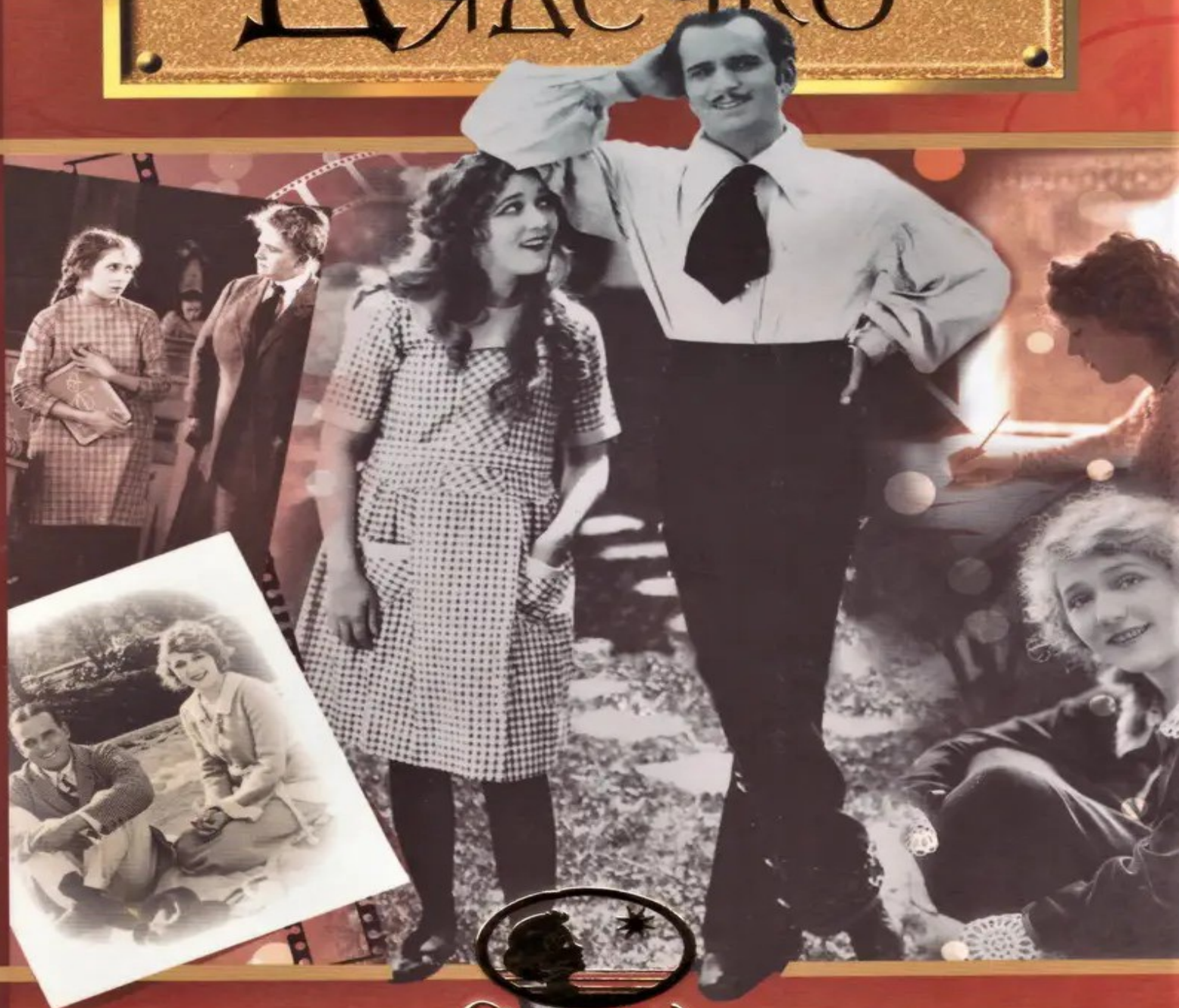


Джин ВЕБСТЕР

# Довгоногий Дядечко



СВІТОВИД

## Annotation

Зворушливий і сповнений гумору роман американської письменниці Джин Вебстер (1876—1916) “Довгоногий дядечко” — це історія дівчини-сироти Джуді в листах своєму опікунові, якого вона ніколи не бачила. Він послав її на навчання до коледжу з умовою, що кожного місяця вона писатиме йому листи. На його думку, дівчина була здібною, могла стати хорошою письменницею, а писання листів допоможе їй в цьому. Джуді із задоволенням виконує поставлену умову: в коледжі їй цікаво, навчання захоплює, її життя повне різноманітних подій і пригод, і їй самій хочеться щиро поділитись з кимось своїми думками і переживаннями, розповісти про перше кохання. Книга має неочікувану кінцівку і викликає у читача відчуття теплоти і надію на щастя.

---

- [Гнітюча середа](#)
- [notes](#)
  - [1](#)
  - [2](#)
  - [3](#)
  - [4](#)
  - [5](#)
  - [6](#)
  - [7](#)
  - [8](#)
  - [9](#)
  - [10](#)
  - [11](#)
  - [12](#)
  - [13](#)
  - [14](#)
  - [15](#)
  - [16](#)
  - [17](#)
  - [18](#)

- [19](#)
- [20](#)
- [21](#)
- [22](#)
- [23](#)
- [24](#)
- [25](#)
- [26](#)
- [27](#)
- [28](#)
- [29](#)
- [30](#)
- [31](#)
- [32](#)
- [33](#)
- [34](#)
- [35](#)
- [36](#)
- [37](#)
- [38](#)
- [39](#)
- [40](#)
- [41](#)
- [42](#)
- [43](#)
- [44](#)
- [45](#)
- [46](#)
- [47](#)
- [48](#)
- [49](#)
- [50](#)
- [51](#)
- [52](#)
- [53](#)
- [54](#)
- [55](#)

- [56](#)
  - [57](#)
  - [58](#)
  - [59](#)
  - [60](#)
  - [61](#)
  - [62](#)
  - [63](#)
  - [64](#)
  - [65](#)
  - [66](#)
  - [67](#)
  - [68](#)
  - [69](#)
  - [70](#)
  - [71](#)
  - [72](#)
  - [73](#)
  - [74](#)
  - [75](#)
  - [76](#)
  - [77](#)
  - [78](#)
  - [79](#)
  - [80](#)
  - [81](#)
  - [82](#)
  - [83](#)
  - [84](#)
  - [85](#)
  - [86](#)
  - [87](#)
  - [88](#)
  - [89](#)
  - [90](#)
-

## Гнітюча середа

### Тобі

Перша середа кожного місяця була Цілковито Жахливим Днем - днем, якого чекали зі страхом, витримували з мужністю та забували з поспішністю. Підлога мала бути бездоганно чистою, стільці - без жодної порохинки, на ліжках - ані складочки. Дев'яносто сім маленьких сиріт, що звивалися і пручалися, слід було ретельно відмити, увіпхати в накрохмалені картаті форми та защепнути на всі гудзики; усім дев'яноста семи слід було нагадати про правила поведінки, щоб усі вони казали: «Так, сер!» або «Ні, сер!» щоразу, коли до них звертатиметься опікун.

Це був неспокійний час, і на бідну Джерушу Ебботт, як на найстаршу з сиріт, прийшовся головний удар. Але й ця перша середа місяця, як і всі попередні, нарешті добігла кінця. Джеруша вислизнула з буфетної, де робила сандвічі для гостей притулку, і піднялася гвинтовими сходами наверх, щоб зайнятися звичними справами. Предметом її особливої опіки була кімната «Ф», де одинадцяттеро малюків віком від чотирьох до семи років займали одинадцять ліжечок, поставлених у ряд. Джеруша зібрала своїх підопічних, розправила на них пом'ятий одяг, повитирала носи й повела чітким та організованим строем у їдальню, де вони провели благословенні півгодини, пригощаючись хлібом з молоком та сливовим пудингом.

Потому вона примостилася на підвіконня, притуливши пульсуючу скроню до прохолодного скла. Джеруша була на ногах із п'ятої години ранку, виконуючи розпорядження усіх і кожного, і її постійно сварила та підганяла знервована завідувачка притулку. За лаштунками місіс Ліппетт не завжди зберігала спокійну та величаву гідність, з якою зустрічала опікунів та леді - відвідувачок притулку. Джеруша дивилася на велику замерзлу галявину і високу залізну огорожу, що позначала межі притулку, на хвилясті пагорби з сільськими будиночками та гострі шпилі селища, що вимальовувалися серед голих дерев.

День завершився, і, наскільки їй було відомо, доволі успішно.

Опікуни та члени наглядової ради закінчили обхід, зачитали доповіді, випили чай і поспішили додому до привітних сімейних вогнищ, щоб забути іще на місяць про докучливих сиріт. Джеруша з цікавістю, до якої домішувалась невиразна туга, спостерігала за потоком екіпажів та автомобілів, котрі викочувались із воріт притулку. Подумки вона прослідувала спочатку за одним, а потім і за другим екіпажем аж до великих будинків, розкиданих уздовж пагорба. І уявила, як відкинулась на сидіння в хутряному манто та оксамитовому капелюшку, прикрашеному пір'ям, і байдуже пробурмотіла шоферові: «Додому!». Та на порозі будинку придумана картина розпливалася.

Джеруша мала добре розвинену уяву - яка, за словами місіс Ліппетт, колись завдасть їй клопоту, якщо вона не схаменеться - але як би дівчина не старалася, вона не могла проникнути далі ганку такого будинку. Бідна, непосидюча та спрагла пригод Джеруша за свої сімнадцять літ іще жодного разу не переступала порога звичайного будинку; вона не могла уявити звичайне життя інших людей, у якому не було сиріт.

— *Дже-ру-шо Еб-ботт, іди в кон-то-ру, і ліп-ше буде, як ти по-ква-пиш-ся!*

Томмі Діллон, котрий записався у хор, ішов сходами, а потім і коридором, співаючи, і спів його ставав усе голоснішим у міру того, як він наближався до кімнати «Ф».

Джеруша відірвалася від вікна і повернулась обличчям до життєвих клопотів.

— Кому я знадобилась? - перервала вона спів із ноткою гострої тривоги в голосі.

— Мі-сіс Ліп-петт, і мені здається, що вона дуже сердита! А-а-амінь! - благочестиво промовив Томмі речитативом, але тон його був не таким вже й злим. Навіть найчерствіший із сиріт відчував симпатію до заблуканої сестри, яку прикликали в контору перед очі розгніваної завідувачки -а Томмі подобалась Джеруша, хоча інколи вона й смикала його за руку та мало не відривала носа, витираючи.

Джеруша мовчки пішла, але дві повздовжні зморшки залягли на її чолі. Що ж таке могло статися, роздумувала вона. Невже сандвічі були недостатньо тонкими? Чи в горіхових тістечках траплялася яєчна шкаралупа? Чи, може, якась леді-відвідувачка розгледіла дірку в панчосі Сьюзі Готорн? Невже - о, Боже! - одне з тих ангелоподібних малят із її

кімнати «Ф» заляпало соусом чи підливою самого опікуна?

Довгий хол із низькою стелею не був освітлений, і коли Джеруша спустилася вниз, у дверях, що вели до критих виїзних воріт для карет, все ще стояв останній опікун, готовий до від'їзду. Джеруша мигцем глипнула на чоловіка і завважила лише його високий зріст. Опікун махав рукою у напрямку автомобіля, який чекав на нього на повороті під'їзної алеї. Коли машина завелася і під'їхала, на мить пригальмувавши, сліпуче світло фар відкинуло різку тінь на стіну. Тінь відобразила гротескно видовжені руки і ноги, які аж наче розляглись на підлозі та переламались на стіну. Вона виглядала достоту як величезний й хиткий павук-косарик!

Похмура стурбованість Джеруші змінилась раптовим сміхом. Вона була життєрадісною і користалась найменшою можливістю повеселитися. Але якщо й можна було втішитись гнітючим фактом присутності опікуна, то навряд чи від цього можна було очікувати чогось хорошого. Джеруша наблизилась до кабінету, цілком підбадьорена цим незначним епізодом, і стала перед місіс Ліппетт із усміхненим обличчям. На її здивування, завідувачка хоча й не посміхалася, однак була доволі привітною; на її обличчі був майже такий самий вираз, який вона зазвичай приберігала для відвідувачів притулку.

— Присядь-но, Джерушо! Я маю тобі дещо сказати!

Джеруша всілася на найближчий стілець і чекала, затамувавши подих. Світло автомобільних фар знову зблиснуло за вікном. Місіс Ліппетт провела його поглядом.

— Чи помітила ти джентльмена, котрий щойно поїхав?

— Я бачила його зі спини.

— Це один із наших найбагатших опікунів; він жертвує великі суми на утримання притулку. Я не в праві назвати його ім'я, бо він особливо наполягав на цьому: хотів зберегти інкогніто.

Очі Джеруші дещо розширилися: вона не звикла, щоб її прикликали в кабінет завідувачки для обговорення дивацтв опікунів.

— Цей джентльмен вже цікавився кількома нашими хлопчиками. Чи пам'ятаєш ти Чарльза Бентона і Генрі Фріза? їх обох відправили в коледж завдяки містерові... е-е-е... цьому опікунові, і обидва наполегливою працею та успіхами в навчанні відплатили йому за щедро витрачені на них гроші. А іншої винагороди цей джентльмен і не бажає.

Досі його філантропія розповсюджувалася лише на хлопчиків, і ще жодного разу мені не вдавалося зацікавити його хоча б якоюсь дівчинкою з нашого закладу, як би вона цього не заслуговувала. Мушу визнати, що йому байдуже до дівчаток.

— Так, мем, - пробурмотіла Джеруша, оскільки від неї очікували якоїсь відповіді.

— Сьогодні під час нашої зустрічі підіймалось питання твого майбутнього.

Місіс Ліппетт на мить замовкла, а потім продовжила, повільно й спокійно, що було справжнім випробуванням для натягнутих, мов струна, нервів її слухачки.

— Зазвичай, як тобі відомо, ми не тримаємо дітей після того, як їм виповниться шістнадцять, але для тебе було зроблено виняток. Ти закінчила нашу школу в чотирнадцять, і робила такі успіхи в навчанні - чого не скажеш про твою поведінку -що вирішено було послати тебе в місцеву середню школу. Тепер, коли ти її закінчуєш, притулок не може утримувати тебе далі. Ти й так перебуваєш тут на два роки довше, ніж більшість учнів.

Місіс Ліппетт оминула той факт, що впродовж цих двох років Джеруша тяжко працювала, щоб оплатити свій пансіон. І що на перший план завжди виходили потреби притулку, а вже потім — навчання, і що в такі дні, як сьогодні, вона залишалась вдома, щоб підтримувати чистоту.

— Як я вже сказала, сьогодні підіймали питання твого майбутнього та обговорювали твої успіхи в навчанні - й обговорювали ретельно.

Місіс Ліппетт кинула обвинувальний погляд на підсудну, і та виглядала винною, бо цього від неї очікували, а зовсім не тому, що згадала якісь особливо чорні сторінки власної біографії.

— Звісно, зазвичай у подібних випадках ми відправляємо наших випускників працювати, але ти досягла певних успіхів в окремих предметах; здається, в англійській їх можна було б навіть назвати блискучими. Міс Прітчард, котра входить в опікунську раду, є ще й членом шкільної ради; вона розмовляла з учителькою риторики й виголосила промову на твою підтримку. І прочитала твій есей на тему «Гнітюча середа».

Цього разу винуватого виразу на обличчі Дже-руші не очікувалось.

— Здається, не надто багато вдячності ти виявила, висміявши



заклад, який так багато зробив для тебе. Якби не те, що тобі справді вдалося бути смішною, не думаю, щоб тебе можна було пробачити. Але, на твоє щастя, у містера... гм, у того джентльмена, котрий щойно поїхав, надмірне почуття гумору. На підставі цього зухвалого твору він запропонував відправити тебе в коледж.

— У коледж? - очі Джеруші стали великими.

Місіс Ліппетт кивнула.

— Він чекав на мене, щоб обговорити умови. Вони досить незвичайні. Цей джентльмен доволі ексцентричний. Він вважає, що в тебе є оригінальність, і хоче дати тобі освіту, щоб ти стала письменницею.

— Письменницею? - Джеруша була приголомшена. І спромоглася лише повторити це слово.

— Таке його бажання. Майбутнє покаже, чи вийде щось із цього. Він призначив тобі доволі щедре утримання, - а як для дівчини, у котрої нема досвіду розпоряджатися грошима - навіть занадто щедре. Однак детально все спланував, і я не відчула себе в праві вносити якісь пропозиції. Ти залишишся тут на літо, і міс Прітчард люб'язно погодилася зайнятися твоїм одягом. Плата за твоє проживання та навчання буде вноситися безпосередньо в коледж, і додатково протягом чотирьох років, які ти перебуватимеш там, щомісячно отримуватимеш тридцять п'ять доларів на власні потреби. Це дасть тобі змогу вести такий самий спосіб життя, як й інші студентки. Гроші надсилатиме тобі раз на місяць особистий секретар джентльмена, і у відповідь ти відправлятимеш йому лист-підтвердження. Тобто, ти не повинна дякувати за гроші - йому не важливо, щоб ти про це згадувала, але повинна описувати успіхи у навчанні та подробиці свого повсякденного життя. Іншими словами, це має бути такий лист, якого б ти написала батькам, якби вони були живі.

Ці листи слід надсилати містерові Джону Сміту через його секретаря. Ім'я джентльмена не Джон Сміт, але він воліє залишатись невідомим. Для тебе він завжди буде лише Джоном Смітом<sup>[1]</sup>. Причина, чому він наполягає на написанні таких листів - бо, на його думку, ніщо так не сприяє розвитку літературного дару, як епістолярний жанр. Оскільки в тебе немає сім'ї, з якою ти могла б листуватися, то він хоче, щоб ти писала йому; також він бажає відслідковувати твої успіхи. Він не відповідатиме на твої листи і ніяк не реагуватиме на них. Він терпіти

не може писати листи і не бажає звалювати на себе такий тягар. Якщо ж коли-небудь виникне потреба у негайній відповіді - наприклад, якщо тебе виключать з коледжу, але сподіваюся, що цього не станеться - ти можеш зв'язатися з містером Грігсом, його секретарем. Такі щомісячні листи - обов'язкова умова для тебе: це єдина плата, якої вимагає містер Сміт, і ти маєш акуратно надсилати їх, як при оплаті рахунка. Сподіваюся, що вони будуть шанобливими та відобразатимуть твої успіхи. Ти повинна пам'ятати, що пишеш опікунові притулку Джона Граєра.

Джеруша нетерпляче поглянула на двері. Голова її йшла обертом від хвилювання; єдине, чого вона бажала, це втекти подалі від банальних повчань місіс Ліппетт і обдумати почуте. Вона підвелася і нерішуче зробила крок до дверей. Місіс Ліппетт жестом її зупинила - отримавши таку чудову нагоду для просторікування, вона просто не могла нею знехтувати.

— Сподіваюсь, що ти достатньо вдячна за цю рідкісну удачу, яку доля послала тобі? Не так багато дівчат у твоєму становищі отримують таку нагоду досягти успіху в житті. Ти повинна завжди пам'ятати...

— Я... так, мем, дякую! Думаю, якщо це все, то я піду нашію латку на штани Фредді Перкінса!

Коли двері за нею зачинилися, місіс Ліппетт застигла з відвислою щелепою, і ефектна кінцівка її промови повисла в повітрі.

**Фергюссен Хол, 215**

**24 вересня**

*Дорогий Добрий-Опiкун-Який-Посилає-Сирiт-до-Коледжу!*

А ось і я! Вчора я чотири години їхала в поїзді! Дивно відчуття, чи не так? Я ніколи раніше не їздила поїздом.

Коледж - величезне і дивовижне місце; я гублюся тут кожного разу, коли полишаю свою кімнату. Її я опишу пізніше, коли в моїй голові трохи проясниться; тоді ж я опишу вам свої уроки. Заняття починаються лише в понеділок зранку, а зараз тільки вечір суботи. Тож я хотіла написати листа, щоби просто познайомитись.

Дивно писати листи тому, кого не знаєш. Дивно писати листи взагалі - за все життя я написала не більше трьох-чотирьох - тож будьте поблажливими, якщо вони не вийдуть зразковими.

Вчора зранку перед від'їздом у нас із місiс Ліппетт була серйозна розмова. Вона оповіла мені, як поводитись упродовж мого позосталого життя, і особливо про те, як ставитися до доброго джентльмена, котрий так багато для мене робить. Я повинна бути **Дуже Шанобливою**. Але як можна бути шанобливою до джентльмена, який воліє називатися Джоном Смітом? Невже ви не могли вибрати ім'я хоча б з якоюсь індивідуальністю? З таким самим успіхом я могла б писати листи до «Дорогої конов'язі» чи «Дорогої підпірки для білизни!» («Дорога підпірка для сушіння білизни!»)

Я багато думала про вас цього літа: те, що хоч хтось мною зацікавився після усіх цих років, дає мені відчуття, неначе я віднайшла родину. Немовби я тепер комусь належу, а це вельми приємне відчуття. Однак мушу визнати, що коли я думаю про вас, моя уява мало на що може спертися. Ось три факти, які мені відомі про вас:

I. Ви високий.

II. Ви багатий.

III. Ви ненавидите дівчат.

Думаю, я могла б звертатись до вас «Дорогий містере дівчатоненависник! Але це трохи образливо для мене. Або ж «Дорогий містере Багатій! - а це вже образливо для вас, неначе гроші - основне.

Окрім того, багатство - якась зовнішня характеристика. Можливо, ви не будете багатим усе життя: безліч дуже розумних людей розчавлює Волл Стріт<sup>[2]</sup>. Але, принаймні, все своє життя ви залишатиметесь високим! Отож, я вирішила називати вас «Дорогий Довгоногий Дядечко!» Сподіваюсь, ви не заперечуватимете. Це буде просто приватне пестливе ім'я, про яке ми не розповімо місіс Ліппетт.

За дві хвилини пролунає десятигодинний дзвін. Цими дзвонами наш день тут розділений на відрізки. Ми їмо, спимо та вчимося під звуки дзвонів. Це дуже надихає: я увесь час почувуюся, наче кінь, що мчить на пожежу. Ось він лунає! Світло гасне. На добраніч!

Зауважте, як точно я дотримуюсь правил - завдяки своєму вишколу в притулку Джона Граєра.

*З величезною повагою, Джеруша Ебботт.*

*Містерові Довгоногому Дядечку Сміту*

# 1 жовтня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Я обожаю коледж і обожаю вас за те, що ви послали мене сюди: я дуже-дуже щаслива і кожної миті перебування тут сповнена такого захвату, що заледве можу спати. Ви собі навіть уявити не можете, як це відрізняється від притулку Джона Граєра. Я навіть виобразити не могла, що десь на світі є таке місце. Мені шкода всіх, хто не є дівчинкою і не може сюди приїхати; я впевнена, що коледж, в якому вчилися ви, коли були хлопцем, і наполовину не міг бути таким хорошим, як цей.

Моя кімната розташована наверху, у вежі, де була палата для інфекційних хворих до того, як побудували новий ізолятор. На цьому поверсі живуть ще три дівчини - старшокурсниця, котра носить окуляри і завжди просить нас «будь ласка, поведіться трішечки тихіше!», та дві першокурсниці, яких звати Саллі Мак-Брайд і Джулія Рутледж Пендлтон. Саллі має руде волосся і кирпатий носик, вона доволі товариська; Джулія походить із однієї з найвпливовіших родин Нью-Йорка і поки що мене не помітила. Вони ділять спільну кімнату, а ми із старшокурсницею маємо окремі. Зазвичай першокурсниці не можуть отримати окрему кімнату, бо їх бракує, однак мені дали, хоч я й не просила. Думаю, що реєстратор не наважився запропонувати добре вихованій дівчині розділити кімнату зі знайдою. Бачите, в цьому є свої переваги!

Моя кімната розташована в північно-західній частині вежі і має два вікна з чудовим видом. Після того, як проживеш вісімнадцять років в палаті з двадцятьма співмешканками, так приємно побути самій. Мені вперше випала нагода познайомитись із Джерушою Ебботт. І, здається, вона мені сподобається.

А вам?

## **Вівторок**

Тут організують баскетбольну команду першокурсниць і в мене є шанс туди потрапити. Звісно ж, я невисока, але страшенно швидка, витривала та наполеглива. Поки інші стрибають в повітрі, я можу прослизнути поміж їхніми ногами та схопити м'яч. Тренуватися неймовірно весело- на відкритому спортивному майданчику серед білого дня, і дерева навкруги багряні та жовтаві, а повітря сповнене ароматом паленого листя, і всі сміються та кричать. Це найщасливіші дівчата, яких я коли-небудь бачила - і я найщасливіша з них!

Я мала намір написати вам довгого листа і розповісти про все, що вивчаю (місіс Ліппетт казала, що ви цим цікавитиметесь), але щойно дзвони вибили сьому, і за десять хвилин я маю бути в спортивній формі на стадіоні. Як ви думаєте, чи потраплю я в команду?

*Завжди ваша, Джеруша Ебботт.*

P.S. (дев'ята година)

Саллі Мак-Брайд щойно просунула голову в мою кімнату. І ось що вона сказала:

— Я так хочу додому, що просто не можу цього терпіти. Ти також?

Я посміхнулася й сказала: ні; думаю, що витримаю це. Принаймні, туга за домом - єдине, від чого я застрахована. Ніколи не чула про тугу за притулком; а ви?

## 10 жовтня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Чи чули ви колись про Майкла Анджело?<sup>[3]</sup> Він був знаменитим художником і жив в Італії в середні віки. Здається, усі на уроці англійської літератури знали про нього, і весь клас сміявся, бо я подумала, що це архангел. Але його ім'я й справді звучить, як архангел, правда? Проблема з коледжем полягає в тому, що від тебе очікують знати те, чого ти не вчив. І часом це дуже бентежить. Але тепер, коли дівчата говорять про речі, яких я не знаю, я просто мовчу і відшукую їх значення в енциклопедії.

Першого ж дня я зробила жахливу помилку. Хтось згадав Моріса Метерлінка<sup>[4]</sup>, і я запитала, чи це не першокурсниця. Жарт облетів увесь коледж. Але в усьому іншому я зовсім не гірша за інших -а часом навіть кмітливіша за декотрих.

Чи цікаво вам знати, як я умеблювала свою кімнату? Це справжня симфонія у жовто-коричневих тонах. Стіни пофарбовані у колір буйволової шкіри<sup>[5]</sup>, і я купила жовті завіски з цупкої тканини та диванні подушечки, а також столик з червоного дерева (що був у користуванні, за три долари), крісло з ротангу та брунатний килимок із чорнильною плямою посередині. Пляму я прикриваю стільцем.

Вікна розташовані надто високо, щоб із них можна було виглянути, сидячи на звичайному стільчику. Тому я відгвинтила дзеркальце з бічної стінки комода, накрила його матерією і присунула до вікна. Вийшов стільчик потрібної мені висоти -якраз для підвіконня. Висуваєш шухляди і просто підіймаєшся ними, як сходишками. Дуже зручно!

Саллі Мак-Брайд допомогла мені все це вибрати на розпродажу старшокурсників. Вона все життя прожила в будинку і знається на умеблюванні. Ви навіть уявити не можете, як весело робити покупки і розплачуватися справжньою п'ятидоларовою банкнотою, та ще й отримати з неї решту - і це при тому, що у вас в житті не було більше кількох центів! Запевняю вас, дорогий Дядечку, що я дуже ціную таку грошову допомогу.

Саллі - найпривітніша особа в світі, а Джулія Рутледж Пендлтон -

найменш. Просто диво, що може втнути реєстраторка, підбираючи сусідок по кімнаті. Саллі в усьому бачить кумедне: навіть у тому, щоб завалити екзамен, а Джулія усім нудиться. Вона навіть не намагається бути дружелюбною. Вважає, що якщо ти Пендлтон, то вже сам цей факт випровадить тебе просто на небо без будь-якої подальшої перевірки. Джулія і я народжені, щоб ворогувати.

А тепер, думаю, ви нетерпляче чекаєте, щоб врешті дізнатися, які ж предмети я вивчаю?

I. Латина. Друга Пунічна війна. Минулої ночі Ганнібал і його сили розкинули табір на озері Тразімено<sup>[6]</sup>. Вони влаштували римлянам засідку, і битва відбулася сьогодні о четвертій годині ранку. Римляни відступають.

II. Французька мова. 24 сторінки «Трьох мушкетерів» та третя дієвідміна, неправильні дієслова.

III. Геометрія. Пройшла циліндри, тепер вивчаю конуси.

IV. Англійська мова. Вивчаю експозицію<sup>[7]</sup>. Мій стиль щодня покращується і стає все чіткішим та стислішим.

V. Фізіологія. Дійшла до системи травлення. Жовч та підшлункова залоза - наступного разу.

*Ваша, на шляху до освіти, Джеруша Ебботт.*

P.S. Сподіваюсь, що ви ніколи не вживатимете алкоголю, Дядечку! Бо він робить жахливі речі з печінкою.



## Середа

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Я змінила ім'я.

Я все ще Джеруша в журналі, однак Джуді в усіх інших ситуаціях. Це справді жахливо, чи не так - єдине пестливе ім'я, яким тебе будь-коли називали? Хоча я не зовсім Джуді, але так називав мене Фредді Перкінс до того, як навчився говорити розбірливо. Хотілося б, щоб місіс Ліппетт проявляла більше винахідливості у виборі імен для немовлят. Вона бере прізвища з телефонної книги — а прізвище Ебботт ви знайдете вже на першій її сторінці<sup>[8]</sup>; імена вона бере звідусіль: Джерушу вона знайшла на надгробній плиті. Я завжди його ненавиділа; натомість Джуді мені подобається, бо це ж таке безглузде ім'я. Воно належить дівчинці, якою я не є - маленькому блакитноокому створінню, свавільному і вередливому, обласканому усією сім'єю, яке безтурботно пурхає життям. Хіба не чудово бути такою? Які б недоліки я не мала, мене ніхто ніколи не звинуватить у тому, що я розпещена сім'єю! Але кумедно уявляти, що я саме така! Тож у майбутньому звертайтеся до мене, будь ласка, «Джуді».

Чи хочете ви дещо знати? У мене є три пари лайкових рукавичок! Я вже мала дитячі рукавички з різдвяної ялинки, але ніколи - справді шкіряних з п'ятьма пальцями! Час від часу я їх витягаю і приміряю. Це все, що я можу для них зробити, аби не носити їх в класі.

(Дзвонять на обід. До побачення).

## П'ятниця

Уявіть-но, Дядечку! Вчителька англійської сказала, що мій останній твір демонструє неабияку оригінальність. Вона справді так сказала. Це її власні слова. В це неможливо повірити, чи не так, враховуючи вісімнадцять років виховання, яке я отримала. Мета притулку Джона Граєра (що ви, без сумніву, знаєте і всім серцем підтримуєте) полягає в тому, щоб перетворити дев'яносто сім сиріт на дев'яносто сім близнят. Мій незвичайний художній хист проявився ще в ранньому віці, коли я крейдою малювала портрети місіс Ліппетт на дверях дров'яного сараю.

Сподіваюсь, я не ображаю ваших почуттів, критикуючи будинок моєї юності? Однак якщо я стану надто зухвалою, ви завжди маєте право змінити своє рішення, припинивши надсилати мені чеки. Говорити так не дуже ввічливо, але ви не можете очікувати від мене гарних манер: притулок для знайд навряд чи може вважатися пансіоном для благородних дівчиць.

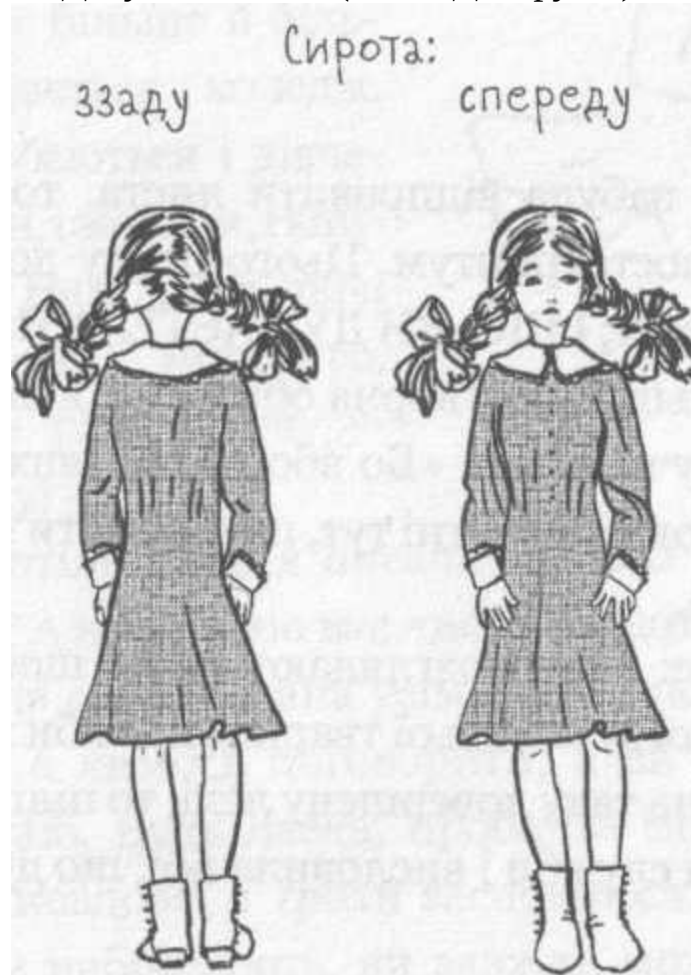
І знаєте, Дядечку, зовсім не навчання найважче у коледжі. А вміння певним чином поводитися. Здебільшого я не розумію, про що говорять дівчата; здається, їхні жарти стосуються якогось минулого, яке було у кожної з них, окрім мене. Я чужинка в цьому світі і зовсім не розумію їхньої мови. Це жалюгідне відчуття. І воно було в мене все життя. В середній школі учениці стояли групками і просто дивилися на мене. Я була дивною та не такою, як усі, і вони про це знали. Я ВІДЧУВАЛА, що у мене на лобі написано: «Притулок Джона Граєра». А потім кілька найжалісливіших вважали за необхідне підійти і сказати мені щось ввічливе. Я НЕНАВИДІЛА ЇХ УСІХ, А ОСОБЛИВО НАЙСПІВЧУТЛИВІШИХ ІЗ НИХ.

Тут ніхто не знає, що я виховувалась у притулку. Я сказала Саллі Мак-Брайд, що мої батько та мати померли, і що такий собі добрий старий джентльмен відправив мене в коледж, що до деякої міри поки що є цілковитою правдою. Я не хочу, щоб ви вважали мене боягузкою, але справді прагну бути такою, як інші учениці, а той Жахливий Дім, який навис над моїм дитинством, відрізняє мене від них. Якби я могла повернутись до нього спиною і витерти всі спогади, думаю, що була б

такою ж приємною, як будь-яка інша дівчинка. Не думаю, що існує якась реальна, завуальована різниця, а ви?

Як би там не було, але я подобаюсь Саллі Мак-Брайд!

Завжди ваша, Джуді Ебботт (не [91](#) Джеруша)



## ***Ранок суботи***

Я щойно перечитувала цього листа, і він якийсь безрадісний. Але ж ви не можете знати, що на понеділок мені треба підготувати особливу тему та повторити геометрію; до того ж я застудилась і пчихаю?

## Неділя

Вчора я забула відправити листа, тому додам обурений постскриптум. Цього ранку до нас приходив єпископ; І ЩО, ВИ ДУМАЄТЕ, ВІН СКАЗАВ?

«Найбільш благодворна обіцянка, яка є для нас в Біблії, звучить так: «Бо вбогих ви завжди маєте з собою<sup>[10]</sup>. Вони присутні тут, щоб робити нас милосердними».

Зауважте: бідні розглядаються як щось на зразок корисної домашньої тваринки. Якби я не перетворилась на таку довершену леді, то підійшла б до нього після служби і висловила все, що думаю.

## 25 жовтня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Я - в баскетбольній команді, й поглянули б ви на синець на моєму лівому плечі! Він багряно-синій



із помаранчевими смугами. Джулія Пендлтон також намагалася потрапити в команду, але їй це не вдалося! Ура!

Бачите, який у мене жахливий характер!

Мені все більше й більше подобається коледж. Мені подобаються і дівчата, і вчителі, і заняття, і кам-пус<sup>[11]</sup>, і їжа. Нам дають двічі на тиждень морозиво, і жодного разу- кукурудзяну кашу!

Ви ж хотіли, щоб я писала вам раз на місяць, чи не так? А я засипаю вас листами щотижня! Але я була така схвильована усіма цими подіями, що МУСИЛА з кимось поговорити; а ви - єдиний, кого я знаю. Будь ласка, пробачте мою експансивність; невдовзі я трохи заспокоюся.

Якщо мої листи вам набридають, ви завжди можете їх викинути в кошик для сміття. Обіцяю не писати до середини листопада.

*Ваша найбалакучіша,  
Джуді Ебботт*

## 15 листопада

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Послухайте-но, що я сьогодні дізналася. Площа бічної поверхні правильної зрізаної піраміди дорівнює добутку півсуми периметрів основ на висоту однієї з її трапецій.

Це звучить неймовірно, але це так - я перевіряла!

Ви ще не чули про мої обновки, правда ж, Дядечку? Шість суконь - і всі нові, гарні та куплені спеціально для мене, а не з чужого плеча. Можливо, ви не усвідомлюєте, що це - вершина в кар'єрі сироти? Ви подарували їх мені, і я дуже, ДУЖЕ, ДУЖЕ вдячна. Приємно бути освіченою -але це ніщо в порівнянні зі запаморочливим відчуттям бути власницею шістьох нових суконь, їх вибирала міс Прітчард - вона входить до опікунської ради - і слава Богу, що не місіс Ліппетт. У мене є: вечірня сукня - з рожевого мусліну на шовковій підкладці (я в ній просто красуня); блакитна, щоб ходити до церкви; коктейльна сукня з червоної прозорої тканини зі східним орнаментом (у ній я подібна на циганку), ще одна - з рожевої шаллі<sup>[12]</sup>, сирій буденний костюм, а також щоденна сукня для занять. Можливо, це не бозна-який гардероб для Джулії Рутледж Пендлтон, але для Джеруші Ебботт - Боже мій!

Припускаю, ви зараз думаєте, яка я легковажна й пустогорова тварючка, і що це викинуті гроші — давати освіту дівчинці!

Але ж, Дядечку, якби ви все життя були одягнені в картаті дешеві так звані «форми», то знали б, що я зараз відчуваю. А коли я почала ходити до середньої школи, в мене почався період іще важчий, ніж картаті одязі.

Поношений одяг: пожертви для бідних<sup>[13]</sup>.

Ви собі не уявляєте, як я ненавиділа з'являтися в класі в цих жахливих обносках, зібраних для бідняків. Я була майже впевнена, що сидітиму поруч із дівчинкою, яка носила мою сукню до мене, і що вона шепотітиме й хихотітиме та показуватиме на мене пальцем. Гіркота від того, що ти вбраний у недоноски свого ворога, роз'їдає душу. Навіть якщо до кінця життя я носитиму шовкові панчохи, не впевнена, що рана загоїться.



## ОСТАННЄ ВІЙСЬКОВЕ ЗВЕДЕННЯ!

Новини з театру воєнних дій.

О четвертій годині ранку в четвер, тринадцятого листопада, Ганнібал наголову розбив авангард римлян і перевів військо карфагенян через гори в долину поблизу Казилінума. Загін легко озброєних нубійців вступив у бій з піхотою Квінта Фабія

Максима. Дві битви і легка перестрілка. Римляни відбили атаку з великими втратами.

*Маю честь бути вашим спеціальним кореспондентом з арени військових дій, Дж. Ебботт.*

P.S. Знаю, що мені не слід очікувати відповіді, і я попереджена, щоб не докучати вам питаннями, але скажіть мені, Дядечку, лише цього разу - ви страшенно старий чи лише трошки підстаркуватий? І зовсім лисий чи лише трохи? Дуже важко думати про вас абстрактно - як про теорему з геометрії.

Дано: високий багатий, котрий ненавидить дівчаток, але вельми щедрий до одного нахабного дівчиська; то як він виглядає?

R.S.V.P. [\[14\]](#)

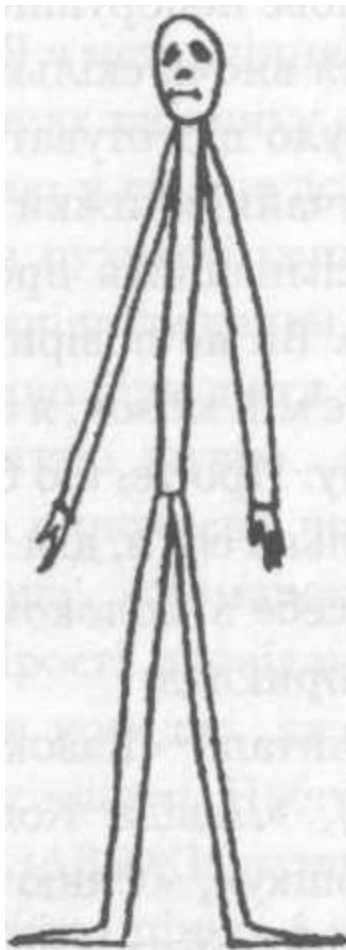
**19 грудня**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Ви так і не відповіли на моє питання, а воно було дуже важливим.  
**ТО ВИ ТАКИ ЛИСИЙ?**

Я вже доволі добре уявила, як ви виглядаєте -цілком задовільно - аж поки не дійшла до вашої голови - і тут я ТАКИ застрягла.

Ось ваш портрет:



Але проблема полягає в тому, що я не знаю - чи додати вам трохи волосся?

Хотіли б ви знати, якого кольору ваші очі? Вони сірі, і на них спадають брови - як навіс над ґанком (вони «навислі», як пишуть у романах), а ваш рот - пряма лінія, і кутики його мають тенденцію загинатися донизу. Тож бачите, я знаю все! Ви дратівливий стариган із

характером.

(Чути дзвони).

У мене тепер нове непорушне правило: ніколи, ніколи не вчитися вночі, скільки б письмових завдань не треба було підготувати на ранок. Натомість я читаю звичайні книжки - мушу це робити, зважаючи на вісімнадцять пропущених років у мене за плечима. Ви не повірите, Дядечку, якою прірвою нещастя є мій мозок; я саме починаю осягати його глибину. Про те, що більшість дівчат, у яких були нормальна сім'я, дім та бібліотека, просто всмоктали в себе з молоком матері, я ніколи не чула. Ось вам приклад:

Я ніколи не читала «Казок Матінки Гуски» («Mother Goose»), «Девіда Копперфілда», «Айвенго». «Попелюшку», «Синю Бороду», «Робін-зона Крузо», «Джейн Ейр», «Алісу в Дивокраї» - і жодного рядка Ред'ярда Кіплінга. Я не знала, що Генріх VIII був неодноразово одружений<sup>[15]</sup> і що Шеллі був поетом. Я не підозрювала, що люди походять від мавп і що сад Едему - лише прекрасний міф. Я не знала, що «Р.Л.С.» - ініціали Роберта Льюїса Стівенсона, і що Джорж Еліот<sup>[16]</sup> - жінка. Я ніколи не бачила портрета Мони Лізи<sup>[17]</sup> і (це правда, хоча ви мені й не повірите) - ніколи не чула про Шерлока Холмса.

Тепер я знаю це і багато чого іншого, але ви бачите, як багато мені ще треба наздогнати. До того ж це так цікаво! Я з нетерпінням чекаю вечора, а тоді вішаю на дверях табличку «Прохання не турбувати!», заповзаю в свій чудовий червоний купальний халат та пухнасті капці, звалюю купою на кушетку диванні подушечки, підкладаю їх собі під спину, запалюю біля ліктя мідну студентську лампу і читаю, читаю, читаю... Однієї книги мені замало. Я читаю одночасно чотири. Саме зараз це поезії Теннісона<sup>[18]</sup>, «Ярмарок марнославства»<sup>[19]</sup> та Кіплінгові «Прості оповідання»<sup>[20]</sup>. Здається, я єдина дівчинка в коледжі, яка не виховувалась на «Маленьких жінках»<sup>[21]</sup>. Цього я нікому не розповіла (бо це НАЗАВДЖИ затаврувало б мене як дивачку). Я спокійно пішла і купила її за долар 12 центів, що залишились у мене з останнього місяця; тепер, коли хтось згадає про маринований лайм, я знатиму, про що вони говорять!

(Десятигодинні дзвони. Цей лист надто часто переривається.)

# Субота

*Сер!*

Маю честь повідомити вам найсвіжіші дослідження в галузі геометрії.

Минулої п'ятниці ми полишили вивчення паралелепіпедів і перейшли до усічених призм. Дорога ця терниста і веде різко вгору.

## Неділя

Наступного тижня починаються різдвяні канікули, і валізи вже спаковані. В коридорах не проштовхнутися, і всі так переповнені емоціями, що вже не до навчання. Я чудово проведу канікули: тут залишається ще одна першокурсниця, яка живе в Техасі і не поїде додому, і ми плануємо далекі прогулянки, а якщо буде крига - вчитимемося кататися на ковзанах. До того ж існує ціла бібліотека, щоб її прочитати - і три вільних тижні для цього!

До побачення, Дядечку. Сподіваюся, що ви такий щасливий, як і я.  
*Завжди ваша,  
Джуді.*

P.S. Не забудьте дати відповідь на моє питання. Якщо не хочете заморочуватись листом, то нехай ваш секретар телеграфує мені. Він може просто написати:

«Містер Сміт цілком лисий», або:

«Містер Сміт не лисий», або:

«Містер Сміт має сиве волосся».

І ви можете вирахувати двадцять п'ять центів із моїх кишенькових.  
Прощаюсь до січня - й веселого Різдва!

## **Десь наприкінці різдвяних канікул. Точна дата невідома**

Чи йде сніг там, де ви? Весь світ, котрий я бачу зі своєї вежі, оповитий у біле, і сніжинки спадають донизу, як кукурудзяні пластівці. Вже майже вечір - саме сідає сонце холодного жовтого кольору за ще непривітніші лілові пагорби, і я примостилась на своєму високому стільчику біля вікна, користуючись останнім світлом, щоб написати вам листа.

Ваші п'ять золотих монет були справжнім сюрпризом! Я не звикла отримувати різдвяні подарунки. Ви вже так багато мені всього надарували - тобто все, що маю - і я не відчуваю себе в праві отримувати щось іще. Але все одно я дуже рада. Чи хочете знати, що я купила за ваші гроші?

I. Срібний годинник у шкіряному футлярі, щоб носити на зап'ясті і не спізнюватись на заняття.

II. Поезії Метью Арнольда<sup>[22]</sup>.

III. Грілку.

IV. Вовняний плед. (У моїй вежі холодно).

V. П'ятсот аркушів жовтого паперу для письма. (Невдовзі я збираюся розпочати кар'єру письменниці).

VI. Словник синонімів. (Щоб збагачувати словниковий запас автора).

VII. (Не дуже хочу зізнаватися в останньому пункті, але зізнаюсь). Пару шовкових панчіх.

Тож не кажіть, Дядечку, що я не все вам розповідаю!

Купівля шовкових панчіх була спричинена доволі низькими мотивами. Щовечора Джулія Пендлтон приходить до мене в кімнату вчити геометрію і сідає на кушетку, схрестивши ноги в шовкових панчохах. Але зачекайте-но: щойно вона приїде з канікул, я зайду і сяду на її кушетку в своїх шовкових панчохах. Тепер ви бачите, Дядечку, яке я жалюгідне створіння, але, принаймні, я чесна; однак ви вже знали з моєї характеристики з притулку, що я недосконала, чи не так?

Резюмуючи (так наша вчителька англійської починає мало не

кожне речення), я вельми вдячна вам аж за сім подарунків. Удаю, що вони надійшли в посилці від моєї сім'ї в Каліфорнії. Годинник - від батька, плед - від мами, грілка - від бабусі, яка завжди переживає, щоб я не застудилася в цьому

кліматі; а жовтий папір для письма - від молодшого братика Гаррі. Моя сестра Ізабель подарувала мені шовкові панчохи, а тітонька Сьюзен - вірші Метью Арнольда; дядечко Гаррі (малого Гаррі було названо на його честь) презентував мені словник. Він хотів надіслати шоколад, але я наполягла на синонімах.

Чи не заперечуватимете ви грати роль такої численної родини?

А тепер чи можу розповісти вам про свої канікули, чи вас цікавить лише навчання як таке? Сподіваюсь, ви вловите тонкий відтінок виразу «як таке»? Це останнє надбання в моєму словниковому запасі.

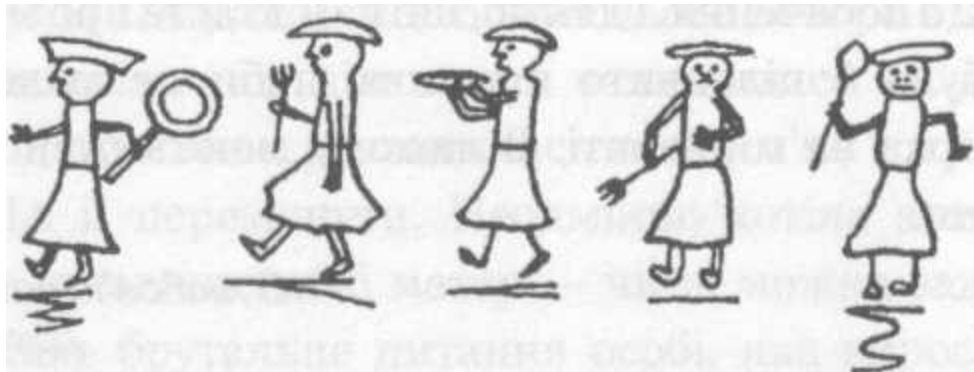
Дівчинку з Техасу звати Елеонора Фентон (майже так само смішно, як Джеруша, правда?). Вона мені подобається, але не так, як Саллі Мак-Брайд; я нікого не люблю більше за Саллі - хіба що вас. Я завжди мушу любити вас більше за всіх, тому що ви для мене вся сім'я в одній особі.

Щойно випадав погожий день, Леонора, я та ще дві другокурсниці ходили на довгі прогулянки й досліджували околиці, одягнені в короткі спіднички та в'язані жакети й шапочки, тримаючи в руках блискучі палиці, щоб розчищати собі шлях. Одного разу ми забрели у місто - а це чотири милі звідси - і зупинилися в ресторані, куди дівчатка з коледжу часом заходять пообідати. Смажений на відкритому вогні омар (35 центів), а на десерт - гречані оладки з кленовим сиропом (15 центів). Поживно й дешево.

Було так весело! Особливо для мене, бо це геть несхоже на притулок - щоразу, коли я полишаю кампус, почувуюся, мов злочинець-утікач. Не подумавши, я вже почала було розповідати про свої враження. Кіт вже майже виліз із мішка, коли я схопила його за хвіст та заштовхала назад. Страшенно важко не оповісти все, що знаю. Я дуже відверта за натурою, і якби не висловлювала всього вам, то мене б просто розірвало.

Минулої п'ятниці ввечері завідувачка господарства «Фергюссена» влаштувала змагання з виготовлення ірисок із меляси<sup>[23]</sup> - для нас та інших дівчаток, що залишилися. Усього нас було двадцять дві: першокурсниці, другокурсниці, третьокурсниці та учениці останнього

курсу, об'єднані дружньою злагодою. Кухня величезна - з мідними горщиками та чайниками, які висять у ряд на кам'яних стінах, а найменша з каструль завбільшки з виварку. В Фергюссені живуть чотириста дівчат. Шеф-кухар, у білому ковпаку та фартуху, звідкілясь роздобув такі самі ковпаки та фартухи усім нам - і ми перетворилися на кухарів.



Було дуже весело, хоча я бачила й кращі іриски. Коли врешті все скінчилося, і ми самі, і вся кухня, і дверні ручки були геть липкі, ми влаштували ходу в ковпаках та фартухах, і кожна несла велику виделку, ложку чи сковорідку. Промаршували порожнім коридором до вчительської вітальні, де півдюжини викладачів та наставників гайнували час. Виконали їм серенаду з пісень коледжу та запропонували перекуску. Вони сприйняли все це ввічливо, але зі сумнівом. Коли ми їх полишали, вони продовжували смоктати великі шматки мелясових ірисок, загрузлі в них та безмовні. Отож, бачите, Дядечку, що навчання йде повним ходом!

І чи не думаєте, що мені ліпше стати художницею, а не письменницею?

Канікули закінчуються за два дні, і я буду рада знову побачити дівчат. У моїй вежі все-таки трохи самотньо; коли в ній живе дев'ять осіб замість чотирьохсот, то вона занадто простора.

Одинадцять сторінок - бідний Дядечку, як ви, певно, втомилися! А це ж мала бути лише коротенька записка подяки - однак коли я починаю писати, то вже не можу зупинитися.

До побачення, і дякую, що пам'ятаєте про мене -я була б цілковито щаслива, якби не маленька хмарка на горизонті. В лютому мають бути екзамени.

*З любов'ю ваша, Джуді.*

P.S. Можливо, не годиться писати «з любов'ю»? Якщо так, то



прошу вибачити. Але мені потрібно когось любити, а вибирати можу лише між вами та місіс Ліппетт; отож, бачите, що МУСИТЕ змиритися з цим, дорогий Дядечку, бо я не можу її любити.

## **Напередодні екзаменів**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Ви би бачили, як вчиться коледж! Ми забули, що в нас колись були канікули! За останніх чотири дні я увіпхала собі в голову п'ятдесят сім неправильних дієслів - сподіваюсь лише, що вони затримаються там і після екзаменів.

Деякі дівчата продають підручники, щойно здадуть екзамени, але я маю намір свої залишити. Коли скінчу навчання, то вся моя освіта вишикується в ряд у книжковій шафі, і якщо мені знадобляться якісь подробиці, то я без найменших вагань звернуся до підручників. Це набагато легше та точніше, ніж намагатися утримати все в голові.

Джулія Пендлтон заскочила цього вечора з коротким світським візитом, а залишилась на добру годину. Вона розводилась про сім'ю, і я НЕ МОГЛА її перемкнути. Неодмінно хотіла знати дівоче прізвище моєї матері - чи ж можна задавати таке брутальне питання особі, яка виросла в притулку?

В мене не вистачило мужності сказати, що не знаю, тому я доволі жалюгідно назвала перше прізвище, яке спало мені на думку, і це було Монтгомері. Але вона забажала знати, чи належу я до масачусетських Монтгомері, чи до вірджинських.

Її мати в дівочтві носила прізвище Резерфорд. Ця сім'я бере початок чи не від Ноевого ковчега, і була зв'язана шлюбними узами з самим Генріхом VIII. По батьківській лінії вони древніші за Адама. На верхніх гілках її родинного дерева знаходиться пречудова порода мавп із прекрасною шовковистою шерстю та надзвичайно довгими хвостами.

Сьогодні ввечері я мала намір написати вам приємний, бадьорий та цікавий лист, але дуже хочу спати... до того ж дуже боюся. Нелегка доля першокурсниці.

*Ваша, на порозі екзаменів,  
Джуді Ебботт.*

## Неділя

*Дорогенький Довгоногий Дядечку!*

У мене жахлива, жахлива-прежахлива новина для вас, але я почну не з неї - спершу спробую підняти вам настрій.

Джеруша Еббот потроху стає письменницею. Вірш під назвою «З моєї вежі» з'явиться вже в нашому лютневому щомісячнику - на першій сторінці, що є великою честю для першокурсниці. Вчора ввечері моя викладачка англійської зупинила мене після служби і сказала, що це чарівний віршик - за винятком шостого рядка, в якому забагато складів. Я надішлю вам копію, якщо захочете його прочитати.

Дайте-но подумаю, що ще приємного я можу вам повідати: А, так! Я вчуся кататися на ковзанах, і вже цілком пристойно можу ковзатися без сторонньої допомоги. Я також навчилася з'їжджати канатом зі стелі гімнастичного залу, і вмію стрибати через перекладину висотою в три фути та шість дюймів<sup>[24]</sup> - і невдовзі сподіваюсь підняти її до чотирьох футів.

Цього ранку єпископ Алабамський прочитав нам дуже надихаючу проповідь. Її темою було: «Не судіть, щоб вас не судили»<sup>[25]</sup>. Це про те, щоб пробачати помилки інших і не бентежити людей суворим присудом. Як би мені хотілося, щоб ви її почули!

Сьогодні найсонячніший та найсліпучіший зимовий день, і з бурульок, що звисають з ялинок, капає; весь світ згинається під тягарем снігу - окрім мене, котра зігнулась під гнітом горя.

Ну а тепер до новин - кріпись, Джуді! - тобі слід це сказати.

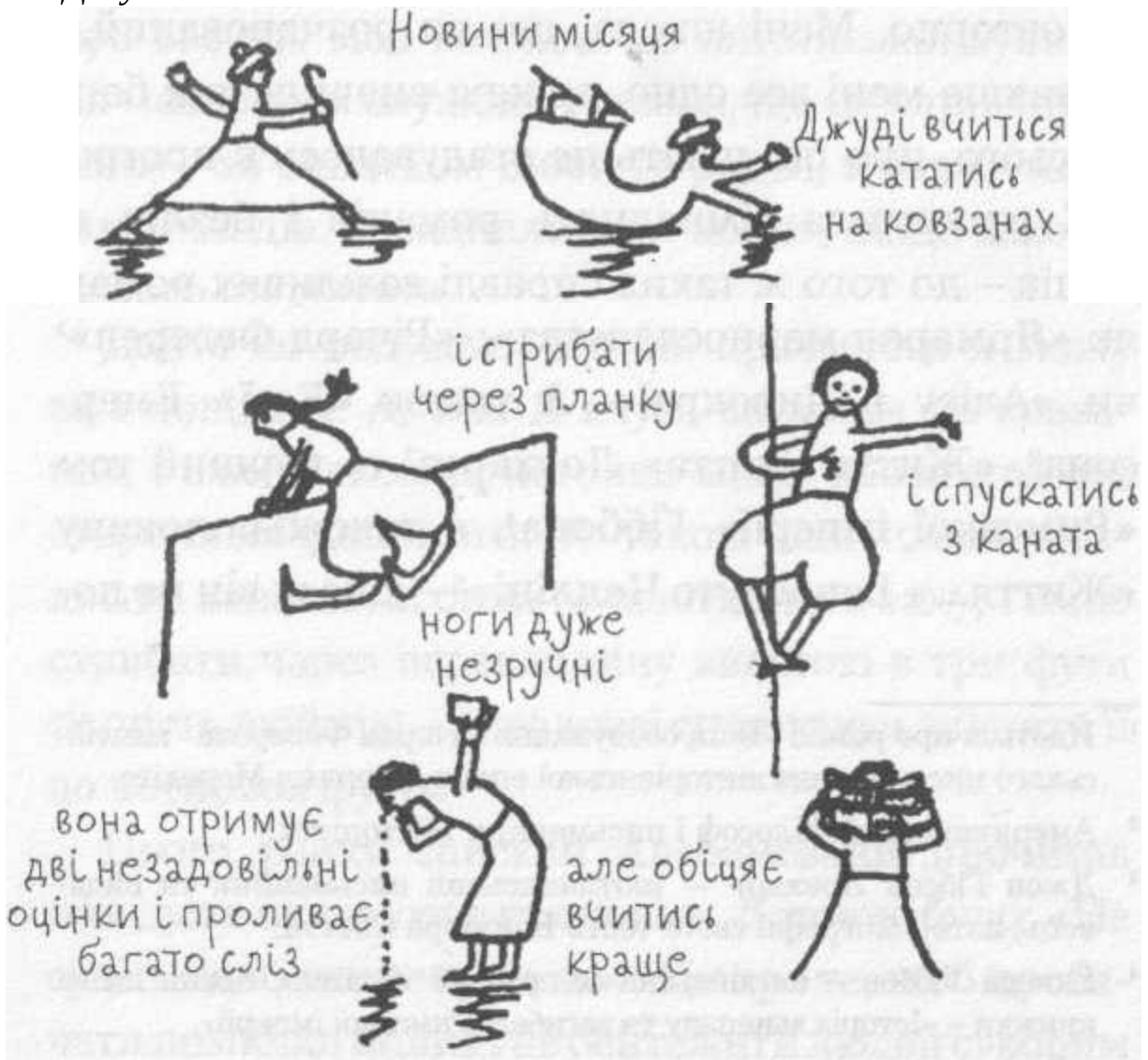
Ви ТОЧНО в хорошому настрої?

Я завалила екзамени з математики та латинської літератури. Беру з цих предметів додаткові уроки і наступного місяця складатиму екзамени повторно. Мені шкода, що ви розчарований, бо інакше мені все одно, адже я вивчила так багато всього, про що навіть не згадувалось в програмі. Я прочитала сімнадцять романів і безліч віршів - до того ж таких справді важливих романів, як «Ярмарок марнославства»; «Річард Феверел»<sup>[26]</sup> чи «Алісу в Дивокраї». А також «Есеї» Емер-сона<sup>[27]</sup>, «Життя Скотта» Локхарта<sup>[28]</sup> та перший том

«Римської імперії» Гіббона<sup>[29]</sup>, а також половину «Життя...» Бенвенуто Челліні<sup>[30]</sup> - хіба ж він не потішний? Перед сніданком він мав звичку неквапливо прогулюватися і мимохіть убивати людину.

Тож бачите, Дядечку, що я набагато освіченіша тепер, ніж якби просто занурилась у латинь. Чи пробачите ви мені лише цього разу, якщо я пообіцяю ніколи більше не завалювати екзамени?

*Ваша, у волосяниці,  
Джуді.*



*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Це додатковий лист цього місяця, бо сьогодні я чуюся дуже

самотньою. Вирує жахлива буря. Світло на території коледжу вимкнуте, а я напилась чорної кави і не можу заснути.

В мене сьогодні була звана вечеря, на якій були присутні Саллі, Джулія та Елеонора Фентон: подавались сардини, гарячі булочки, салат, вершкова помадка та кава. Джулія сказала, що вона добре провела час, а Саллі залишилася, щоби допомогти мені помити посуд.

Звісно ж, я могла присвятити цей час вивченню латини, але - й у цьому немає сумнівів - я слабкий латиніст. Ми щойно пройшли Лівія<sup>[31]</sup>, та “De Senectute”<sup>[32]</sup>, і почали “De Amicitia”<sup>[33]</sup>, яка нами вимовляється, як «До біса дружбу!» («Клята Іцитія» (“Damn Initial”).

Чи не могли б ви хоч трошки побути моєю бабусею? Саллі має бабусю, а Джулія та Елеонора Фентон - аж по дві, і цього вечора вони їх порівнювали. Не знаю, яку б із них я більше хотіла; це така почесна спорідненість. Отож, якщо ви не дуже заперечуєте: сходявши вчора до міста, я приглянула премилый капелюшок із французького мережива, оздоблений стрічкою лавандового кольору. Маю намір подарувати його вам на ваш вісімдесят третій день народження!!!!!!!!!!!!!!

Годинник у капличці відбиває дванадцятку. Здається, я таки вже хочу спати.

На добраніч, бабусю.

*Ніжно вас люблю,*

*Джуді.*

## **Березневі Іди**<sup>[34]</sup>

*Дорогий Д.Д.!*

Вивчаю композицію латинських творів. Я вже її вивчала. І вивчатиму далі. І готова її вивчати. Бо перездача буде о сьомій годині вечора наступного вівторка, і я маю намір здати екзамен чи ТРІСНУТИ. Отож, наступного разу ви почуете, чи я щаслива і вільна від «хвостів», чи ж розсипалась на уламки.

Коли все скінчиться, я напишу вам поважного листа. Сьогодні ж увечері в мене невідкладна зустріч з Ablative Absolute (Абсолютним зворотом)<sup>[35]</sup>.

*Ваша, в очевидному поспіху,  
Дж. Е.*

**26 березня**

*Містере Д.Д. Сміт!*

СЕР! Ви не відповідаєте на жодне моє питання і не виказали жодного інтересу до того, що я роблю. Напевно, ви найжахливіший з усіх жахливих опікунів, і єдиною причиною, чому ви даєте мені освіту та турбуєтесь про мене, є винятково почуття Обов'язку.

Я нічогосінько про вас не знаю. І навіть не знаю вашого імені.

Не надто надихає писати до Безіменного Когось. Не маю сумніву, що ви викидаєте мої листи в кошик для сміття, навіть не читаючи. Віднині я писатиму вам лише по суті.

Минулого тижня я перездавала геометрію та латинську літературу. Здала обидва предмети і тепер вільна від заборгованостей.

*Щиро ваша, Джеруша Ебботт.*

## 2 квітня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

**Я ЧУДОВИСЬКО!**

Будь ласка, забудьте того жахливого листа, якого я відіслала вам минулого тижня - того вечора я почувалася страшенно самотньою та нещасною; до того ж у мене боліло горло. Я ще не знала, що в мене тонзиліт та грип і все змішалось до купи. Зараз я в ізоляторі і перебуваю тут вже шість днів; сьогодні мені вперше дозволили сісти та тримати ручку й папір. Старша медсестра дуже строга. Але я думаю про той свій лист увесь час і не одужаю, поки ви мені не вибачите. Ось як я виглядаю - з пов'язкою навколо голови та з заячими вушками на маківці.



Чи ж не викликає це у вас співчуття? В мене опухли гланди. Я цілий рік вивчала фізіологію і навіть не чула про під'язичні гланди. Яке це марне заняття - освіта!

Більше не можу писати, бо починаю тремтіти, коли надто довго сиджу. Вибачте мою зухвалість та невдячність. Мене погано виховали.

*З любов'ю, ваша Джуді Ебботт.*



# **Ізолятор**

## **26 квітня**

*Дорогесенький Довгоногий Дядечку!*

Учора ввечері, коли засутиєно і я сиділа в ліжку, дивлячись на дощ, страшенно змуджена життям у великому навчальному закладі, з'явилася медсестра з довгою білою коробкою, адресованою мені, заповненою ПРЕГАРНІМИ бутонами троянд. І що ще приємніше, там був аркушик із дуже ввічливим посланням, написаним смішним дрібним почерком з нахилом вліво, що задирався вгору (це той почерк, який говорить про силу характеру). Тисяча подяк, Дядечку. Ваші квіти - це перший справжній подарунок, який я отримала в житті. І якщо хочете знати, яка я ще дитина, то я лягла в ліжку і заплакала, бо була дуже щаслива.

Тепер, коли я впевнена, що ви читаєте мої листи, то зроблю їх набагато цікавішими, щоб їх можна було зберігати в сейфі перев'язаними червоною стрічкою - але, будь ласка, вилучіть те одне, жахливе, і спаліть його. Мені навіть страшно подумати, що ви коли-небудь його перечитаєте.

Дякую за те, що ви підбадьорили дуже хвору, сердиту та нещасну першокурсницю. Можливо, у вас повно люблячих родичів та друзів, і ви не знаєте, що це таке - почуватися самотнім. Але я знаю.

До побачення: обіцяю ніколи більше не бути гидкою, тому що тепер знаю, що ви реальна людина; обіцяю також більше ніколи не докучати вам своїми питаннями.

А ви все ще ненавидите дівчаток?

*Ваша назавжди,*

*Джуді.*

## **8-а година ранку, понеділок**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Сподіваюсь, ви не той опікун, котрий сів на жабу? Бо тоді ропуха лопнула, як мені розповідали, з оглушливим тріском; тож думаю, що той опікун був огрядніший. Чи пам'ятаєте ви маленькі отвори, закриті решіткою, під вікнами пральні в притулку Джона Граєра? Кожної весни, коли відкривався «жаб'ячий сезон», ми збирали цілу колекцію ропух і тримали їх у тих віконних прорізах; час від часу жаби вивалювалися в пральню, спричинюючи приємне сум'яття. За таку нашу діяльність нас суворо карали, але незважаючи на всі перешкоди, ми продовжували збирати жаб.

І от одного дня - добре, не втомлюватиму вас деталями - якимось чином одна з найбільших, найжирніших, **НАЙСОКОВИТІШИХ** ропух під час післяобідніх зборів опікунів потрапила в одне з тих великих шкіряних крісел ... Але, гадаю, ви там були і пам'ятаєте, що було далі?

Холоднокровно поглянувши на ту подію по певнім часі, я вважаю, що покарання було заслуженим, і - наскільки пам'ятаю - цілком адекватним.

Не знаю, що на мене найшло, але прихід весни і поява жаб завжди наштовхує на такі спогади і пробуджує давній корисливий інстинкт.

Єдине, що мене утримує від збирання колекції, це те, що нема такого правила, яке б забороняло це робити.

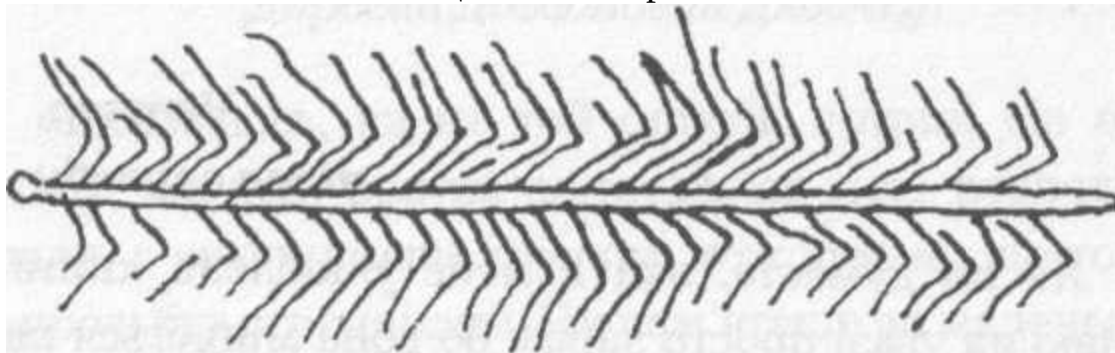
## Четвер, після служби

Як ви думаєте, яка в мене улюблена книга? Маю на увазі просто зараз, бо вона міняється що три дні. «Буремний перевал»<sup>[36]</sup>. Емілія Бронте була зовсім молодою, коли написала його, і ніколи не виїжджала за межі церковного подвір'я в Гейворті. Вона не була знайома з жодним чоловіком; тож як МОГЛА вона вимислити такого чоловіка, як Гіткліф?

Я б не змогла; а я також молода і не була ніде, крім притулку Джона Граєра - тож у мене були всі шанси в світі. Часом мене охоплює жахлива підозра, що я не геній. Чи ви страшенно розчаруетесь, Дядечку, якщо я не стану великою письменницею? Весною, коли все таке гарне, зелене та квітуче, мені хочеться закинути навчання і побігти погратися на природі. В полях зараз стільки пригод! Жити життям героїв книг набагато приємніше, аніж описувати їх!

*А-а-а-а-а-а-а-!!!*

Це був пронизливий крик, який витяг Саллі, Джулію та (лише на одну жажну мить) старшокурсницю в коридор. Він був викликаний багатоніжкою, — такою, як оця, тільки гіршою.



Саме тоді, коли я закінчила останнє речення і роздумувала, що написати далі - бух! - вона впала зі стелі і приземлилася біля мене. Намагаючись ухилитися, я перекинула дві чашки з чайного стола. Саллі стукнула по ній тильним боком моєї щітки для волосся - тепер я ніколи не зможу нею користуватися - і відбила багатоніжці передню частину. Однак п'ятдесят інших, задніх ніг, побігли під комод і врятувалися.

Цей студентський гуртожиток, через поважний вік і вкриті плющем стіни, аж кишить багатоніжками. Це огидні створіння. Краще б я виявила під ліжком тигра.

## П'ятниця, 9.30 вечора

У мене купа неприємностей! Спочатку я не почула ранкових дзвонів, потім порвала шнурівку на черевикові, і, коли поспішала вдягнутися, мені ще й відірвався та впав за шию гудзик із коміра. Спізнилась на сніданок і на перший урок; забула промокальний папір, а моя авторучка потекла. На тригонометрії викладачка та я мали певні розбіжності щодо логарифмів. Оглядаючись назад, визнаю, що вона мала слушність. На обід у нас була тушкована баранина з ревенем - я ненавиджу обидві страви, бо вони нагадують мені притулок. З поштою мені прийшли лише рахунки (хоча й мушу визнати, що ніколи не отримую нічого більше, адже моя родина не з тих, хто пише). На уроці англійської в нас була неочікувана письмова робота. Тема її була викладена так:<sup>[37]</sup>

*«Я не просила іншого нічого, Та в іншому й відмови не було...*

*— Так заберіть Життя ради святого! Нащо на чужині мені воно?*

*— Бразилія? — і, усміх погасивши, Торговець сприкра гудзика крутив. — Невже, мадам, це справді наймиліше, З усіх, що нині пропоную, див?»*

Це така шарада-поема. Я не знаю, хто її склав і що вона означає.

Вона просто була написана друкованими буквами на дошці, коли ми зайшли, і нам веліли її прокоментувати. Коли я прочитала перший рядок, мені здалося, що в мене є ідея: могутній торговець - це Бог, що роздає блага в обмін на добрі діла; але коли я дійшла до другого рядка — коли він крутить гудзика, це припущення видалося мені богохульним, і я швидко змінила думку. Решта класу мала такі самі труднощі, й тому добрих три чверті години ми просиділи з чистими аркушами без жодної думки в голові. Здобувати освіту - дуже виснажливий процес!

Але того дня то ще був не кінець. Найгірше було попереду.

Йшов дощ, і тому ми не могли грати в гольф, а мусили піти в гімнастичний зал. Дівчинка поруч зі мною штовхнула мене в лікоть булавою. Прийшовши додому, я виявила, що надійшла посилка з моєю новою блакитною весняною сукнею, і що спідниця така вузька, що я не можу в ній сідати. П'ятниця - це день прибирання і покоївка

переплутала всі папери на моєму столі. На десерт нам дали справжнісінький «надгробний камінь» (молоко з желатином, присмачене ваніллю). В церкві нас протримали на двадцять хвилин довше звичайного, щоб ми прослухали проповідь про жіночних жінок. І коли нарешті, полегшено зітхнувши, я всілась за «Жіночий портрет»<sup>[38]</sup>, дівчинка на ім'я Екерлі - з блідим одутлим обличчям, безнадійно й невимовно тупа, котра сидить поруч зі мною на латині тому, що її прізвище також починається на «Е»<sup>[39]</sup>, (краще б місіс Ліппетт назвала мене За-бріскі<sup>[40]</sup>) - зайшла, щоб спитати, чи понеділковий урок почнеться з 69, чи 70 параграфу...і залишилася в мене на ЦІЛУ ГОДИНУ! Оце вона щойно пішла.

Чи чули ви коли-небудь про несприятливіший збіг обставин? І зовсім не значні події потребують витримки. Кожен у змозі протистояти кризі й проявити мужність перед лицем великої трагедії, але зустріти дрібні щоденні неприємності зі сміхом - от що, як на мене, насправді потребує присутності ДУХУ.

І ось який тип характеру я маю намір виховати в собі. Я робитиму вигляд, що все життя - це гра, в яку маю грати якомога чесніше й майстерніше. Якщо програю, то лише стелю плечима та засміюся - так само я вчиню, коли здобуду перемогу.

У будь якого випадку це буде неабияка забава. Любий Дядечку, я більше ніколи не нарікатиму на те, що Джулія носить шовкові панчохи, а багатоніжки падають зі стелі.

*Завжди ваша, Джуді. Дайте відповідь якнайскоріше.*

## 27 травня

*Довгоногому Дядечкові, Есквайру.*

ДОРОГИЙ СЕР! Підтверджую отримання листа від місіс Ліппетт. Вона висловлює надію, що я роблю успіхи в навчанні та поведінці. Оскільки, вочевидь, мені нікуди їхати цього літа, вона дозволяє мені повернутися в притулок і відпрацювати пансіон (стіл і проживання) до відновлення занять у коледжі.

НЕНАВИДЖУ ПРИТУЛОК ДЖОНА ГРАЄРА.

Я краще помру, ніж повернуся туди.

*Щиро ваша, Джеруша Ебботт.*

*Cher Daddy-Jambes-Longes!*<sup>[41]</sup>

Vous etes (ви є) молодчина!

Je suis tres heureuse (Я дуже щаслива) щодо ферми, parce que je n-as jamais (тому що я ніколи не) була на фермі dans ma vie (в житті) і мені б дуже не хотілося retourner chez (повернутись у) притулок Джона Граєра, et (і) мити посуд tout 1'ete (усе літо). Існує небезпека того, що трапиться quelque chose affreuse (щось жахливе), parce que j'ai perdue ma humilite (втратила все своє смирення) d'autre fois (ще минулого разу) et j'ai peur (я боюся), що не стримаюсь quelque jour (котрогось дня) et (і) розтрощу всі чашки та блюдця dans la maison (в будинку).

Pardon brievete et (вибачте за стислість і) папір. Je ne peux pas (я не можу) повідомляти des mes nouvelles (свої новини), parce que je suis dans (тому що я на) уроці французької et j'ai peur que Monsieur le Proffeseur (і боюся, що мсьє учитель) збирається мене викликати tout de suite (зараз).

Що він і зробив!

Au revoir, je vous aime beaucoup (До побачення, я дуже вас люблю),  
*Джуді.*

## 30 травня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Чи доводилось вам бачити наш кампус? (Це суто риторичне запитання - сподіваюсь, воно вас не розгніває). В травні це райське місце. Всі кущики цвітуть, а дерева покриті найніжнішою зеленню - навіть старі сосни виглядають свіжими та помолоділими. Травичка поцяткована жовтою кульбабкою та сотнею дівчаток в блакитних, білих та рожевих сукнях. Всі веселі й безтурботні в очікуванні канікул; це те, чого варто чекати, й экзамени не рахуються.

Хіба ж це не привід бути в чудовому настрої? О, так, Дядечку! Я найщасливіша з усіх! Тому що більше не в притулку; і не чиясь нянька, і не друкарка, і не бухгалтерка (і, знаєте, якби не ви, я б кимось з них таки була!).

І мені зараз так шкода, що я була такою поганою.

І шкода, що була такою зухвалою з місіс Ліппетт.

І шкода, що давала ляпасів Фредді Перкінсу.

І шкода, що якимось насипала солі в цукерницю.

І шкода, що робила гримаси за спиною опікунів.

Я буду хорошою, милою і доброю до всіх, тому що я така щаслива. І цього літа я збираюся писати, писати і писати, й ставатиму великою письменницею. Хіба це не шляхетна позиція? О, я виховаю в собі прекрасний характер! Він трохи слабшає від холоду й морозу, але швидко направляється, лиш тільки зблисне сонечко.

Така людська натура. Я не погоджуюся з теорією, що нещастя, смуток та розчарування формують моральну стійкість. Щасливі люди іскряться добротою. Я не довіряю мізантропам. (Прекрасне слово! Щойно вивчила). Але ж ви не мізантроп, Дядечку, правда?

Я почала розповідати вам про кампус. Як би я хотіла, щоб ви приїхали сюди, а я показала б вам територію, розповідаючи:

— Ось тут бібліотека. А це - котельня, любий Дядечку. Готична будівля зліва - гімнастичний зал, а будова в романському стилі з елементами пізньоготичного, епохи Тюдорів, - наш новий лазарет.

О, я знаю, як показувати людям різні місця! Я все життя це робила

в притулку і займаюся цим цілісінькі дні тут. Чесно.

І я показувала їх Чоловікові.

Це великий життєвий досвід. Я ніколи раніше не розмовляла з мужчиною (за винятком випадкових опікунів, а вони не рахуються). Вибачте, Дядечку, я не мала на меті образити вас, ущипнувши опікунів. Бо не вважаю, що ви справді до них належите. Ви просто випадково потрапили до Ради. Опікун як такий - товстий, пихатий та поблажливий. Він гладить тебе по голівці і носить масивний золотий ланцюжок для годинника.

Він виглядає достеменно як травневий хрущ, але це портрет будь-якого опікуна, окрім вас.



**Отож, підсумовуємо:**

Я гуляла, розмовляла і пила чай із чоловіком. Та ще й із яким винятковим - із містером Джервісом Пендлтоном, родичем Джулії; її дядьком, якщо сказати коротко (точніше, слід би було сказати «довго», бо він такий самий довгий, як ви). Будучи в місті у справах, він вирішив заглянути в коледж і навідати племінницю. Він молодший брат її батька, але Джулія не надто добре знайома з ним. Здається, він бачив її ще дитиною, вирішив, що вона йому не подобається і з того часу не помічав.

Але так чи інакше, тут він був, і сидів у приймальні дуже чинно, поклавши поруч капелюха, рукавички та ціпок; а в Джулії та Саллі о



сьомій було опитування матеріалу, і вони ніяк не могли це пропустити. Отож, Джулія увірвалась в мою кімнату і молила мене показати йому кампус, а коли уроки закінчаться, привести до неї. Я погодилася люб'язно, але без будь-якого ентузіазму, тому що не надто високої думки про Пендлтонів.

Але він виявився дуже милим. Він справжня людина - і зовсім не Пендлтон. Ми прекрасно провели час: із тих пір я шкодую, що у мене немає дядька. Чи ви не проти повдавати трохи, що ви мій дядько? Я думаю, за статусом їх краще мати, ніж бабусь.

Містер Пендлтон видався мені трохи подібним до вас, Дядечку, - яким ви були двадцять років тому. Тож бачите, я доволі добре вас знаю, хоча ми ніколи й не зустрічались!

Він високий та худий, і в нього смагляве обличчя, помережане зморшками, та найкумедніша миттєва посмішка, яка ніколи не проявляється цілковито, а лише морщить кутики вуст. І в його товаристві ви почуваетесь так, наче знаєте його віддавна. Він дуже компанійський.

Ми обійшли весь кампус, починаючи від чотирикутної площі до стадіону; потім він сказав, що геть змучився й мусить випити чаю. І запропонував піти в готель - він стоїть на сосновій алеї при виїзді з коледжу. Я зауважила, що нам слід повернутись за Джулією і Саллі, але він сказав, що не любить, коли його племінниці п'ють багато чаю - від цього вони стають надто дратівливими.

Отож, ми просто втекли і замовили булочки з джемом, морозиво та тістечка, і пили чай за гарненьким столиком на балконі. Готель у цей час комфортно спорожнів, бо то був кінець місяця, а кишенькові гроші у всіх скінчилися.

Ми премило провели час! Але щойно повернулися, він сказав, що йому час бігти на поїзд, а тому заледве побачив Джулію. Вона була люта на мене через те, що я забрала його; здається, це надзвичайно багатий та бажаний дядько. Коли я дізналася, що він багатий, мені відлягло від серця, бо чай та солодощі коштували шістдесят центів кожне.

Цього ранку (а сьогодні понеділок) експрес-поштою були доставлені три коробки шоколадних цукерок для Джулії, Саллі та мене. Що ви про це думаєте? Отримувати цукерки від Чоловіка!

Я починаю почуватися дівчиною, а не знайдою.

От якби ви колись змогли приїхати й випити зі мною чаю - щоб я зрозуміла, чи подобається ви мені. Ото було б жахливо, якби ви мені не сподобались! Однак я знаю, що ви мені точно сподобається.

Вієн!<sup>[42]</sup> Приміть мої вітання. «Jamais je ne t'oublierai»<sup>[43]</sup>

*Джуді.*

P.S. Сьогодні вранці я глянула на себе в дзеркало, і помітила нову ямочку на щоці, якої раніше не було. Це вельми цікаво. Як ви думаєте, звідкіля вона взялася?

## 9 червня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Який щасливий день! Я щойно здала останній екзамен з фізіології. І тепер — три місяці на фермі!

Я поняття не маю, що таке ферма. Ніколи в житті там не була. І навіть не бачила жодної (хіба що з вікна машини) - але впевнена, що вона мені сподобається, і мені сподобається бути ВІЛЬНОЮ!

Я ще навіть не звикла до того, що не в притулку Джона Ґраєра. Коли думаю про це, мурашки пробігають у мене по спині. В мене таке відчуття, що

я маю бігти все швидше і швидше, весь час озираючись через плече, аби пересвідчитись, чи місіс Ліппетт не наздоганяє мене з витягнутою рукою, щоби схопити й повернути до притулку.

Але цього літа я не повинна на будь-кого зважати, чи не так?

Ваша символічна влада жодним чином мене не дратує - бо ви надто далеко, щоб завдати мені якоїсь шкоди. Тож місіс Ліппетт для мене, вважай, що мертва, а Семплів навряд чи обходитиме моє моральне обличчя, чи не так? Я впевнена, що ні. Я вже цілком доросла. Ура!!!

А зараз я вас полишаю, щоби спакувати валізу і три коробки з чайниками, посудом, диванними подушечками та книжками.

*Завжди ваша,*

*Джуді.*

P.S. Ось мій екзамен з фізіології. Як ви думаєте, ви б його здали?

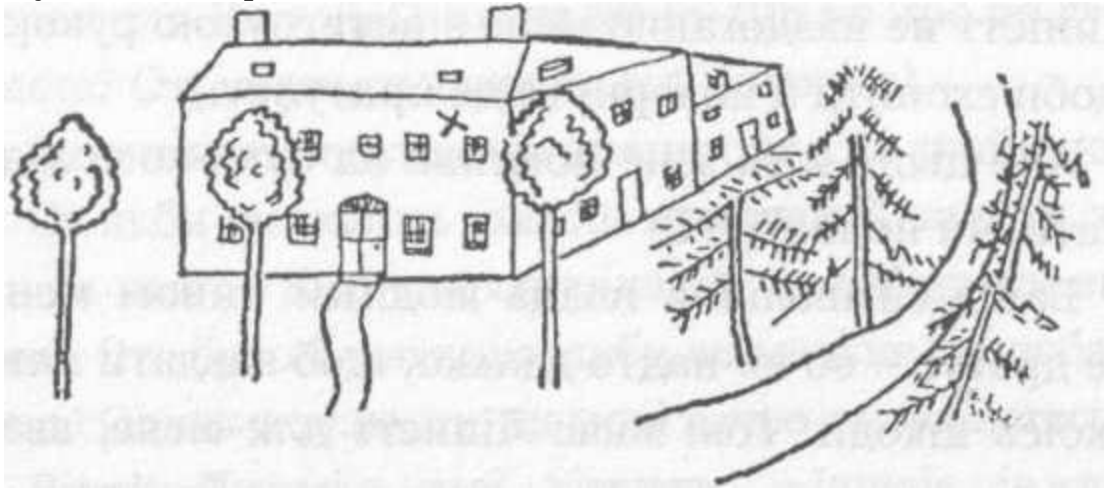
# ФЕРМА «КУЧЕРЯВА ВЕРБА»

## Вечір суботи

*Дорогенький Довгоногий Дядечку!*

Я щойно приїхала і ще не розпакувалась, але не можу втерпіти, щоб не розповісти вам, як мені страшенно подобаються ферми. Це райське, райське, РАЙСЬКЕ місце!

Будинок квадратний - як оцей.



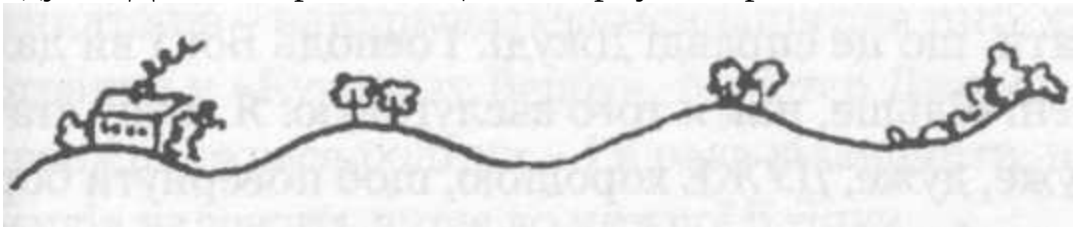
І СТАРИЙ. Йому сто років чи десь так; у ньому є веранда збоку, яку я не можу зобразити, і чарівний ганок спереду. Мій малюнок нездатний передати все: те, що в мене виглядає, як віничок з пір'я для змахування пилюки, насправді є кленовими деревами, а ці колючки, що облямовують під'їзну алею - шелесткі сосни та тсуги. Будинок стоїть на вершині пагорба і з нього відкривається чудовий краєвид на зелені долини, що простягаються аж до далеких пагорбів на горизонті. В Коннектикуті ландшафт нагадує «марсельські хвилі»<sup>[44]</sup>, і завиток ферми «Кучерява Верба» стоїть на одній із таких хвиль. Раніше уздовж дороги розташовувались непоказні господарські будівлі, що псували краєвид, але благословенна блискавка зійшла з небес і спалила їх ущент.

На фермі живуть містер та місіс Семпл, служниця та двоє найманих працівників. Робітники харчуються на кухні, а Семпли і Джуді - в

їдальні. На вечерю в нас була яєчня з беконом, печиво, мед, бісквіт з конфітюром, пиріг, соління, сир і чай - а ще багато розмов. Мені в житті не було так весело, і все, що б я не сказала, видається смішним. Думаю, що так воно і є, бо я ще ніколи не була в селі, і всі мої питання викликані повним незнанням реалій.

На моєму малюнку кімната позначена хрестиком не тому, що там мав місце злочин, а тому, що в ній живу я. Вона велика, квадратна й простора, і в ній чарівні старовинні меблі, а вікна доводиться зачиняти за допомогою підпірок; на них висять зелені штори, оздоблені золотом, які падають дотолу щоразу, коли ви до них доторкаєтесь. А ще в кімнаті є великий квадратний стіл з червоного дерева - і я збираюсь провести літо, опершись ліктями на нього й пишучи свій роман.

О, Дядечку, я така схвильована! Не можу дочекатись наступного дня, щоб почати все досліджувати. Зараз пів на дев'яту, і я задмухну свічку та спробую заснути. Тут встають о п'ятій. Чи чули ви коли-небудь щось кумедніше? Я не можу повірити, що це справді Джуді. Господь Бог і ви дали мені більше, ніж я того заслуговую. Я мушу стати дуже, дуже, ДУЖЕ хорошою, щоб повернути борг. От побачите.



*На добраніч,  
Джуді.*

P.S. Шкода, що ви не чуєте, як квакають жаби та верещать поросята; побачили б ви місяць-молодик! Я дивилась на нього через праве плече.

## «КУЧЕРЯВА ВЕРБА»

12 червня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Як ваш секретар дізнався про «Кучеряву Вербу»? (Це не риторичне питання. Мені справді страшенно цікаво це знати). Бо послухайте: містер Джервіс Пендлтон був колись власником цієї ферми, але передав її місіс Семпл, своїй старій няньці. Чи чули ви коли-небудь про такий потішний збіг? Вона все ще називає його «мастер Джерві»<sup>[45]</sup> і просторікує про те, яким милим хлопчиною він був. Нянька зберігає в шкатулці його кучерик - і він рудий; чи, принаймні, рудуватий!

Щойно вона з'ясувала, що я його знаю, як я значно виросла в її очах. Знати когось із родини Пендлтонів - найкраща рекомендація для того, хто потрапив у «Кучеряву Вербу». А містер Джервіс - справжня окраса родини - і я рада відзначити, що Джулія належить лише до нижчої її гілки.

На фермі стає все більш і більш цікаво. Вчора я каталася на возі з сіном. У нас є три дорослі свині та дев'ятеро поросят, і ви би бачили, як вони їдять. Це справді свині! В нас море маленьких курчат, каченят, індичат та цесарок. Треба бути божевільним, щоб жити в місті, коли є село.

В мої обов'язки входить щоденно вибирувати яйця. Учора в курятнику я звалилась із перекладки, коли намагалась підкратися до виводку курчат, який ховала чорна курка. Коли я повернулася з подряпаним коліном, місіс Семпл обмотала його гамамелісом («відьомським», чи то «чаклунським» горіхом), весь час примовляючи:

— Боже! Боже! Здається, лише вчора мастер Джерві впав із тієї самої перекладки й подряпав те саме коліно!

Природа довкола неймовірно прекрасна. Тут є долина, річечка, лісисті пагорби та доволі далеко звідси - висока блакитна гора - що називається, «пальчики обсмокчеш».

Двічі на тиждень ми збиваємо масло і зберігаємо вершки в будці-коморі під джерелом; вона зроблена з каменю й під нею протікає потічок. Дехто з фермерів тут має сепаратор, але нам байдуже до цих новомодних штук. Можливо, відділяти вершки в каструлях і важче,

але доволі прибутково. В нас шість тільних корів, і я вибрала імена для всіх.

1. Сильвія - бо народилась у лісі<sup>[46]</sup>.
2. Лесбія - на честь Лесбії Катулла<sup>[47]</sup>.
3. Саллі.
4. Джулія - плямиста, доволі невизначеної породи тварина.
5. Джуді - на мою честь.
6. Довгоногий Дядечко. Ви ж не проти, Дядечку? Вона чистокровної джерсійської породи<sup>[48]</sup> і має лагідну вдачу. І виглядає ось так —



Тож ви самі можете бачити, як їй пасує це ім'я.

Поки що я зовсім не маю часу розпочати свій безсмертний роман, бо надто зайнята на фермі.

*Завжди ваша, Джуді.*

P.S. Я навчилася готувати пончики.

P.S. (2) Якщо надумате вирощувати курчат, дозвольте порекомендувати вам палевих «орпінг-тонів»<sup>[49]</sup>. їх легше скубти.

P.S. (3) Шкода, що не можу послати вам шматок чудового, свіжого масла, яке я збила вчора. З мене дуже вправна працівниця молочної ферми!

P.S. (4) А ось зображення Джеруші Ебботт, майбутньої великої романістки, котра приганяє додому корів.





## Неділя

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Ну хіба це не смішно? Вчора по обіді, коли я почала писати вам листа, щойно вивівши початок: «Дорогий Довгоногий Дядечку!», згадала, що обіцяла назбирати ожини на вечерю. Отож, я вийшла й залишила аркуш паперу на столі, а коли сьогодні повернулася, як ви думаєте, що сиділо посередині аркуша? Справжнісінький Довгоногий Дядечко - чи то павук-косарик!



Я дуже обережно взяла його за одну лапку і викинула з вікна.

Нізащо в світі я б не завдала шкоди жодному з них. Вони завжди нагадують мені про вас.

Сьогодні вранці ми запрягли відкритий ресорний візок і поїхали в місто до церкви. Це премила маленька біла будівля зі шпилем та трьома доричними колонами при вході (чи, може, іонічними -я завжди їх плутаю)<sup>[50]</sup>.

Була прочитана славна заколислива проповідь, і всі сонно обмахувались віялами з пальмового листя; єдиним звуком, котрий порушував розмірену проповідь пастора, було дзижчання цикад на деревах за вікном. Я прокинулась лише тоді, коли збагнула, що вже стою та співаю псалом, і мені стало страшенно шкода, що не слухала проповіді, бо тоді б змогла зрозуміти психологію людини, яка добирала цей псалом. А він був таким:

*Прийди, прийди,*

*відкинь забави повсякденні  
Та долучись до райської утіхи!  
Бо, друже мій, розлучимось навіки -  
Тебе покину - згинеш у вогняній геєні!*<sup>[51]</sup>

Думаю, що питання релігії не зовсім безпечно обговорювати із Семплами. їхній Бог (якого вони успадкували недоторканим від своїх далеких предків-пуритан) - обмежена, нерозумна, несправедлива, недобра, мстива, нетерпима істота. Хвала небесам, що я ні від кого не успадкувала свого! Я вільна створити собі Бога за власним смаком. Мій - добрий, співчутливий та має багату уяву; все розуміє і все прощає - і в нього прекрасно розвинене почуття гумору.

Мені надзвичайно подобаються Семпли, і їх вчинки набагато кращі за сповідувану ними теорію. Вони ліпші за свого Бога. Я так їм і сказала -й вони дуже стурбовані. Вони думають, що я богохульствую - я ж думаю, що богохульні вони. Ми викинули теологію з наших розмов.

Зараз недільний полудень.

Амасай (найманий працівник) - у пурпуровій краватці та яскраво-жовтих замшевих рукавичках, поголений і дуже червоний, щойно поїхав кудись із Керрі (найнятою дівчиною, працівницею ферми): вона в крилатому капелюсі, прикрашеному червоними трояндами, та в блакитній мусліновій сукні, причому її волосся так туго накручене, що стоїть, мов дріт. Амасай цілий ранок віддраював легку двомісну коляску, а Керрі навіть у церкву не ходила - нібито тому, щоб приготувати обід, а насправді ж, щоб відпрасувати муслінову сукню.

За дві хвилини після того, як скінчу писати цього листа, я вмоцуюся з книгою, яку знайшла на горищі. Вона називається «На тропі», і на першій її сторінці смішним недбалим хлопчачим почерком написано:

*«Джервіса Пендлтона.*

Якщо ця книжка колись надумає мандрувати, то візьміть її за кутики і відішліть додому».

Коли містеру Пендлтону було одинадцять років, він провів на фермі ціле літо після хвороби, і залишив тут свою «На тропі». Вона виглядає

добряче зачитаною - сліди його брудних рук видно всюди. Також

на горищі в кутку валяється водяне колесо, вітряк, а також лук та стріли. Місіс Семпл безперестанку балакає про «мастера Джерві», і я починаю вірити, що він і справді живе тут - не як дорослий чоловік у шовковому циліндрі та з ціпком у руках, а просто як славний, замурзаний хлопчина із скуйовдженим волоссям, котрий гасає сходами зі страшним гуркотом, постійно залишає сітчасті двері відчиненими і вічно просить домашнього печива (І отримує його, наскільки я знаю місіс Семпл!). Здається, він був маленьким шукачем пригод - до того ж відважним і правдивим. Мені шкода думати, що він Пендлтон - бо був народжений, щоб стати кимось кращим.

Завтра ми розпочинаємо молотити овес; прибуде паровий двигун і ще кілька працівників.

Мені сумно сповіщати вам, що Жовтець (плямиста однорога корова, мати Лесбії) вчинила негідно. В п'ятницю ввечері вона забрела в фруктовий сад і наїлась гнилих яблук під деревами - причому їла, їла та їла, аж поки вони не вдарили їй у голову. Два дні після цього вона була п'яна, як чіп! Кажу вам щирю правду. Чи чули ви коли-небудь щось більш скандальне?

*Сер, залишаюсь вашою ніжно люблячою сиротою, Джуді Ебботт.*

P.S. Індіанці в першій частині та розбійники в другій. Читаю, затамувавши подих. Цікаво, що буде в третій? «Червоний Яструб пролетів двадцять ярдів в повітрі і впав замертво». Ось сюжет фронтиспісу.

Хіба ж це не втіха для Джуді та Джерві?

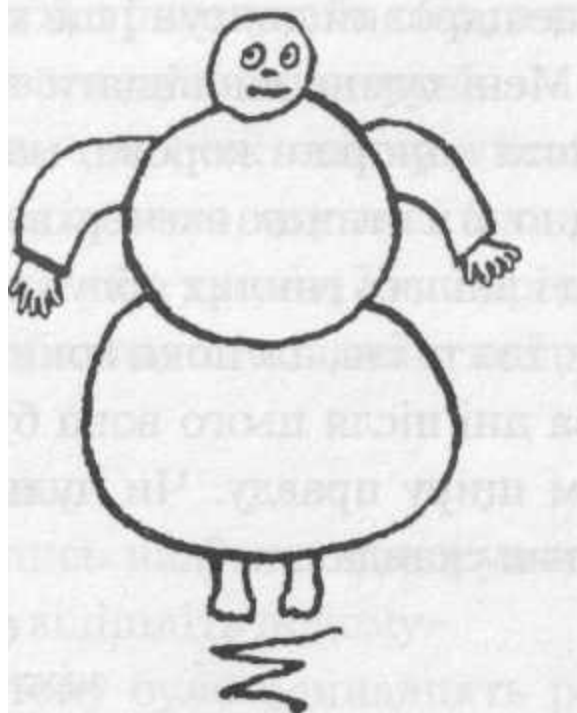
**15 вересня**

*Дорогий Дядечку!*

Вчора я зважилась на вагах для борошна в магазині змішаних товарів Камерів. Я набрала дев'ять фунтів<sup>[52]</sup>! Рекомендую вам «Кучеряву Вербу» як курорт!

*Завжди ваша,  
Джуді.*

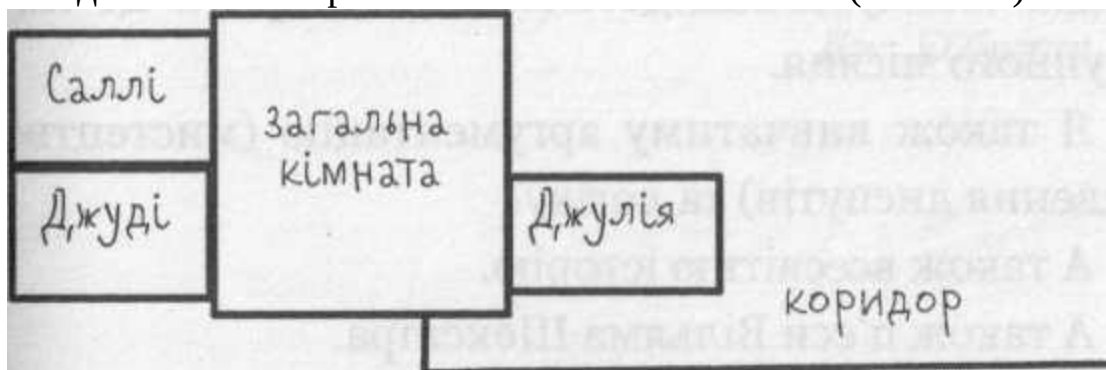




Погляньте-но на мене! Я вже другокурсниця! Я прибула в коледж минулої п'ятниці, і мені було дуже шкода полишати «Кучеряву Вербу», але я рада знову бути в кампусі. Приємне відчуття - повернутись до чогось знайомого. Я починаю бути в коледжі як вдома, і цілком чуюся хазяйкою становища; насправді я починаю почуватися як вдома в цьому світі взагалі - так, ніби я справді до нього належу, а не заповзла в нього за мовчазною згодою.

Думаю, що ви й поняття не маєте, про що я кажу. Персона, достатньо важлива для того, щоб стати опікуном, не може зрозуміти почуття особи настільки незначної, як знайда.

А тепер, Дядечку, слухайте. З ким, ви думаєте, я тепер ділю кімнату? Із Саллі Мак-Брайд та Джулією Пендлтон! Це правда. І в нас є кімната для занять та три маленькі спальні - VOILA! (ВУАЛЯ!)<sup>[53]</sup>.



Минулої весни Саллі і я вирішили, що хотіли б поселитися разом, а Джулія надумала залишитись із Саллі - навіть не можу уявити, чому, бо вони геть різні; але Пендлтони консервативні від природи і вороже налаштовані (чудове слово!) до змін. Як би там не було, але ось я тут. Лише уявіть: Джеруша Ебботт, щойно з притулку Джона Граєра, котра ділить кімнату з представницею роду Пендлтонів! Але це демократична країна.

Саллі висувається на посаду старости класу, і, якщо прикмети не підводять, її таки оберуть. Така атмосфера інтриг - ви б подивилися, які ми всі тут політикани! І скажу вам, Дядечку, коли ми, жінки, отримаємо свої права, вам, чоловікам, слід буде остерігатися, щоб зберегти свої. Наступної суботи будуть вибори, і ввечері в нас відбудеться факельна хода - хто б не виграв.

Я починаю вивчати хімію: дуже незвичний предмет. Нічого подібного до того не вивчала. Молекули та атоми - основний матеріал у ньому, але я зможу більш детально обговорити це наступного місяця.

Я також вивчатиму аргументацію (мистецтво ведення диспутів) та логіку.

А також всесвітню історію.

А також п'єси Вільяма Шекспіра.

І французьку.

І якщо так продовжуватиметься довгі роки, то стану цілком освіченою.

Я б ліпше вибрала економіку замість французької, але не насмілилась, бо боялася, що якщо не виберу знову французьку, викладачка не дасть мені змоги її здати - я й так ледь здала екзамен у червні. Але я б сказала, що моя підготовка в середній школі не була достатньою.

В класі є дівчинка, котра щебече французькою так само вільно, як англійською. Дитиною вона жила з батьками за кордоном, і три роки провела в школі при монастирі. Ви можете лише уявити, яка вона розумна порівняно з нами - неправильні дієслова для неї просто забавки. Краще б вже мої батьки запхали мене в французький монастир, коли я була мала - замість притулку для знайд. О ні, не краще - бо тоді б я, певно, не знала вас! Ліпше вже я знатиму вас, аніж французьку.

До побачення, Дядечку. Зараз я мушу навідати Гарріет Мартін, і, обговоривши стан справ із хімією, ненароком сказати кілька слів

стосовно нашого наступного президента.

*Ваша, вся в політиці,*

*Дж. Ебботт.*

## **Дорогий Довгоногий Дядечку!**

Припустімо, що плавальний басейн у спортзалі наповнений доверху лимонним желе, то чи особа, яка намагалася б у ньому плисти, трималась би на плаву чи потонула? Ми саме їли лимонне желе на десерт, коли постало це питання. Ми жваво його обговорювали добрих півгодини та так і не вирішили. Саллі вважає, що могла б протриматися на поверхні, але я цілковито впевнена, що навіть найкращий плавець у ньому б потонув. Чи ж було б не смішно потонути в лимонному желе?

Наше товариство цікавлять також дві інші проблеми.

1-а. Яку форму мають кімнати у восьмикутному будинку? Деякі дівчата вважають, що вони квадратні; я ж дотримуюся думки, що вони мають нагадувати шматок торта. А що думаєте ви?

2-а. Припустімо, є велика дзеркальна пустотіла сфера, і ви сидите в ній. То коли вона перестане відображати ваше обличчя і віддзеркалюватиме вашу спину? Чим довше над цим думати, тим загадковішим стає питання.

Тож ви бачите, якими глибокими філософськими роздумами ми заповнюємо вільний час!

Чи я вже розповідала вам про вибори? Вони відбулися три тижні тому, але ми живемо так швидко, що три тижні - то вже далеке минуле.

Саллі таки перемогла, і в нас була факельна хода з транспарантами, на яких було написано: «Мак-Брайд назавжди!» під оркестр, що складався з чотирнадцяти інструментів (три губних гармоніки та одинадцять гребінців).





Ми тепер дуже важливі персони в кімнаті «258». Джулія та я купаємося у променях віддзеркаленої слави. Це велика напруга — жити разом із старостою.

*Bonne nuit, cher*<sup>[54]</sup> Дядечку.

*Acceptez mes compliments*<sup>[55]</sup>, *tres respectueux*<sup>[56]</sup>, *je suis*<sup>[57]</sup>, *votre Judy* (вашою Джуді)

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Вчора ми перемогли баскетбольну команду першокурсниць. Звісно ж, ми раді - але ж якби ми могли перемогти третьокурсниць! Тоді б я з дорогою душею провела тиждень у ліжку - вся в синцях та з компресами з «відьомського» горіха!

Саллі запросила мене на різдвяні канікули до себе. Вона живе у Вустері, штат Массачусетс. Ну хіба це не мило з її боку? Я дуже хочу поїхати. В житті ніколи ще не була в сім'ї - за винятком «Кучерявої Верби», але Семпли дорослі, старі і не рахуються. У Мак-Брайдів повна хата дітей (принаймні, двоє чи троє), а також мама, тато, бабуся та

ангорська кішка. Це цілковито повноцінна сім'я! Пакувати валізи і кудись їхати набагато цікавіше, ніж залишатися. Я страшенно схвильована такою перспективою.

Сьома година - мушу бігти на репетицію. Я буду зайнята у виставі до Дня подяки. Принц у вежі: в оксамитовій туніці та з жовтими кучерями. Чи ж це не кумедно?

*Ваша, Дж. Е.*

## **Субота**

Чи хочете ви знати, як я виглядаю? Ось фотографія - нас утрюх відзнямкувала Елеонора Фентон. Світловолоса, котра сміється - це Саллі; висока, із задертим носом - Джулія; а маленька з обличчям, прикритим волоссям - Джуді; взагалі-то вона гарніша, але їй в очі світить сонце.

# **«КАМ'ЯНІ ВОРОТА», БУСТЕР, штат МАССАЧУСЕТС**

**31 грудня**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Я хотіла написати вам раніше і подякувати за різдвяний чек, але життя в родині Мак-Брайдів поглинає весь мій час, і, здається, я не можу викроїти й двох хвилин, щоби провести їх за письмовим столом.

Я купила нову сукню - не тому, що вона була мені потрібна, а просто мені так захотілося. Цього року я отримала різдвяний подарунок від Довгоногого Дядечка; родина просто передала мені вітання.

Я прекрасно проводжу канікули в гостях у Саллі. Вона живе у великому старовинному цегляному будинку з білою ліпниною, подалі від вулиці - саме такий будинок, який я бачила з вікна притулку Джона Граєра і дуже хотіла знати, що там усередині. Ніколи не очікувала побачити його на власні очі - але ось я тут! Все в ньому таке зручне, спокійне та домашнє; я переходжу з кімнати в кімнату та насолоджуюся умеблюванням і оздобленням.

Це ідеальний дім для виховання дітей; тут є тіністі затишні куточки, щоб погратись у схованки; відкриті каміни для виготовлення попкорну; горище, де можна метушливо погратися в дощовий день; слизькі поруччя зі зручним пласким набалдашником внизу; величезна простора сонячна кухня; приємна, товста та життєрадісна кухарка, що живе в сім'ї тридцять років і завжди тримає для дітей кусок тіста, щоб вони могли з нього щось випікати. Навіть вигляд такого будинку викликає у вас бажання знову стати дитиною.

Що ж стосується членів сім'ї - ніколи б не могла подумати, що вони можуть бути такими привітними. У Саллі є тато, мама, бабуся та премила маленька трирічна сестричка - вся в кучериках -і середній брат, котрий постійно забуває витирати ноги, а також старший брат-красень Джиммі, студент третього курсу Принстонського університету.

Ми превесело проводимо час за столом - усі сміються, жартують та

балакають навперебій, і ми не повинні читати молитву перед їжею. Яке це полегшення - не дякувати постійно Комусь за кожен з'їдений шматочок. (Можливо, я й трохи богохульна, але ви б також таким були, якби складали стільки обов'язкових подяк, як я).

У нас тут стільки всього відбулося - я навіть не знаю, з чого почати. Містер Мак-Брайд - власник фабрики, і напередодні Різдва він влаштував ялинку для дітей своїх працівників. Свято відбувалося в довгому пакувальному цеху, прикрашеному вічнозеленими рослинами та гостролистом. Джиммі Мак-Брайд був одягнений Санта-Клаусом, а ми з Саллі допомагали йому роздавати подарунки.

Боже мій, Дядечку, яке це було кумедне відчуття! Я почувалася такою ж великодушною, як опікун притулку Джона Граєра! Я навіть поцілувала одного чарівного сором'язливого хлопчика -але не думайте, що я погладила котрогось з них по голівці!

І на третій день Різдва вони влаштували танці на честь МЕНЕ.

Це насправді був перший бал у моєму житті -коледж не рахується, бо там дівчата танцюють одна з одною. В мене була нова довга біла вечірня сукня (ваш різдвяний подарунок - дякую!), довгі білі рукавички і білі атласні черевички-човники. Єдине, що затьмарювало моє повне, цілковите, абсолютне щастя, було те, що місіс Ліппетт не могла бачити, як я розпочинаю котильйон із Джиммі Мак-Брайдом. Розкажіть їй про це, будь ласка, коли наступного разу відвідаєте пр. Дж. Гр.

*Завжди ваша, Джуді Ебботт.*

P.S. Чи не будете ви страшенно розчаровані, Дядечку, якщо замість Великої Письменниці з мене вийде лише Звичайна Дівчина?

## 6.30 вечора Субота

*Дорогий Дядечку!*

Сьогодні ми зібрались на прогулянку до міста, але тут - Боже милосердний! - полило як із відра! Люблю, коли зима як зима - зі снігом, а не зі зливою.

Такий бажаний дядько Джулії знову завітав сьогодні - і приніс нам коробку цукерок за ціною у п'ять фунтів.

Тож ви бачите, що є певні переваги в тому, щоб жити в одній кімнаті з Джулією.

Наше невинне базікання, напевне, трохи його розважило, бо він, заради того, щоб випити чаю в кабінеті, поїхав пізнішим поїздом. Ми тут мали купу клопотів, аби отримати дозвіл на це. Достатньо проблематично приймати в себе батьків та дідусів, але дядечки - це ще важче; а що вже стосується братів та кузенів, то це практично неможливо. Джулія мала присягнути, що він її дядько, в присутності державного нотаріуса, а тоді ще й отримати свідоцтво, що підтверджує спорідненість, у секретаря округу. (Бачите, як багато я знаю про законодавство!) І навіть після всього цього не знаю, чи могли б ми попити з ним чаю, якби декан випадково побачив, який дядько Джервіс моложавий та привабливий.

Так чи інакше, але чай ми випили - та ще й із бутербродами з чорного хліба та швейцарського сиру. Він сам допомагав нам їх робити, а потім з'їв аж чотири. Я розповіла йому, як провела минуле літо в «Кучерявій Вербі», і ми чудово поплескали язиками про Семплів, а також про коней, корів та курчат. Всі коні, яких він колись знав, давно здохли, за винятком Гроувера, котрий був іще лошам у часи його останніх відвідин ферми - а бідний Гроув тепер такий старий, що ледь плентається пасовищем.

Він запитав, чи Семпли все ще тримають пончики в жовтому глиняному глечуку, накритому блакитною тарілкою, на нижній полиці в коморі - й усе це й досі так!

І ще він хотів знати, чи збереглася бабакова нора під купою каміння на нічному пасовищі - і вона там є! Цього літа Амасай вполював

великого, жирного сірого бабака - правнука з двадцять п'ятого покоління того бабака, якого зловив «мастер Джерві» в дитинстві.

Я просто в очі назвала його «мастер Джерві», але він, здається, не образився. Джулія каже, що зроду не бачила його таким люб'язним; зазвичай він такий неприступний. Але в неї геть відсутній такт, а, наскільки я знаю, чоловіки дуже його потребують. Вони мурчать, якщо ви їх погладите за шерстю, і фиркають, якщо - проти. (Це не надто витончена метафора. Але я висловила фігурально).

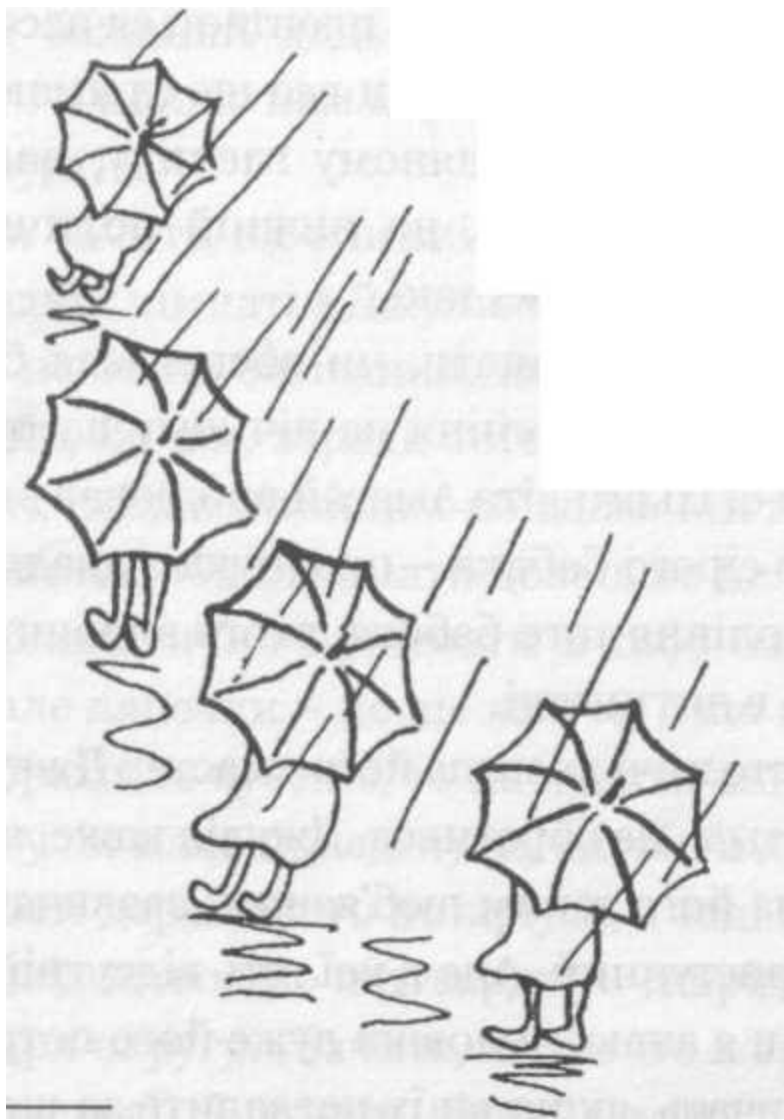
Ми читаємо щоденник Марії Башкірцевої<sup>[58]</sup>.

Хіба він не кумедний? Ось послушайте: «Вчора ввечері мене охопив відчай, який знайшов вихід у стогонах, і, зрештою, змусив мене викинути годинник з їдальні просто в море».

Це майже дає мені надію, що я не геній. З ними, напевно, дуже важко мати справу - й однозначно погано для меблів.

Боже милосердний, ну й злива! Певно, сьогодні ввечері ми дістанемося церкви уплав.

*Завжди ваша,  
Джуді.*





## 20 січня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Чи не було у вас коли-небудь премилої донечки, яку б викрали в дитинстві з колиски?

Можливо, це я! Якби ми були дійовими особами в романі, ото була б розв'язка, чи не так?

Страшенно дивно не знати, хто ти - це так хвилююче та романтично. В цьому так багато можливостей. Можливо, я взагалі не американка; багато хто з людей не американці. Я можу бути прямим потомком стародавніх римлян, а можу бути дитиною вікінга чи донькою російського засланця і по праву мала б перебувати в сибірській в'язниці; можливо, я навіть циганка - і думаю, що таки-так. У мене МАНДРІВНА вдача, хоча я досі й не мала можливості її розвинути.

Чи відомо вам про скандальну пляму в моїй біографії, коли я втекла з притулку, бо була покарана за крадіжку печива? Ця історія записана в книгу закладу, і кожен опікун може ознайомитися з нею. А й справді, Дядечку, чого б можна було очікувати? Коли ви відправляєте в комору чистити ножі голодну дев'ятирічну дівчинку, а поруч з її плечем стоїть банка з домашнім печивом, і ви йдете геть та залишаєте її саму, а потім зненацька заглядаєте знову, хіба ви не очікуєте побачити її всю в крихтах? А потім, смикнувши її за лікоть та нам'явши вуха, змушуєте її полишити стіл, коли подають пудинг, і говорите іншим дітям, що це тому, що вона злодійка, то хіба буде несподіванкою, що вона втече?

Я пройшла лише чотири милі. Мене спіймали та привели назад, і цілий тиждень щодня мене прив'язували, мов неслухняне цуценя, до стовпа на задньому подвір'ї в той час, як інші діти бігали під час перерв.

О, Боже! Знову церковні дзвони, і мені слід іти на службу, а потім у мене засідання комітету. Вибачте мені, бо цього разу я мала намір написати вам цікавого, веселого листа.

*Auf wiedersehen*<sup>[59]</sup>,

*Cher*<sup>[60]</sup> Дядечко!

*Rax tibi!*<sup>[61]</sup> Джуді.

P.S. Але в чому я абсолютно впевнена - так це в тому, що я не китаянка.

## 4 лютого

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Джиммі Мак-Брайд надіслав мені прінстонський прапор на всю довжину кімнати; я дуже вдячна, що він пам'ятає про мене, однак не знаю, що ж мені, в біса, з ним робити. Саллі і Джулія не дозволяють мені його повісити; цього року наша кімната обставлена в червоних тонах, і ви можете лише уявити, як би це виглядало, якби я додала ще й оранжеве та чорне. Але він зроблений із такого гарного, теплового та цупкого фетру, що я не хотіла б марнувати його. Чи зовсім було б негоже зробити з нього купальний халат? Мій старий після прання збігся.



Останнім часом я не повідомляю вам про те, що вивчаю, але, хоча цього й не видно з листів, весь мій час цілковито зайнятий навчанням. Це дуже збиває з пантелику - отримувати освіту одночасно в п'яти галузях.

— Ознака справжньої вченості, - любить повторювати наш викладач хімії, - це копітка пристрась до деталей.

— Не зациклюйтесь на деталях, - твердить викладач історії. - Відходьте на достатню відстань, щоб отримати картину в цілому.

Ви бачите, з якою точністю ми маємо підрізати свої вітрила, лавіруючи між хімією та історією. Історичний метод мені подобається більше. Якщо я скажу, що Вільям-завойовник прибув до Англії в 1492 році, а Колумб відкрив Америку десь в 1100-му, або 1066 році, чи приблизно в той час, то це суцї дрібниці, на які викладач не зверне уваги. Такий підхід у залікових уроках з історії дає відчуття безпечності та заспокоєння, чого цілковито бракує на хімії.

Шестигодинні дзвони: мені час іти до лабораторії й досліджувати такі дрібниці, як кислоти, солі та луги. Я вже пропалила соляною кислотою чималу дірку величиною з тарілку на своєму робочому фартуху. Якби теорія спрацьовувала, то я б мала нейтралізувати цю дірку свіжо приготованим міцним розчином аміаку, чи не так?

Екзамени наступного тижня; але хто б їх боявся?

*Завжди ваша,*

*Джуді.*

## 5 березня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Дме березневий вітер, і небо вкрите важкими чорними рухливими хмарами. Ворони на соснах зчинили такий лемент! Це збуджуючий, паморочливий, ЗАКЛИЧНИЙ шум! Хочеться закрити підручники і побігти в гори позмагатися з вітром!

Минулої суботи ми бігли п'ять миль по грузькій місцевості, граючись у гру «Лис-мисливці з паперовим слідом»<sup>[62]</sup>. «Лис» - (у складі трьох дівчат і приблизно бушеля<sup>[63]</sup> конфетті) - розпочав бігти за півгодини до початку полювання на нього двадцяти семи мисливців. Я була однією з тих двадцяти семи; вісім зійшли з дистанції, отож, фінішували дев'ятнадцятеро. «Слід» ішов уздовж пагорбів через кукурудзяне поле і привів просто в болото, де нам довелось трохи пострибати з горбка на горбок. Звісно ж, половина з нас загрузала по литки. Ми постійно губили «слід», і тому згаяли в болоті цілих двадцять п'ять хвилин. Нарешті якимись заростями ми дісталися вершини пагорба і опинились перед вікном клуні! Сарай був замкнений, а віконце - маленьке і розташоване надто високо! Я вважаю, що це нечесно, а ви?

Але ми не робили спроб зайти всередину; обслідували клуню з усіх боків і відшукали «слід», який вів із низького навісу даху до верхівки загорожі. «Лис» думав, що так він нас обдурить, але ми його перехитрили. Потім ми дві милі йшли горбкуватою долиною, і нам було страшенно важко відшукувати «слід», бо конфетті потрапляло нам на очі все рідше. За правилами відстань між «слідами»-конфетті має бути не більше шести футів<sup>[64]</sup>, але ці шість футів чомусь були найдовшими з усіх, які мені коли-небудь доводилось бачити. Нарешті після двох годин старанного переслідування ми вистежили «мсьє Лиса» на кухні «Кришталевого Джерела» (це та ферма, куди дівчата ходять кататися на санчатах взимку та на візках із сіном влітку, щоб поласувати смаженими курчатами та вафлями на вечерю), і ми виявили трьох «Лисів», які спокійнісінько пили молоко з медом та печивом. Вони не сподівалися, що ми дістанемося аж так далеко, бо думали, що ми загрузнемо в болоті

біля вікна клуні.

Обидві сторони наполягають на своїй перемозі. Я ж думаю, що виграли ми. А ви як гадаєте? Адже ми вполювали їх до того, як вони повернулися до кампуса. Так чи інакше, ми обсіли, наче сарана, всі меблі і почали галасливо вимагати меду. Його на всіх не вистачило, а тому місіс «Кришталеве Джерело» (ми всі її так пестливо називаємо, хоча насправді вона місіс Джонсон) принесла нам слоїк полуничного джему та бляшанку кленового сиропу - закриту лише минулого тижня - а також три буханки сірого хліба.

Ми повернулися в коледж лише о пів на сьому -на півгодини спізнившись на вечерю - і пішли відразу в їдальню, навіть не переодягнувшись та з анітрохи не зіпсутим апетитом! Потім ми пропустили вечірню службу, бо наші мокрі черевики були достатньо вагомою причиною для цього!

Я не розповідала вам про екзамени. Я здала всі відносно легко - тепер знаю секрет, як їх більше ніколи не завалювати. Тепер я вже не зможу закінчити коледж із відзнакою - через ту клятву латину й геометрію з першого курсу. Але мені байдуже. «Які можуть бути складнощі, поки ти щасливий?»<sup>[65]</sup>. (Це цитата. Я читаю англійську класику).

До речі, про класику - чи читали ви коли-небудь «Гамлета»? Якщо ні - зробіть це просто зараз. Це ГЕТЬ ПРИГОЛОМШЛИВО! Я все своє життя чула про Шекспіра, але й уявлення не мала, що він так чудово пише; я завжди підозрювала, що він почиває на лаврах своєї слави.

З тих пір, як навчилася читати, я розігрую сама з собою чудову п'єсу. Кожного разу, лягаючи спати, уявляю себе персонажем (причому найголовнішим) тієї книги, яку читаю.

В даний час я Офелія - до того ж дуже розсудлива Офелія! Я то розважаю Гамлета, то пещу його, то докоряю, то змушую закутати горло, коли він застуджений. Я цілковито вилікувала його від меланхолії. Король із королевою загинули - нещасний випадок на морі, і в похороні нема потреби - отож, ми з Гамлетом правимо Данією без жодних перешкод. І все в нашому королівстві просто чудово влаштовано. Він зайнятий управлінням, а я - благодійністю. Я щойно заснувала кілька першокласних притулків для сиріт. Якщо ви чи будь-хто інший з опікунів захоче їх відвідати, то я залюбки все покажу. Думаю, що ви знайдете тут багато цінних пропозицій.

*Залишаюсь, сер, вашою вельми милостивою Офелією, королевою Данії.*

## **24 чи, можливо, 25 березня**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

*Я не вірю, що потраплю в рай, бо отримую надто багато хорошого тут; тому було б несправедливим отримувати все це й опісля. Послухайте ж, що трапилось.*

*Джеруша Ебботт виграла свій перший конкурс короткого оповідання (приз - двадцять п'ять доларів), який кожного року проводить наш «Щомісячник». А вона ж лише другокурсниця! Учасники конкурсу переважно старшокурсниці. Коли я побачила своє прізвище надрукованим, то не могла повірити, що це правда. Можливо, я все-таки буду письменницею. Шкода, що місіс Ліппетт дала мені таке дурне ім'я - воно звучить як автореса, чи не так?*

*Мене також відібрали для участі у весняній виставі - у «Як вам це подобається»<sup>[66]</sup> - на відкритому повітрі. Я буду Селією, кузиною самої Розалінди.*

*Й останнє. Саллі, Джулія та я наступної п'ятниці їдемо в Нью-Йорк за весняними покупками; ми там переночуємо і наступного дня сходимо в театр із «мастером Джерві». Він запросив нас. Джулія залишиться вдома з сім'єю, а ми з Саллі зупинимося в готелі «Марта Вашингтон». Чи чули ви коли-небудь щось більш хвилююче? Я в житті не була ані в готелі, ані в театрі: хіба що одного разу католицька церква проводила фестиваль для сиріт, але це була не справжня п'еса й тому не рахується.*

*І як ви гадаєте, що ми дивитимемося? «Гамлета». Подумати тільки! Ми вивчали його протягом чотирьох тижнів на уроках, присвячених Шекспіру, і я знаю його напам'ять.*

*Я так схвильована усіма цими майбутніми подіями, що ледве можу заснути.*

*До побачення, Дядечку.*

*В цьому світі стільки цікавого!*

*Ваша, як завжди,*

*Джуді.*



P.S. Щойно глянула в календар - сьогодні 28-е!

Ще один постскриптум.

Сьогодні в трамваї я бачила кондуктора, в якого одне око каре, а друге - блакитне. Ото був би чудовий лиходій для детективу!

## 7 квітня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Боже милосердний! Який же цей Нью-Йорк величезний! Бустер - ніщо порівняно з ним. Невже ви хочете сказати, що живете в усьому цьому безладі? Думаю, що мені знадобляться місяці, щоб цілковито відійти від розгубленості — після двох днів перебування в ньому. Не знаю, з чого почати розповідь про всі приголомшливі речі, які я там бачила; хоча думаю, що ви все це знаєте, оскільки самі там живете.

Хіба ж вулиці не вражаючі? А люди? А магазини? Я ніколи не бачила таких чудових речей, які виставлені у вітринах. Так і хочеться присвятити своє життя носінню усього цього одягу.

Суботнього ранку Саллі, Джулія та я пішли за покупками. Джулія повела нас у найрозкішніше місце, яке я коли-небудь бачила: білі з золотом стіни, блакитні килими, шовкові блакитні завіси та позолочені стільці. Довершено гарна леді зі золотистим волоссям та в довгій чорній вечірній сукні зі шлейфом вийшла зустріти нас, люб'язно посміхаючись. Я подумала, що ми прийшли зі світським візитом, й почала потискати їй руку, але виявилось, що ми лише купуємо капелюшки -принаймні, Джулія. Вона сіла перед дзеркалом і переміряла щонайменше дюжину - і кожен наступний був кращим за попередні, і врешті Джулія купила два найчарівніші з них.

Не можу собі уявити більшого щастя, ніж сидіти перед дзеркалом і купувати будь-який капелюшок, який тобі сподобається, не думаючи про його ціну! Вже нема сумнівів, Дядечку: Нью-Йорк швидко підточив той чудовий стоїчний характер, який так терпляче формував у мені притулок Джона Граєра!

Покінчивши з покупками, ми зустрілися з «мастером Джерві» в «Шеррі»<sup>[67]</sup>. Сподіваюсь, ви були в «Шеррі»? То уявіть собі його, а потім пригадайте їдальню притулку Джона Граєра з її вкритими клейонкою столами та посудом з білої глини, яку НЕМОЖЛИВО розбити, а також ножі й виделки з дерев'яними ручками - тепер ви здатні зрозуміти, що відчувала я!

Рибу я їла не тією виделкою, але офіціант дуже люб'язно дав мені

іншу - так, що цього ніхто й не помітив.

А після ленчу ми пішли в театр: це було вражаюче, незрівнянне, неймовірне видовище - воно мені сниться щоночі.

Хіба ж Шекспір не чудовий?

Гамлет набагато кращий на сцені, ніж коли ми його аналізуємо в класі; я й раніше це розуміла, але тепер - о Боже!

Гадаю - якщо ви не заперечуватимете - що мені краще стати актрисою, ніж письменницею.

Чи не хотіли б ви, щоб я полишила коледж і вступила до театральної школи? І тоді я абоную вам ложу на всі свої вистави і посміхатимусь поверх вогнів рампи. Але, будь ласка, завжди носіть червону троянду в петельці - щоби я напевне посміхалась тому, кому треба. Було б страшенно ніяково посміхатися комусь чужому.

Ми повернулися в коледж в суботу ввечері й вечеряли в поїзді - за маленькими столиками з рожевими лампами, і нас обслуговували чорношкірі офіціанти. Я ніколи раніше не чула, щоб у поїздах давали їсти, і необережно це висловила.

- Де, скажи на милість, ти виховувалась? - спитала мене Джулія.

- У селі, - смиренно відповіла я.

- І ти ніколи не подорожувала?

- Ні, поки не поїхала в коледж, але це було лише за сто шістдесят миль і нас не годували.

Я починаю її цікавити, бо кажу щось таке кумедне; намагаюсь цього не робити, але слова самі вискакують із мене, коли мене щось дивує - а я здивована майже весь час. Це запаморочливе відчуття, Дядечку, провести вісімнадцять років у притулку Джона Граєра, а потім раптово зануритися в СВІТ.

Але поступово я пристосовуюсь. І вже не роблю таких грубих помилок, як на початку, та не почувуюся ніяково серед інших дівчат. Раніше я зіщулювалась, щойно на мене хтось гляне. І почувалася так, наче крізь моє нове бутафорське вбрання вони можуть розгледіти стару картату одягу. Але я більше не дозволяю картатим одягам турбувати мене. «Кожний день має досить своєї турботи!»<sup>[68]</sup>.

Я забула розказати вам про наші квіти. «Мастер Джерві» подарував кожній з нас по букету фіалок та конвалій. Чи ж це не мило з його боку? Я ніколи особливо не любила чоловіків - судячи з опікунів - але тепер я змінюю свою думку.

Одинадцять сторінок - оце так лист! Кріпіться! Я вже закінчую.  
*Завжди ваша,*  
*Джуді.*

## 10 квітня

*Дорогий містере Багатій!*

Ось ваш чек на п'ятдесят доларів. Дуже вам дякую, але не чуюся в праві залишити його собі. Моїх кишенькових грошей цілком достатньо, щоб купити всі потрібні капелюшки. Дуже шкодую, що написала вам ті дурниці про магазин жіночих капелюшків, але це лише тому, що ніколи раніше не бачила нічого подібного.

Однак я нічого не випрошувала! І не хочу іншої благодійності, окрім того, що вже отримую.

*Щиро ваша, Джеруша Ебботт.*

*Дорогесенький Дядечку!*

Чи вибачите ви мені листа, котрого я написала вам учора? Відіславши його, я дуже про це пошкодувала і намагалась повернути його назад, але той гидкий поштовий службовець не віддав його мені.

Зараз глупа ніч, а я вже кілька годин не сплю і думаю про те, яка ж я огидна Нікчема - справжня багатогона Гусінь - і це найгірше, що я можу про себе сказати! Я тихенько зачинила двері в кімнату, щоб не розбудити Саллі та Джулію - і зараз сиджу в ліжку та пишу вам листа на аркуші, вирваному із зошита з історії.

Я просто хотіла сказати вам, що шкодую, що була така невічлива стосовно вашого чека. Знаю, що ви бажали мені добра, й гадаю, ви такий милий, якщо перейнялися такою дрібничкою, як капелюшок. Мені слід було повернути чек набагато люб'язніше.

Але в будь-якому випадку я повинна була його повернути. Я не можу вчинити так, як інші дівчата. Вони можуть приймати подарунки цілком природно. В них є батьки, брати та тітоньки з дядечками; я ж ні з ким не можу бути в подібних стосунках. Мені подобається вдавати, що ви мені належите - просто щоб погратись з цією думкою, але знаю, що це не так. Насправді я самотужки -спиною до стіни - протистою усьому світові, й коли про це думаю, мені стає важко дихати. Я викидаю

подібні думки з голови і продовжую прикидатися; але хіба ви не розумієте, Дядечку? Я не можу прийняти грошей більше, ніж мені належить, бо котрогось дня захочу їх повернути, і навіть така велика романістка, якою я маю намір стати, не зможе виплатити ТАКЕННИЙ НЕОСЯЖНИЙ борг.

Я люблю гарні капелюшки та речі, проте не повинна закладати своє майбутнє, щоб розплатитися за них.

Але ж ви вибачите мою грубість, чи не так? У мене жахлива звичка написати листа імпульсивно, під впливом емоцій, а потім відправити його, не маючи змоги повернути. Однак якщо часом я й видаюся вам нерозумною та невдячною, то я цього не хотіла. В глибині душі я постійно вдячна вам за те життя, свободу та незалежність, які ви мені надали. Моє дитинство було лиш довгою похмурою низкою протесту, а тепер я така щаслива кожної миті буття, що не можу повірити, що все це правда. Я почуваюся вигаданою героїнею дитячих казок.

Чверть по другій. Я маю намір тихенько вислизнути звідси і відправити листа. Ви отримаєте його з наступною поштою, так що у вас буде не надто багато часу думати про мене погано.

На добраніч, Дядечку.

*Любитиму вас завжди,*

*Джуді.*

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Минулої суботи в нас був День спорту. Це справді видовищна подія. Спочатку пройшов парад усіх класів - усі вдягнені в білі полотняні одяги; старшокурсниці несли в руках блакитні та золотисті японські парасольки, а третьокурсниці - білі та жовті прапори. Наш клас ніс малинові повітряні кульки - геть чарівні, особливо якщо врахувати, що вони весь час виривалися з рук і злітали угору -а першокурсниці вбралися в зелені капелюхи з довгими стрічками з обгорткового паперу. В нас також був власний оркестр у блакитних уніформах, винайнятий у місті. Й приблизно з десяток комедіантів - щось на кшталт клоунів із цирку, щоб розважати глядачів між змаганнями.

Джулія була одягнена як товстий фермер із бакенбардами - в плащі-пороховику та з обвислою парасолькою в руках. Петсі Моріарті (Взагалі-то вона Патрісі. Чи чули ви коли-небудь таке ім'я? Місіс

Ліппетт навряд би придумала краще), худа й висока, була дружиною Джулії - в насунутому на одне вухо абсурдному зеленому капелюшку. Хвилі сміху супроводжували їх упродовж всієї ходи. Джулія грала свою роль винятково добре. Ніколи не думала, що Пендлтони можуть мати такий комедійний талант - нехай мені вибачить «мастер Джерві», але я ніколи не вважала його

істинним Пендлтоном: так само, як вас не вважаю справжнім опікуном.

Саллі та я не брали участі в параді, бо були заявлені в змаганнях. І що ви думаєте? Ми обидві виграли! Принаймні, в деяких видах. Ми змагались у стрибках в довжину і програли; але Саллі виграла у стрибках із жердиною (сім футів три дюйми), а я перемогла в спринтерському забігові на п'ятдесят ярдів<sup>[69]</sup> (вісім секунд).

Я майже задихалася в кінці, але було дуже весело, весь клас махав кульками, підбадьорював мене схвальними вигуками і кричав:

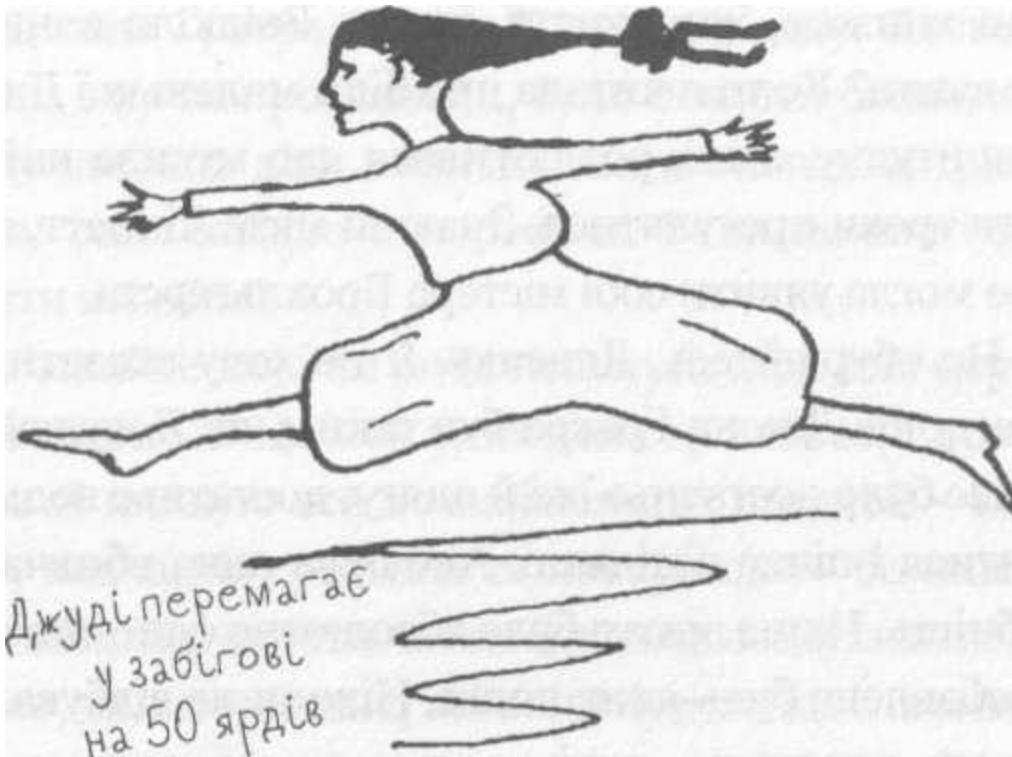
— *Що сталося з Джуді Ебботт?*

*З нею все в порядку.*

*З ким усе в порядку?*

*З Джуді Ебботт!*

Ось вона, Дядечку, справжня слава: коли ти біжиш підтюпцем до тенту, щоб переодягнутись, а тебе обтирають спиртом та дають посмоктати лимон. Бачите, ми тут усі справжні професіонали. Дуже добре виграти змагання за свій клас, тому що клас, який виборов найбільше нагород, отримує річний кубок з легкої атлетики. Цього року його здобули старшокурсниці, які записали в свій актив сім перемог. Асоціація легкої атлетики влаштувала в приміщенні гімнастичного залу обід для учасників. Нам давали смажених



м'якошкірих крабів та шоколадне морозиво, зроблене у вигляді баскетбольних м'ячів.

Пів минулої ночі я читала «Джейн Ейр». Чи достатньо ви старі, Дядечку, щоб пам'ятати те, що було шістдесят років тому? Якщо так - то чи справді люди тоді так висловлювались?

Пихата леді Бланш каже лакею: «Досить пустих розмов, бовдуре; йдіть виконувати мої розпорядження». Містер Рочестер говорить про «сріблясте небесне склепіння», маючи на увазі небо; а вже що стосується божевільної жінки, котра сміється, мов гієна, підпалює віконні завіски, розриває на шмаття весільну фату та КУСАЄТЬСЯ - все це мелодрама чистісінької води, але, ти читаєш, читаєш і читаєш. Не можу зрозуміти, як таку книжку могла написати дівчина, а особливо дівчина, котра виросла при церкві. В цих Бронте є щось, що мене заворожує. Їхні книжки, їхнє життя, їх дух. Звідкіля вони все це взяли? Коли я читала про біди маленької Джейн у притулку, я так розлютилася, що мусила вийти і піти трохи прогулятися. Знаючи місіс Ліппетт, я добре могла уявити собі містера Брокльгерста.

Не обурюйтесь, Дядечку. Я не хочу сказати, що притулок Джона Граєра був таким, як Ловудський. У нас було достатньо їжі й одягу; достатньо води помитися і пічка в підвалі. Але була одна вбивча подібність. Наше життя було абсолютно одноманітне і позбавлене будь-



яких подій. Ніколи не відбувалося нічого хорошого, окрім морозива по неділях, але навіть і це бувало регулярно. За всі вісімнадцять років, які я провела там, сталася лише одна пригода -коли згорів сарай для дров. Нам довелося встати серед ночі, одягнутися й чекати, чи не займеться будинок. Але він не загорівся і ми знову пішли спати.

Кожен потребує хоч трохи сюрпризів: це цілком природне людське устремління. В мене ж не було нічого несподіваного, аж поки місис Ліппетт не запросила мене в кабінет і не повідомила, що містер Джон Сміт збирається відіслати мене в коледж. Але вона повідомляла новину так повільно, що та мене майже не вразила.

Ви знаєте, Дядечку, на мою думку, найголовніша якість для будь-якої людини - мати уяву. Це дає їй змогу поставити себе на місце інших. Уява робить людей добрими, співчутливими та розуміючими. І її слід неодмінно розвивати в дітях. Але притулок Джона Граєра вбивав її ще в зародку. Єдиною якістю, яку там розвивали, було почуття обов'язку. Не думаю, що діти повинні знати значення цього слова: воно огидне й мерзенне. Вони повинні все робити з любові.

Зачекайте-но, і ви побачите притулок для сиріт, який очолю я! Це моя улюблена гра ввечері перед сном. Я планую все до найменших деталей - їжу, одяг, навчання; розваги та покарання - бо навіть мої найкращі сироти часом бувають неслухняними.

Але, тим не менше, всі вони будуть щасливими. Я вважаю, що кожен, незважаючи на те, скільки клопотів буде в нього в дорослому житті, повинен мати щасливе дитинство, яке б можна було згадати. Якщо в мене коли-небудь будуть діти - якою б нещасною я не була, не допущу, щоб вони тривожились про будь-що, аж поки не виростуть.

(Вже чути церковні дзвони - колись таки закінчу цього листа).

## Четвер

Коли сьогодні в обід я прийшла з лабораторії, то побачила білочку, яка сиділа на чайному столику та пригощалась мигдалем. Ось яких ми маємо гостей тепер, коли потеплішало і вікна залишаються відчиненими...



## **Ранок суботи**

Можливо, ви думаєте, що оскільки вчора була п'ятниця і сьогодні нема занять, то я провела приємний тихий вечір напередодні, читаючи збірку творів Стівенсона, яку придбала за свої преміальні гроші? Якщо ви справді так думаєте, то ви ніколи не вчилися в коледжі для дівчат, любий Дядечку.

До нас заскочило шість подруг, щоб приготувати вершкову помадку, і одна з них вилила Ті, поки та ще була рідка, просто на середину нашого найкращого килимка. Ми ніколи не зможемо його відмити.

Останнім часом я не згадувала про уроки, але вони в нас і далі. Але яке ж це полегшення відволіктися від них і поговорити про життя в цілому, а не вести однобічну бесіду, як оце ми з вами - але ви самі в цьому винні. Ви можете відповісти мені будь-якої миті - щойно забажаєте.

Я пишу цього листа з перемінним успіхом вже три дні, і боюся, що vous etes ties bien<sup>[70]</sup> знудились.

До побачення, мій милий містер Ім'ярек.

Джуді.

*Містеру Довгоногому Дядечкові Сміту*

СЕР!

Завершивши вивчення аргументації як предмета і правил поділу шкільних творів на параграфи, я вирішила обрати наступну форму написання листів. Вона міститиме всі необхідні факти без зайвого словоблуддя.

I. Цього тижня в нас були письмові екзамени з: А. Хімії.

Б. Історії.

II. Будується новий спальний корпус.

А. Його основні матеріали:

а) червона цегла;

б) сірий камінь.

Б. В ньому розміщатимуться:

а) декан; п'ятеро викладачів, б) двісті дівчат,  
с) економка, троє кухарів, двадцять офіціанток, двадцять покоївок.

III. Сьогодні ввечері на десерт у нас був солодкий сирок з вершками.

IV. Я пишу спеціальну роботу про джерела шекспірівських п'єс.

V. Лу Мак-Магон посковзнулася і впала сьогодні на баскетболі, й вона:

A. Вивихнула плече.

Б. Має синець на коліні.

VI. В мене новий капелюшок, оздоблений:

A. Блакитною оксамитовою стрічкою.

Б. Двома блакитними пташиними перами.

В. Трьома червоними помпонами.

VII. Зараз пів на десяту.

VIII. На добраніч.

*Джуді.*

**2 червня**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Ви ніколи не здогадаєтесь, яка в мене приємна новина.

Мак-Брайди запросили мене провести літо в їхньому літньому таборі в Адірондакських горах! Вони є членами якогось клубу, що розташований на березі чудового озерця посеред лісу. Всі члени клубу мають окремі будиночки з брусів, розкидані серед дерев, і вони катаються на каное на озері, здійснюють далекі прогулянки лісовими стежками до інших таборів та раз на тиждень влаштовують танці в приміщенні клубу. Джиммі Мак-Брайд має намір запросити на півліта свого університетського товариша, тож ви бачите, що у нас вистачатиме кавалерів для танців.

Хіба ж це не було мило з боку місіс Мак-Брайд запросити мене? Здається, я їй сподобалась, коли гостювала у них на Різдво.

Будь ласка, вибачте, що цього разу пишу так коротко. Це не справжній лист - я лише хочу повідомити вас, що «прилаштована» на літо.

Ваша, в ДУЖЕ хорошому настрої,  
*Джуді.*

**5 червня**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Ваш секретар щойно написав мені й повідомив, що містер Джон Сміт воліє, щоб я відхилила запрошення місіс Мак-Брайд, натомість поїхала в «Кучеряву Вербу», як минулого літа.

Чому, чому, ЧОМУ, Дядечку?

Ви нічого не розумієте. Місіс Мак-Брайд справді хоче, щоб я приїхала - щиро і від усього серця. Я не завдам жодних клопотів її сім'ї. Стану лише в пригоді. Вони не беруть з собою багато слуг, тож ми з Саллі зможемо зробити немало корисного. І для мене це чудова нагода ознайомитись із домоводством. Кожна жінка повинна знати його, а я знайома лише з притулководством.

У таборі не буде дівчат нашого віку, й тому місіс Мак-Брайд хоче, щоб я склала Саллі компанію. Ми плануємо багато читати разом. Збираємося прочитати всі книжки з англійської та соціології за наступний рік. Наш викладач сказав, що це справді буде велика підмога, якщо ми подужаємо все влітку; до того ж набагато легше запам'ятовувати, якщо читаєш і обговорюєш прочитане разом.

Вже просто жити в одному будинку з мамою Саллі - велика освіта. Вона найцікавіша, найдотепніша, найчарівніша та найбільш товариська жінка в світі; вона знає все. Подумайте лише, як багато літніх канікул я провела з місіс Ліппетт, і який це буде контраст. Вам не слід побоюватися, що я обтяжу їх, бо їх будинок насправді гумовий. Коли в них багато гостей, вони просто встановлюють палатки просто посеред лісу й спроваджують туди хлопців. Це мають бути такі чудові, оздоровлюючі канікули; і кожна хвилина - на свіжому повітрі. Джиммі Мак-Брайд збирається навчити мене їздити верхи та гребти на каное, і стріляти... о, багато всього, що мені слід знати. Це буде такий прекрасний, веселий, безтурботний час, якого я не знала, і думаю, що кожна дівчина заслуговує на нього хоча би раз у житті. Звичайно, я зроблю так, як ви скажете, але будь ласка, **БУДЬ ЛАСКА**, дозвольте мені поїхати, Дядечку. Я ніколи нічого в житті так не хотіла.

Вам пише не Джеруша Ебботт, майбутня велика письменниця, а

просто Джуді - звичайна дівчина.

**9 червня**

*Містере Джоне Сміт!*

СЕР!

Ваш лист від 7-го цього місяця отримано. У відповідності з інструкціями, одержаними від вашого секретаря, наступної п'ятниці я вирушаю на ферму «Кучерява Верба» для проведення літніх канікул.

*Сподіваюсь залишатись завжди вашою, (міс)Джеруша Ебботт.*



# **ФЕРМА «КУЧЕРЯВА ВЕРБА»**

**3 серпня**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Вже пройшло майже два місяці, відколи я написала останнього листа - що було не надто гречно з мого боку, визнаю це, але я не дуже любила вас цього літа: бачите, я з вами щира.

Ви не можете собі уявити, як я була розчарована, коли змушена була відмовитися від табору Мак-Брайдів. Звісно, я знаю, що ви мій опікун і що я маю зважати на ваші побажання в усіх питаннях, але просто не могла збагнути ПРИЧИНИ. Це ж явно було найкраще, що могло трапитися зі мною. Якби я була Дядечком, а ви - Джуді, то я б сказала: «Благословляю тебе, дитя, біжи і насолоджуйся життям, пізнавай нових людей і вивчай багато нового; якомога більше бувай на свіжому повітрі, відпочивай, набирайся сил та здоров'я для року напруженої праці».

Але нічого подібного! Лише коротка записка від вашого секретаря з наказом вирушити в «Кучеряву Вербу».

Саме безособовість ваших наказів ранить мене найбільше. Мені часом здається, що якби ви мали до мене хоч крихту тих почуттів, котрі я маю до вас, то ви би хоч час від часу надсилали мені листи, написані власноруч, замість отих жахливих друкованих послань вашого секретаря. Якби був хоч найменший натяк, що вам не все одно, то я б зробила будь-що, аби потішити вас.

Знаю, що повинна писати приємні, довгі, детальні листи, не очікуючи жодної відповіді. Ви дотримуетесь своєї частини угоди - я здобуваю освіту - й, гадаю, впевнені, що я не виконую своєї!

Але, Дядечку, це важка угода. Справді. Я страшенно самотня. Ви єдина людина, котру я можу любити, але ви такий примарний. Ви просто уявний чоловік, якого я вимріяла - та, ймовірно, справжній ВИ зовсім не схожий на ВАС вигаданого. Однак одного разу ви - коли я лежала хвора в ізоляторі - таки надіслали мені листа і тепер, коли я почувуюся жахливо забутою, то дістаю та перечитую його.

Думаю, що пишу вам зовсім не те, що збиралася сказати, а саме:

Хоча я все ще ображена на вас, бо дуже принизливо, коли тебе хапає за петельки і вертить деспотичне, владне, невблаганне, невидиме Провидіння, однак якщо якась людина є такою доброю, великодушною й уважною, яким досі були до мене ви, то ця людина має право бути тим деспотичним, владним, невблаганним, невидимим Провидінням - якщо вона того забажає; отож, Дядечку, я вас пробачаю і буду знову життєрадісною. Але я й досі не отримую задоволення від листів Саллі, в яких вона описує, як добре вони проводять час у таборі!

Тим не менше - накинемо завісу на те, що було й почнемо спочатку.

Я багато писала цього літа: чотири оповідання закінчені та розіслані у різні журнали. Тож ви бачите, що я намагаюсь стати письменницею. Я облаштувала собі робочий кабінет в кутку на горищі - там, де в дощові дні грався «мастер Джерві». Це прохолодний куточок, що продувається вітром, з двома слуховими вікнами, затінений кленом, в дуплі якого живе сімейка рудих білочок.

На днях напишу вам гарного листа і оповім усі новини з ферми.

Ми потребуємо дощу.

*Ваша, як завжди,*

*Джуді.*

*Містере Довгоногий Дядечку!*

СЕР!

Я пишу вам, сидячи на другій розвилці гілляки на вербі, що росте біля ставка на пасовищі. Піді мною квакає жабка, над головою співають цикади, і два маленьких повзики<sup>[71]</sup> снують туди-сюди вздовж стовбура. Я сиджу тут уже годину; це дуже зручна розвилка, особливо якщо підстелиш під себе дві диванні подушки. Я залізла сюди з ручкою та блокнотом, маючи на меті написати безсмертне оповідання; натомість жахливо проводжу час зі своєю героїнею - бо НЕ МОЖУ змусити її поводитися так, як хочу; тож, полишивши її на мить, пишу вам листа. (Що зовсім не легше, бо і вас я не можу змусити поводитися так, як би мені хотілося).

Якщо ви перебуваєте в цьому жахливому Нью-Йорку, то я б воліла послати вам хоч трохи чудового, вітряного, залитого сонцем краєвиду. Після тижня дощу місцевість виглядає справжнім раєм.

Кажучи про небеса - чи пам'ятаєте ви містера Келога, про якого я розповідала вам минулого літа? Пастора маленької білої церковки в Корнерзі? Бідолашний старий помер минулої зими від пневмонії. Я шість разів ходила слухати його

проповіді і добре засвоїла його теологію. До останнього дня він вірив у те, в що вірив спочатку. Мені здається, що людину, котра думає однаково впродовж усіх сорока семи років, не змінюючи жодної думки, слід помістити в засклену шафку і показувати як дивовижу. Сподіваюсь, що він тепер насолоджується своєю арфою та золотою короною - бо був непохитно впевнений, що віднайде їх! На його місці тепер молодий священник, дуже зарозумілий. Парафіяни перебувають у сумнівах; особливо та фракція, яку очолює диякон Кеммінгз. Здається, в церкві назріває жахливий розкол. У наших краях не надто схвалюють релігійні нововведення.

Впродовж усього тижня, поки йшов дощ, я сиділа на горищі й читала запоем - в основному - Стівенсона. Він набагато цікавіший за будь-якого зі своїх персонажів; я б навіть насмілилася сказати, що він сам перетворився на героя, який дуже пристойно виглядав би на папері. Чи не думаєте ви, що з його боку було чудесно витратити усі десять тисяч доларів, які залишив йому батько, на купівлю яхти, і вирушити на ній у південні моря? Він жив відповідно до своїх авантюрних нахилів. Якби мій батько заповів десять тисяч доларів мені, я вчинила б так само. Сама думка про Вай-ліму<sup>[72]</sup> зводить мене з розуму. Я хочу побачити тропіки. Я хочу побачити весь світ. Я маю намір стати великою письменницею, художницею, актрисою чи драматургом - будь-якою видатною персоною... В мене страшенний потяг до мандрів - саме лише споглядання географічної карти викликає бажання надягнути капелюшок, прихопити парасольку і вирушити в дорогу. «І я побачу, перш ніж помру, пальми й храми Півдня»<sup>[73]</sup>.

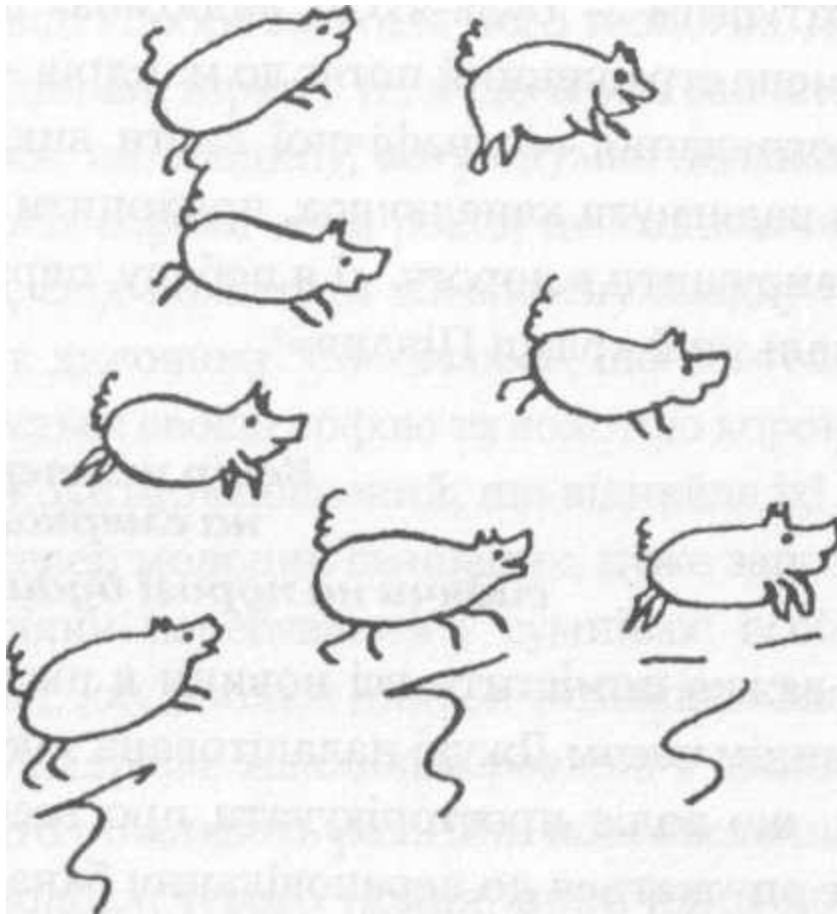
## ***Вечір четверга: на смерканні, сидячи на порозі будинку***

Дуже важко помістити всі новини в цього листа. Останнім часом Джуді налаштована так філософськи, що воліє просторікувати про всенький світ, а не опускатися до переповідання банальних подробиць повсякденного життя. Але якщо вам ТРЕБА отримувати новини, то ось вони:

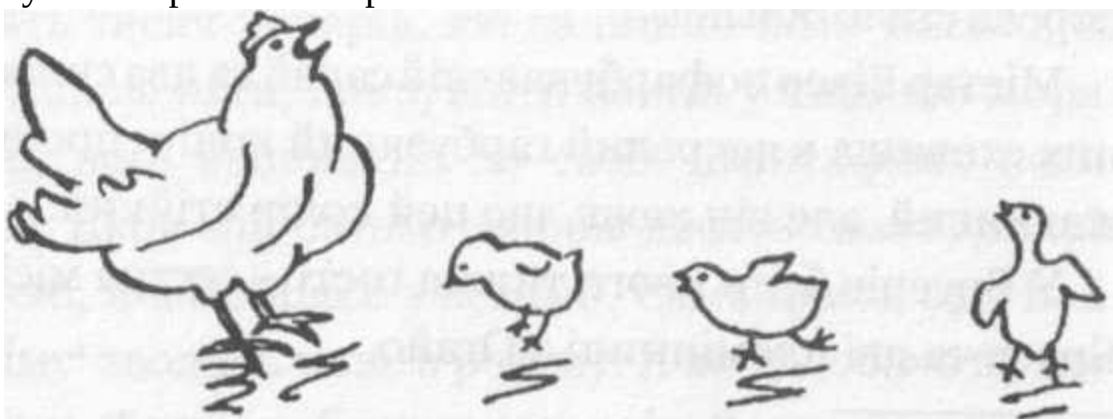
Дев'ятеро наших поросят минулого вівторка перейшли убрід струмок і втекли; повернулося лише восьмеро. Ми нікого не хочемо звинувачувати безпідставно, але підозрюємо, що у вдови Дауд на одне порося стало більше.

Містер Вівер пофарбував свій сарай та два силосних сховища в яскравий гарбузяний колір: просто жахливий, але він каже, що цей колір стійкий.

У Бруерів були цього тижня гості - сестра місіс Бруер та дві племінниці з Огайо.



Одна з наших род-айлендських курок висиділа лише трьох курчат з п'ятнадцяти яєць. Ми не можемо збагнути, в чому річ. На мою думку, род-айлендські червоні - не надто хороша порода. Я віддаю перевагу жовтувато-коричневим орпінгтонам.



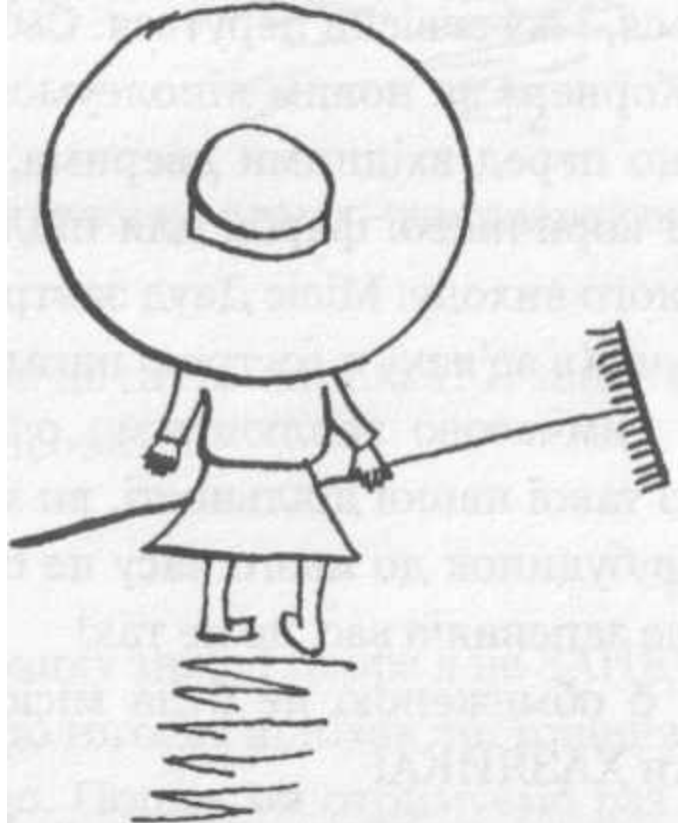
Новий клерк на пошті в Бонніріг Фор Корнерз до грама випив усю ямайську імбирну настоянку, яка там у них зберігалася - за ціною сім доларів пляшечка - ще до того, як його викрили.

В старого Айри Хетча ревматизм, і він не може більше працювати;

він так і не накопичив грошей, коли добре заробляв; отож, тепер отримує допомогу по безробіттю від міста.

Наступної суботи в приміщенні місцевої школи буде вечірка з морозивом. Приходьте разом із сім'єю.

В мене новий капелюшок, який я купила на пошті за двадцять п'ять центів. Ось мій останній портрет: я йду згрібати сіно.



Стає надто темно, і я нічого не бачу; в будь-якому випадку, всі новини вичерпалися.

*На добраніч,  
Джуді.*

## **П'ятниця!**

Доброго ранку! У мене з'явилась новина! Як ви гадаєте, яка? Ви ніколи, ніколи, ніколи не здогадаєтесь, хто приїде в «Кучеряву Вербу». Місіс Семпл отримала листа від містера Пендлтона. Він їде машиною через Беркшир, втомився і хоче відпочити на славній спокійній фермі - й якщо він котрогось вечора стане у неї на порозі, то чи знайдеться для нього вільна кімната? Можливо, він залишиться на тиждень-два, а то й на три - в залежності від того, наскільки йому буде в нас спокійно.

Які ми всі тут схвильовані! Увесь будинок вичищається, і всі завіски перуться. Сьогодні вранці я їду в Корнерз за новим лінолеумом, який буде постелено перед вхідними дверима, та за двома банками коричневої фарби для підлоги у хол та для чорного виходу. Місіс Дауд завтра запрошена мити вікна (в зв'язку з гострою нагальною потребою ми тимчасово заплющуємо очі на порося. Судячи з такої нашої діяльності, ви можете подумати, що будинок до цього часу не був бездоганний - але запевняю вас, це не так!

Якою б обмеженою не була місіс Семпл, але вона таки ХАЗЯЙКА!

Це так по-чоловічому, правда ж, Дядечку? Він жодним чином не натякнув, коли опиниться на сходинках ганку - сьогодні чи за два тижні. Нам постійно перехоплює подих в очікуванні, коли ж він приїде - і якщо він не поквартиться, все прибирання почнеться знову. Внизу з відкритим візком, запряженим Гроувером, чекає Амасай. Я поїду сама - але якби ви бачили старого Гроува, то не тривожились би за мою безпеку.



Поклавши руку на серце - прощавайте.  
*Джуді.*

P.S. Ну хіба не гарна кінцівка? Я запозичила її з листів Стівенсона.



## Субота

Доброго ранку знову! Вчора я не ЗАПЕЧАТАЛА цього листа до того, як приїхав листоноша, тож додам іще дещо. Пошту ми отримуємо раз на день, опівдні. Сільська доставка пошти - це справжнє благословення для фермерів! Наш поштар не тільки розвозить листи, але й виконує різноманітні доручення для нас у місті - п'ять центів за кожне доручення. Вчора він привіз мені нові шнурівки для взуття, баночку кольдкрему (я спалила всю шкіру на носі до того, як купила нового капелюшка), блакитну в'язану хусточку та пляшечку з ваксою - і все за десять центів. Це була надзвичайно вигідна угода, зважаючи на кількість моїх замовлень.

Він також розповідає нам, що діється у Великому Світі. Кілька осіб в його районі виписують газети, тож він переглядає їх, правлячи кінсьми, і переповідає новини тим, хто газет не випикує. Тому якщо, наприклад, між Сполученими Штатами та Японією вибухне війна, чи вб'ють президента, чи містер Рокфеллер залишить мільйон доларів притулку Джона Граєра, вам не буде потреби про це мені писати; я все одно дізнаюсь.

Жодних новин від містера Пендлтона. Але ви би бачили, як сяє чистотою наш будинок - і з яким острахом ми витираємо ноги, переступаючи поріг!

Сподіваюсь, він скоро приїде - страшенно хочеться нарешті з кимось поговорити. Місіс Семплтон, по правді, стає надто нудною. Жодна ідея не перериває спокійного плину її розмови. Місцеві люди доволі кумедні. їхнє життя тут обмежене вершиною пагорба. Вони цілком відірвані від решти світу - якщо ви розумієте, про що я. Тут усе точнісінько так само, як у притулку Джона Граєра. Там наші ідеї були обмежені залізною огорожею: просто раніше я на це не дуже зважала, бо була молодшою і страшенно зайнятою.

До того часу, як я заправила всі ліжка, помила личка моїх дітей, сходила до школи, повернулася в притулок, знову помила дітям обличчя, залатала всі панчохи, полагодила штани Фредді Перкінсу (бо він рвав їх кожен божий день) і вивчила між тим усім свої уроки - я вже готова була йти спати й не помічала ані найменшого браку спілкування.

Але, провівши два роки в коледжі, де спілкуються, мені таки цього не вистачає; і я була б лише рада поговорити з кимось тією мовою, якою говорю сама.

Тепер, здається, я таки скінчила, Дядечку. Більше нічого не спадає мені на думку - спробую наступного разу написати довшого листа.

*Завжди ваша,  
Джуді.*

P.S. Салат-латук цього року зовсім не вродив. Весною було дуже сухо.

## 25 серпня

Отож, Дядечку, «мастер Джерві» вже тут. І як добре ми проводимо час! Принаймні, я, але думаю, що й він також - бо він тут уже десять днів і не виявляє жодних ознак того, що хоче нас полишити. Це просто обурливо, як місіс Семптон носить з ним. Якщо вона так потурала йому, коли він був дитиною, то навіть не знаю, як з нього вийшло щось путнє. Ми з ним їмо за маленьким столиком, поставленим на бічній терасі; часом під деревами, а іноді - коли йде дощ чи холодно - в найкращій вітальні. Він просто вибирає місце, де хотів би пообідати, і Керрі слідує за нами зі столиком. Якщо це доволі обтяжливо - наприклад, їй довелося нести посуд і страви надто далеко - то під цукерницею вона знаходить долар.

«Мастер Джерві» страшенно товариський, чого б ви ніколи не сказали, побачивши його мигцем; на перший погляд він виглядає типовим Пендлтоном, однак анітрохи ним не є. Він такий простий, природний та милий, яким лише може бути мужчина: дуже смішно описувати так чоловіка, але це правда. Він надзвичайно люб'язний із навколишніми фермерами - знайомиться з ними суто по-чоловічому і цим негайно їх обеззброює. Спочатку вони були дуже підозріливими. А тепер їм байдуже до його одягу! А я б сказала, що його одяг справді приголомшливий. Він носить бриджі та жилети в складку, білі фланелеві штани та одяг для верхової їзди зі штанами-галіфе.

Щоразу, коли він сходить вниз у чомусь новому, місіс Семптон, сяючи від гордості, обходить його, оглядає з усіх боків і закликає бути обережним, сідаючи; вона боїться, що він може сісти на якусь пилінку. Це страшенно йому набридає. Він постійно їй повторює:

— Біжи, Ліззі, займися своєю роботою. Ти не можеш мене більше опікати. Я вже виріс.

Страшенно смішно уявляти цього дорослого, великого, довгоногого чоловіка (він майже такий самий довгий, як ви, Дядечку) на колінах у місіс Семпл, і що вона вмиває йому обличчя. Особливо смішно стає, коли поглянеш на її коліна! В неї тепер їх не два, а добрих чотири; і цілих три підборіддя! Але вона каже, що колись була струнка, гнучка та жвава, і могла бігати швидше за нього.

І в нас стільки пригод! Ми дослідили навколишню місцевість на милі довкруг, а я навчилася рибалити за допомогою маленьких смішних мушок -наживки з пір'я. А також стріляти з рушниці та револьвера. І їздити верхи - виявилось, що в старого Гроува дивовижний запас енергії. Впродовж трьох днів ми годували його вівсом, й одного разу він шарахнувся від теляти і мало не втік від мене.



## Середа

У понеділок по обіді ми видряпалися на Небесний Пагорб. Це така гора поблизу; можливо, й не найвища - на вершині її не лежить сніг - але, принаймні, поки на неї видряпаєшся, то дихання тобі забракне. Внизу її схили покриті лісами, але на вершині лише купи каміння та поросле вересом пустище. Ми пробули на ній до заходу сонця, розвели багаття та приготували вечерю. Готував її «мастер Джерві»: він сказав, що вміє це ліпше, ніж я, - і справді так зробив, бо має досвід життя в таборі. Ми спустилися вниз при світлі місяця, і коли вийшли на лісову стежку, було вже зовсім темно; ми присвічували ліхтариком, який знайшовся у «мастера Джерві» в кишені. Було так весело! Він всю дорогу сміявся й жартував, і розповідав такі цікаві речі. А ще, вияляється, читав ті книжки, що й я, і ще багато інших. Дивовижно, як багато він усього знає.

Сьогодні вранці ми здійснили далеку прогулянку і потрапили під сильний дощ. Одяг промок наскрізь, перш ніж ми досягли дому, але наш бойовий дух навіть не підмочило. Ви би бачили обличчя місіс Семпл, коли ми ввалилися, мокрісінькі, в кухню.

— О, мастер Джерві! Міс Джуді! Вас хоч викручуй! Боже! Боже! Що робити! Його гарна нова куртка цілком зіпсута!

Місіс Семпл була така кумедна: можна було подумати, що нам по десять років, а вона - наша засмучена матір. Котроїсь миті я навіть подумала, що ми тепер залишимося без джему до чаю.

## Субота

«Я почав цього листа багато років тому, але не мав нагоди закінчити його.»

Хіба ж не чудову думку висловив Стівенсон?

*«Втішаючись щедротами землі, Щасливими б ми мали бути неначе королі».*

І знаєте, це справді так. Світ сповнений щастям, і можна вибрати будь-який шлях, який тобі трапляється. Секрет полягає в твоїй ПОДАТЛИВОСТІ. Й, особливо, в селі, де так багато захоплюючих речей. Я можу йти по будь-чій землі, і оглядати будь-чії краєвиди, і плескатися в будь-якому струмку - і отримувати насолоду від усього так, ніби це моя власна земля - і жодних тобі податків!

\* \* \*

Сьогодні недільний вечір, приблизно одинадцять, і я би вже мала солодко спати, але випила кави за вечерею, і солодкий сон від мене утік!

Цього ранку місіс Семпл із вельми рішучим виглядом сказала містерові Пендлтону:

— Ми повинні виїхати з дому о чверть на одинадцять, щоб на одинадцять встигнути в церкву.

— Чудово, Ліззі, - сказав «мастер Джерві». - Готуй екіпаж, і якщо я не встигну одягнутися, то їдьте без мене.

— Ми почекаємо, - відповіла вона.

— Як хочете, - сказав він, - але не тримайте коней надто довго в упряжці.

Потім, поки вона вдягалася, він звелів Керрі спакувати ленч, порадив мені вдягнутися в буденний одяг - і ми вислизнули через чорний хід і пішли на риболовлю.

Це завдало усім страшених незручностей, адже по неділях в «Кучерявій Вербі» обідають о другій. Але він замовив обід на сьому, бо замовляє їжу, коли йому забагнеться: можна подумати, що тут для нього ресторан - а тому Керрі та Амасай нікуди не змогли поїхати. Але містер Пендлтон сказав, що так навіть краще, бо негоже їм роз'їжджати без

компаньйонки; окрім того, коні йому самому потрібні, бо він хоче поїхати зі мною кататися. Чи чули ви коли-небудь щось більш сміховинне?

А бідна місіс Семпл вірить, що люди, котрі ходять в неділю рибалити, потрапляють прямісінько в розпечене пекло! Її страшенно турбує те, що вона не виховала його краще - коли він був іще малим та безпомічним і в неї була така можливість. До того ж вона хотіла похизуватись ним у церкві.

Так чи інакше, але риболовля відбулася (він зловив чотири маленькі рибки), і ми приготували їх на багатті собі на обід. Вони весь час звалювалися з гострих патичків у вогонь, й тому на смак нагадували попіл, але ми їх з'їли. Повернулися додому о четвертій; о п'ятій поїхали кататися, вечеряли о сьомій; о десятій мене відіслали в ліжку і ось я тут - пишу вам листа.

Однак мені вже захотілось спати. На добраніч.

Ось малюнок «рибки», яку я впіймала.



«Гей там, на посудині, Довгоногий капітане! Аваст!»<sup>[74]</sup>



Пришвартуватися! Йо-хо-хо, і пляшчина рому!» Здогадайтеся, що я читаю? Наші розмови впродовж останніх двох днів були, в основному, морськими й піратськими. Хіба ж «Острів скарбів» не чудо? Ви читали її, чи вона ще не була написана тоді, коли ви були хлопчиком? Стівенсон отримав лише тридцять фунтів за право випуску книги частинами: не думаю, що письменником бути вигідно. Можливо, я краще стану шкільною вчителькою.

Вибачте за те, що в моїх листах забагато Стівенсона, але мої думки останнім часом постійно ним зайняті. Він складає бібліотеку «Кучерявої Верби».

Я пишу цього листа майже два тижні і сподіваюся, що він достатньо довгий. Ніколи не кажіть, Дядечку, що я не описую деталей. Шкода, що вас тут нема: ми б чудово проводили час усі утрюх. Я б хотіла, щоб обидва мої друзі познайомилися. Я мала намір запитати містера Пендлтона, чи не знає він вас по Нью-Йорку - думаю, він міг би, бо ви, певно, буваєте в тих самих високих суспільних колах, й обидва цікавитесь реформами та усім таким - але не змогла, бо не знаю вашого справжнього імені.

Це найбезглуздіше, що лише можна придумати - не знати вашого прізвища. Місіс Ліппетт попереджувала мене, що ви дуже ексцентричний. І я погоджуюся з нею!

*З любов'ю,  
Джуді.*

P.S. Перечитавши усе написане, бачу, що тут не лише Стівенсон.



Одна-дві непрямі згадки стосуються і «мастера Джерві».

*Дорогий Дядечку!*

Він поїхав, і ми всі за ним скучаємо! Коли звикаєш до людей, місць чи певного способу життя, то коли це в тебе забирають, залишається відчуття порожнечі, якийсь постійний ниючий біль. Як на мене, розмови місіс Семпл нагадують абсолютно прісну їжу.

За два тижні починаються заняття, і я буду лише рада поринути в роботу. Між іншим, я дуже плідно працювала цього літа - шість оповідань та сім віршів. Я відіслала їх у журнали, і всі вони повернулися з вельми ввічливою швидкістю. Але мені байдуже. Я мала хорошу практику. «Мастер Джерві» прочитав їх - я не могла цьому зарадити, бо він приніс пошту - і сказав, що вони ЖАХЛИВІ. Бо лише продемонстрували, що я не маю ані найменшого поняття про те, про що пишу. («Мастер Джерві» не дозволяє ввічливості підмінити правду). Але про останнє з оповідань - коротенький начерк із мого життя в коледжі - сказав, що воно непогане; він його передрукував, і я відіслала його в журнал. Вони тримають його вже два тижні; гадаю, думають, що з ним робити.

Якби ви бачили зараз небо! Все навкруги залите предивним жовтожарим світлом. Певно, буде гроза.

\* \* \*

Вона щойно розпочалася - з великих дощових крапель, і всі віконниці грюкають. Я мусила бігти зачиняти вікна, поки Керрі помчала на горище з купою глечиків з-під молока, щоб попідставляти їх у місця, де протікає дах, і вже тоді, коли я знову взялася за ручку, щоби продовжити лист, згадала, що залишила подушечку, килимок, капелюшок і вірші Меттью Арнольда під деревом у саду; тож я рвонула забирати їх, але все промокло наскрізь. Червона фарба з обкладинки віршів просочилась всередину, і побережжя Дувру в подальшому омиватиметься рожевими хвилями.

Гроза в селі спричинює багато клопотів. Доводиться думати про багато речей, які знаходяться на вулиці й можуть зіпсуватися.

## Четвер

Дядечку! Дядечку! І що ви думаєте? Листоноша щойно приніс два листи.

1-е. Моє оповідання прийняте. 50 доларів.

ALORS<sup>[75]</sup> я стала ПИСЬМЕННИЦЕЮ!

2-е. Лист від секретаря коледжу. Я отримуватиму стипендію впродовж двох років, котра покриватиме моє проживання в коледжі та навчання. Вона була заснована «за видатні успіхи в англійській мові зі загальними відмінними результатами з інших предметів». І я її виграла! Я зверталась по неї перед від'їздом, але навіть і гадки не мала, що отримаю її - беручи до уваги мої погані оцінки з математики та латини за перший курс. Але, здається, мені це вдалося. Я невимовно рада, Дядечку, бо тепер я вже не буду для вас таким тягарем. Кишенькові гроші - це все, що мені потрібно, але, можливо, я зароблю їх написанням оповідань, уроками чи ще чимось.

Я так ПРАГНУ повернутися і приступити до роботи.

*Ваша, як завжди, Джеруша Ебботт, авторка оповідання «Коли другокурсниці виграла». Продається в усіх газетних кіосках за ціною ю центів.*

## 26 вересня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Я знову в коледжі і тепер студентка передостаннього курсу. Наш робочий кабінет цього року кращий, ніж будь-коли - два величезних вікна виходять на південь, і - о, як же він умебльований! Джулія, в якій гроші на утримання не обмежені, приїхала на два дні раніше, і її охопила лихоманка облаштування.

Ми маємо нові шпалери, килимки зі східним орнаментом та крісла з червоного дерева - не просто пофарбовані під нього, як в нас було минулого року і ми були тим щасливі, а з натурального червоного дерева. Все це шикарно, але я не відчуваю, що маю якийсь стосунок до всього цього; я весь час переживаю, щоб не посадити десь не там чорнильну пляму.

І ще, Дядечку, на мене чекав лист від вас - тобто, пардон! - від вашого секретаря.

Чи не будете ви такі люб'язні чітко мені пояснити, чому я маю відмовитися від цієї стипендії? Я абсолютно не розумію ваших аргументів. Але в будь-якому випадку ваше заперечення нічого не дасть, бо я вже прийняла її і не маю наміру змінювати рішення! Звучить трохи зухвало; втім, я цього не хотіла.

Припускаю, ви думаєте, що оскільки вже взяли давати мені освіту, то хотіли б довести справу до фіналу й отримати в кінці певного строку чудовий результат у вигляді диплома.

Але погляньте на це хоч на секунду з моєї точки зору. Я так само боргуватиму вам за неї, якби ви оплачували мені весь період навчання, але принаймні тепер не буду в такому неоплатному боргу. Знаю, що ви не хочете, щоб я повертала вам гроші, але, тим не менше, я маю такі наміри, якщо це мені вдасться; а здобуття цієї стипендії полегшує мені таке завдання. Я сподівалась провести решту життя, виплачуючи борги, але тепер мені доведеться витратити на це лише половину тих днів, що мені залишилися.

Сподіваюсь, ви зрозуміли мою позицію й не сердитиметеся. Ваші гроші на моє утримання я продовжуватиму приймати з величезною

вдячністю. Жити нарівні з Джулією та її меблями потребує неабияких коштів! Я воліла б, щоб у неї були простіші смаки, або щоб вона не була моєю сусідкою по кімнаті.

Лист якийсь не дуже... я мала намір написати багато - але водночас підшиваю чотири віконні завіски та три портъери (я рада, що ви не можете бачити ширину стібка); начищаю зубним порошком бронзовий набір письмових приладь (дуже важка робота), манікюрними ножицями вивільняю картину від шнура, яким вона перев'язана; розпаковую чотири ящики з книжками, розбираю дві валізи з одягом (видається неймовірним, що Джеруша Ебботт має аж дві повнісінькі валізи з одягом, але це так!) - і між усім цим вітаюся з п'ятдесятьма любимими подругами.

Перший день навчання - дуже радісна подія!

На добраніч, дорогий Дядечку, і не сердьтеся тому, що ваше курча хоче само видряпатися зі шкаралупи. Воно перетворюється на страшенно енергійну маленьку курочку - з вельми рішучим кудкудаканням та купою чудового пір'я (і все завдяки вам).

*З любов'ю,*

*Джуді.*

*Дорогий Дядечку!*

Ви продовжуєте бубоніти про ту стипендію? Ніколи не зустрічала чоловіка більш затятого, впертого, нерозсудливого, незговірливого, з такою бульдожою хваткою і більш нездатного-бачити-точку-зору-інших-людей, ніж ви.

Ви, бачте, волієте, щоб я не приймала подачки від чужих людей.

Чужих людей! - на Бога, а ви хто?

Чи є ще хтось у світі, кого б я знала менше? Я б вас не впізнала, якби пройшла повз на вулиці. І знаєте, якби це була поміркована, розсудлива людина, яка пише своїй маленькій Джуді добрі, побатьківському підбадьорливі листи, час від часу приїжджає, гладить її по голівці й каже, що рада, що вона така хороша дівчинка - тоді вона (ця дівчинка), можливо, й не кепкувала б із вас на старості, а виконувала б найменше ваше бажання - так, як це й повинна робити слухняна донька.

Скажете ж таке - чужі люди! Та ви живете в скляному, огороженому від усіх будинку, містере Сміт!

А крім того, це не милість, а щось на зразок призу: я виборола його наполегливою працею. Якби ніхто не досяг видатних успіхів у вивченні англійської, комітет нікому б і не призначив цю стипендію; кілька років вони так і робили. До того ж... Але який сенс сперечатись із чоловіком? Ви належите, містере Сміт, до тієї статі, яка начисто

позбавлена логіки. Щоб переконати чоловіка, існує лише два способи: улещувати його або суперечити. Я вважаю принизливим улещувати чоловіків, щоб досягти бажаного. Отож, мушу вам суперечити.

Я рішуче не погоджуюсь, сер, відмовитися від стипендії; а якщо ви й далі наполягатимете, то відмовлюсь і від щомісячної допомоги, та доведу себе до повного нервового виснаження, займаючись із дурненькими першокурсницями.

Це мій ультиматум!

А знаєте, - я дещо придумала. Оскільки ви думаєте, що, погодившись отримувати стипендію, я позбавлятиму можливості вчитися когось іншого, то я знаю вихід. Ви можете використати гроші, які мали намір витратити на мене, на якусь іншу дівчинку з притулку Джона Ґрасера. Чудова ідея, чи не так? Однак, Дядечку, НАВЧАЙТЕ нову дівчинку, скільки вам буде завгодно, але, будь ласка, не ЛЮБІТЬ її більше за мене.

Сподіваюсь, ваш секретар не дуже образиться, що я так мало дослухаюсь до пропозицій, викладених у його листі, але якщо навіть він і образиться, то хай вже так і буде. Він розбещена дитина, Дядечку. Досі я смиренно корилася його примхам, але цього разу маю намір бути ТВЕРДОЮ.

*Ваша, налаштована рішуче, безповоротно й остаточно в своєму рішенні, Джеруша Ебботт.*

## 9 листопада

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Сьогодні я зібралася в місто, щоб купити собі пляшечку вакси, кілька комірців та тканину на нову блузку, банку фіалкового крему, шматок кастильського мила<sup>[76]</sup> - все вкрай потрібне - я й дня би без цього не прожила - але коли я спробувала заплатити за проїзд у трамваї, то виявила, що залишила гаманець у кишені іншого пальта. Тож мені довелося вийти й поїхати іншим трамваєм, а тому я запізнилася в гімнастичний зал.

Це просто жахливо - не мати зовсім пам'яті та мати аж два пальта!

Джулія Пендлтон запросила мене на Різдвяні канікули до себе в гості. Як вам таке, містере Сміт? Уявіть собі Джерушу Ебботт з притулку Джона Граєра, яка сидить за одним столом з багатіями. Не знаю, для чого я знадобилась Джулії, але останнім часом вона, здається, до мене прив'язалася. По правді, я з набагато більшою радістю поїхала б до Саллі, але Джулія першою запросила мене, і тому якщо я кудись і поїду, то радше в Нью-Йорк, ніж у Бустер. Я просто таки нажахана перспективою побачити Пендлтонів EN MASSE<sup>[77]</sup>, до того ж мені доведеться придбати багато нових суконь - отож, Дядечку, якщо ви напишете, що хочете, аби я тихо залишалась у коледжі - я дослухаюсь до ваших побажань із притаманною мені чарівною слухняністю.

У вільну хвилину я читаю « Життєпис та листи Томаса Генрі Гекслі»<sup>[78]</sup> - це така приємна і легка книжка для читання між справами. Ви знаєте, хто такий археоптерикс? Це птах. А стереогнатус? Я сама точно не знаю, але, здається, це ланка, якої бракує - щось на кшталт зубатого птаха чи ящірки з крилами. А, ні, це не те - щойно подивилася в книжці. Це ссавець мезозойської ери.

Цього року я вибрала економіку - дуже пізнавальний предмет. Коли я це осилю, то маю намір зайнятись реформами та благодійністю. Й отоді, містере Опікун, я точно знатиму, як слід керувати притулком для сиріт. Чи не думаєте ви, що з мене вийшов би чудовий виборець, якби в мене було право голосу? Минулого тижня мені виповнився двадцять

один рік. Це страшенно марнотратна країна - намарне відмовлятися від такої чесноі, освіченоі, свідомоі та розумноі громадянки, якою могла б стати я.



*Ваша, як завжди,  
Джуді.*

## 7 грудня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Дякую за дозвіл погостювати у Джулії - я приймаю ваше мовчання за знак згоди.

Тут нас усіх закрутив вихор світських розваг! Минулого тижня був Бал засновників - і це був перший рік, коли будь-яка з нас могла брати в ньому участь: туди допускаються лише старшокурсниці.

Я запросила Джиммі Мак-Брайда, а Саллі - його товариша по Принстону, котрий гостював у них в таборі минулого літа - страшенно милого хлопчину з рудим волоссям; Джулія покликала якогось чоловіка з Нью-Йорка - не надто цікавого, але з бездоганим становищем у суспільстві. Він якось пов'язаний з родом Чічестерів. Це вам про щось говорить? Мені — нічогосінько.

Тим не менш, наші гості прибули в п'ятницю ввечері - саме під час чаю - і зібралися в коридорі, де розташовані кімнати старшокурсниць, а тоді помчали в готель на вечерю. Кажуть, готель був такий переповнений, що всі спали штабелями просто на більярдних столах. Джиммі Мак-Брайд бовкнув, що наступного разу, коли його запросять на світський захід у наш коледж, він прихопить із собою один зі своїх адірондакських наметів і розіб'є його просто на території кампусу.

О сьомій тридцять усі вони повернулися, щоб взяти участь у влаштованому ректором прийомі та танцях. Виконання наших функцій почалося рано! Ми виготовили картонки усім запрошеним заздалегідь, і після кожного танцю клали їх пачками під тією буквою, котра відповідала їхнім іменам, аби їх легко могли відшукати наступні партнерки.

Джиммі Мак-Брайд, наприклад, терпляче стояв під літерою «М», чекаючи, поки його не запросять. (Принаймні, він повинен був там терпляче стояти, але він ходив туди-сюди, перемішуючись то з «Р», то з «С», а також всіма іншими). Я виявила, що він дуже важкий гість: він був похмурий, бо мав лише три танці зі мною. І сказав, що соромиться танцювати з незнайомими дівчатами!

Наступного ранку в нас був веселий концерт у клубі. І хто, ви



думаєте, написав нову смішну пісеньку з цієї нагоди? Це правда. Вона. Скажу вам, Дядечку, що ваша маленька сирітка стає доволі популярною особою!

Так чи інакше, але наші безтурботні два дні були дуже потішними, і думаю, що чоловікам вони сподобалися.

Деякі з них спочатку були страшенно стривожені перспективою постати перед тисячею дівчат, але досить швидко призвичаїлися. Обидва наших студенти з Принстона чудово провели час - принаймні, вони так люб'язно сказали, і запросили нас на свій бал наступної весни. Ми прийняли запрошення; тож, Дядечку, будь ласка, не заперечуйте.

У Джулії, Саллі та в мене були нові сукні. Хочете знати, які?

У Джулії була кремова атласна зі золотою вишивкою, і вона ще приколола пурпурові орхідеї. Це була справжня МРІЯ; надійшла сукня з Парижа і коштувала мільйон доларів.

Сукня Саллі була блідо-блакитна з персидською вишивкою і чудово гармоніювала з її рудим волоссям. Вона не коштувала мільйон, але була не менш ефектна, ніж сукня Джулії.

Моя була блідо-рожева з крепдешину, оздоблена сірувато-бежевим невибіленим мереживом та рожевим атласом. І в мене були темно-червоні троянди, які прислав мені «Дж. М.-Б.» (Саллі підказала йому, якого кольору). І ще на всіх трьох були атласні черевички, шовкові панчохи та шифонові шалики.

Вас, певно, дуже вразили такі подробиці жіночого туалету.

Не можна не замислитись над тим, Дядечку, яке безбарвне життя веде чоловік, коли подумаєш, що шифон, венеціанське мереживо, ручна вишивка, а також ірландське плетіння гачком («кроше») для нього лише пусті звуки. В той час як жінка - чи цікавиться вона при цьому немовлятами, мікробами, чоловіками, поезією, слугами, паралелограмами, садами, Платоном чи мостами - завжди і ґрунтовно цікавиться одягом.

Один лиш доторк природи ріднить увесь світ. (Це не моя думка. Я вчитала її в одній із п'єс Шекспіра).

Отож, продовжую. Хочете, щоб я відкрила вам таємницю, яку нещодавно виявила сама? І обіцяєте не думати, що я марнославна? Тоді слухайте:

Я гарненька.

Справді, я була б справжньою дурепою, якби не знала цього з

трьома дзеркалами в кімнаті.

*«Друг».*

P.S. Це взяте з одного з тих злобних анонімних листів, про які читаєш у романах.

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Я маю лише хвилику, бо в мене ще два уроки, а ще треба спакувати валізу та саквож, і встигнути на чотиригодинний поїзд - але я не могла поїхати, не надіславши вам ані слова про те, як тішуся різдвяними подарунками.

Мені подобаються хутро, намисто, шалик «Ліберті», рукавички, носовички, книжки та гаманець - а більше за все мені до вподоби ви! Але, Дядечку, ви зовсім не повинні аж так мене балувати! Я ж лише людина - і до того ж дівчина. Як я можу зосереджуватись лише на навчанні, коли ви відволікаєте мене такими мирськими фривольностями?

В мене з'явилась серйозна підозра щодо того, хто саме з опікунів притулку Джона Граєра надсилав різдвяну ялинку та недільне морозиво. Він приховував своє ім'я, але я впізнаю його за вчинками! Ви заслуговуєте бути щасливим за всі свої добрі діла.

*До побачення, і щасливого-прещасливого вам Різдва!*

*Завжди ваша,*

*Джуді.*

P.S. Надсилаю вам також невеличкий сувенір на пам'ять. Як ви гадаєте, чи сподобалась би вона вам, якби ви з нею познайомились?

Я мала намір написати вам із міста, Дядечку, але Нью-Йорк таке всепоглинаюче місце.

Я провела час цікаво - і корисно - але рада, що не належу до такої сім'ї. Краще вже мати за плечима притулок Джона Граєра. Якими б не були недоліки мого виховання, але принаймні в них не було ніякої удаваності. Тепер я знаю, що мають на увазі люди, коли кажуть про те, що над ними тяжіють Речі. В цьому будинку панує атмосфера поклоніння речам; я ні разу не видихнула на повні груди, аж поки не

сіла в зворотній поїзд-експрес. Усі меблі в них різьблені, оббиті тканиною і дуже витіюваті; люди, з якими я зустрічалася, добре вбрані, прекрасно виховані та говорять півголосом, але, по правді, Дядечку, я не чула жодного живого слова з моменту, відколи приїхала і аж до від'їзду. Не думаю, що свіжа думка хоч колись переступала поріг цього будинку.

Місіс Пендлтон думає лише про коштовності, кравчинь та світські розваги. Вона насправді зовсім інший тип матері, ніж місіс Мак-Брайд. Якщо я колись вийду заміж і матиму сім'ю, вона в мене буде по можливості точнісінько такою, як у Мак-Брайдів. За всі гроші світу я б не дозволила будь-кому зі своїх дітей перетворитись на Пендлтонів. Можливо, це неввічливо - критикувати людей, де ви щойно гостювали? Якщо це так, то вибачте мені. Але це між нами - суворо конфіденційно.

Я бачила «мастера Джерві» лише одного разу, коли він зайшов на чай, але не мала можливості поговорити з ним наодинці. І це справді прикро після того, як ми так славно провели час минулого літа. Не думаю, що він надто прив'язаний до своїх родичів - і впевнена, що й вони не особливо турбуються про нього! Мати Джулії каже, що він неврівноважений. Він соціаліст, але, слава Богу, не відрощує волосся і не одягає червоних краваток! Вона не уявляє, звідки у нього такі дивні ідеї - в сім'ї впродовж поколінь усі були ревними англіканцями.

Він викидає гроші на якісь божевільні реформи замість того, щоб витратити їх на такі доцільні речі, як яхти, автомобілі та поні для гри в гольф. Хоча витрачає їх і на цукерки. Бо надіслав Джулії та Мені по коробці цукерок на Різдво.

Знаєте, я думаю, що також стану соціалісткою. Адже ви не проти, Дядечку? Це зовсім не те, що анархісти - вони не хочуть підривати людей. Можливо, я соціалістка за походженням: я належу до пролетаріату. Правда, я ще не визначилася, до якого крила належатиму. Я вивчу це питання впродовж неділі й виголошу свої принципи в наступному листі.

Я бачила силу-силенну театрів, готелів та красивих будинків. У моїй голові панує повний хаос

з оніксу, позолоти, мозаїчної підлоги та пальм. Я й досі не можу прийти до тями, однак рада знову повернутися до коледжу та своїх книжок - гадаю, що я справді студентка; атмосфера академічного спокою більш підбадьорлива для мене, ніж Нью-Йорк. У коледжі ти ведеш цілком прийнятний спосіб життя; книги, навчання та щоденні

уроки живлять твій розум, а коли він втомиться, маєш гімнастичний зал та спортивні заняття на свіжому повітрі, і завжди повно друзів-однодумців. Ми проводимо цілі вечори у розмовах - говоримо, говоримо й говоримо - і йдемо спати в піднесеному настрої, немовби вирішили якісь нагальні світові проблеми. І кожна шпарку заповнюють якісь нісенітниці - невигадливі жарти про різні дрібнички, які нам зовсім не видаються тупими. Ми дуже цінуємо власні дотепи!

В кінцевому рахунку цінуються не так великі радості, як задоволення від геть незначних. Я відкрила власний рецепт щастя, Дядечку, і це - жити сьогоднішнім. Не постійно шкодувати про минуле чи жити в очікуванні майбутнього, а отримувати якомога більше від даної миті. Це як фермерство. Ви можете вести його інтенсивно і екстенсивно. Після навчання я збираюсь жити інтенсивно. Маю намір отримувати задоволення від кожної секунди, і ЗНАТИ, що насолоджуюсь нею, поки справді насолоджуватимусь. Більшість людей не живе; вони просто беруть участь у перегонах.

Вони намагаються досягти якоїсь мети далеко попереду, за горизонтом, і в цих перегонах так захо-куються та виснажуються, що не здатні помічати прекрасний спокійний ідилічний пейзаж, який минають; а потім перше, про що дізнаються - що вони вже старі та виснажені, і вже їм все одно, досягли вони мети чи ні. Я ж вирішила сісти при дорозі і накопичувати щастя по крупинці, навіть якщо й ніколи не стану Великою Письменницею. Чи бачили ви коли-небудь подібну філософиню, якою тепер стаю?

*Ваша, як завжди,  
Джуді.*

P.S. Сьогодні ввечері ллє так, що собаку не виженеш<sup>[79]</sup>. Двоє цуценят і кошеня щойно приземлилися на підвіконні.

*Дорогий товаришу!*

Ура! Я - фабіанка<sup>[80]</sup>! Це - соціаліст, який воліє вичікувати. Ми не хочемо, щоб соціальна революція відбулася вже завтра вранці; це надто розстроює. Ми хочемо, щоб вона відбувалася дуже поступово, десь у далекому майбутньому, коли всі ми будемо до цього готові та зможемо пережити шок.

А поки що ми повинні готуватися, запроваджуючи реформи в сфері промисловості, освіти та реорганізуючи сирітські притулки.

*З братською любов'ю, ваша Джуді.*

## **3-я година ранку понеділка 11 лютого**

*Дорогий Д.Д.!*

Не ображайтеся, що коротко. Це взагалі-то й не лист, а лише РЯДОК, котрий сповіщає, що я маю намір написати листа зовсім скоро - відразу після екзаменів. Необхідно не лише їх здати, а здати ДОБРЕ. Мені слід бути гідною стипендії.

*Ваша, котра вчиться так наполегливо,  
Дж. Е.*

## 5 березня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Ректор Кайлер (Кейлер) цього вечора виголосив промову про те, що нинішнє покоління є нешанобливим і несерйозним. Він стверджує, що ми втрачаємо старі ідеали серйозних устремлінь та справжньої освіченості; особливо це падіння звичаїв помітне в нешанобливому ставленні до керівництва. Ми більше не демонструємо поваги до старших.

Я повернулася з церкви вельми «протвережена».

Я надто фамільярна, Дядечку? Чи повинна ставитися до вас із більшою повагою та відчуженістю? Переконана, що так. Тож почну спочатку.

*Мій дорогий містере Сміт!*

Ви будете приємно здивовані, дізнавшись, що я успішно склала зимову сесію і зараз приступила до навчання в новому семестрі.

Я полишаю хімію - завершивши курс із якісного аналізу - і починаю вивчати біологію. Беруся за вивчення цього предмета з певними ваганнями, оскільки розумію, що ми препаруватимемо земляних хробаків та жаб.

Минулого тижня в церкві ми прослухали вельми цікаву та пізнавальну лекцію про залишки римських поселень на півдні Франції. Ніколи не чула більш просвітницького викладу цієї теми.

У курсі англійської літератури ми читаємо «Тінтернське Абатство» Вордсворта<sup>[81]</sup>. Який це вишуканий твір, і як повно він відображає авторські уявлення про пантеїзм! Романтизм початку минулого століття, що знайшов відображення в творах таких поетів, як Шеллі, Байрон, Кітс та Вордсворт, набагато більше приваблює мене, аніж класицизм попереднього періоду. До речі, про поезію - чи читали ви коли-небудь таку чарівну дрібничку Теннісона, як «Локслі Хол»?

Останнім часом я доволі регулярно відвідую гімнастичний зал. Нещодавно була запроваджена система нагляду за студентами, і

непідкоряння правилам спричинює багато незручностей. Гімнастичний зал обладнаний дуже гарним плавальним басейном із цементу та мармуру - подарунок колишньої випускниці. Моя сусідка по кімнаті, міс Мак-Брайд, подарувала мені свій купальний костюм (який зменшився після прання, а тому вона його не може більше носити), і я збираюся розпочати уроки плавання.

Минулого вечора нам дали смачнуче рожеве морозиво на десерт. Для підфарбовування нашої їжі використовуються лише овочеві барвники. Коледж категорично проти використання анілінових барвників - як з естетичних, так і з гігієнічних міркувань.

Погода останнім часом просто ідеальна -яскраве сонце і хмари зрідка перемежуються такими бажаними заметілями. Ми з подругами отримуємо задоволення від піших прогулянок на заняття і з занять - особливо з.

Сподіваюсь, дорогенький Дядечку, що мій лист знайде вас у доброму здоров'ї.

*Залишаюсь сердечно вашою, Джерушею Ебботт.*



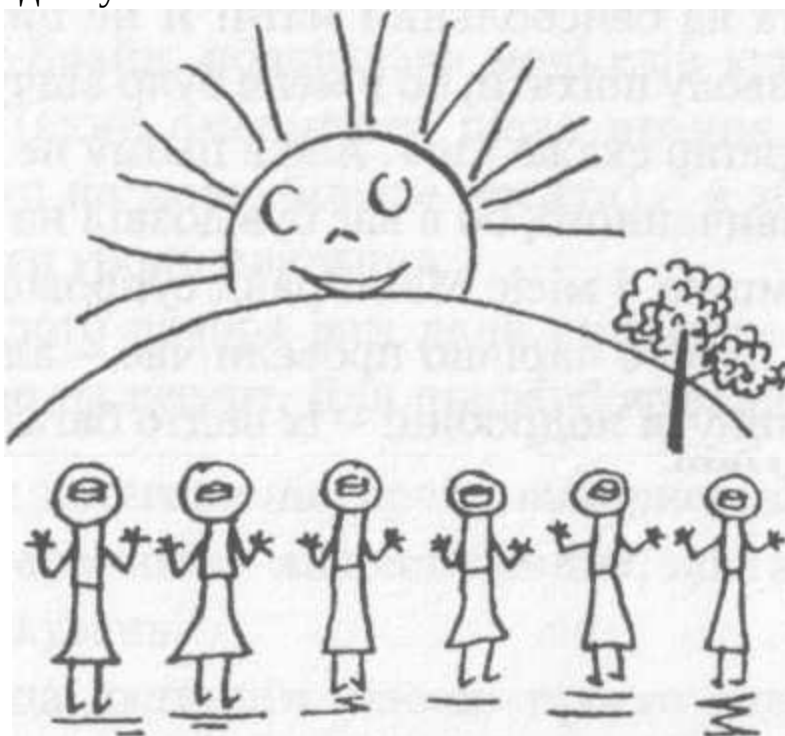
## 24 квітня

*Дорогий Дядечку!*

Знову прийшла весна! Ви би бачили, який чарівний кампус! Думаю, ви могли б приїхати і пересвідчитись самі. «Мастер Джерві» знову з'явився минулої п'ятниці - але вибрав найбільш непідходящий час, бо Саллі, Джулія і я саме поспішали на поїзд. І куди, ви думаєте, ми їхали? В Принстон -на бал та на бейсбольний матч! Я не питала вашого дозволу поїхати, бо в мене було відчуття, що ваш секретар скаже «ні». Але в цьому не було нічого незвичайного, бо в нас був дозвіл на виїзд за межі кампуса, і місіс Мак-Брайд супроводжувала нас. Ми просто чарівно провели час - але я змушена оминати подробиці - їх надто багато і вони такі заплутані.

## Субота

Ми встали ще до світанку! Нічний сторож розбудив нас шістьох - і ми зробили каву в електрокаструльці (ви ніколи не бачили ще стільки кавової гущі!) і пройшли дві милі до вершини Пагорба Самотнього Дерева, щоб побачити схід сонця. Нам довелось видряпуватися до останнього схилу! І сонце майже обігнало нас! Думаєте, ми не нагуляли апетиту до сніданку?

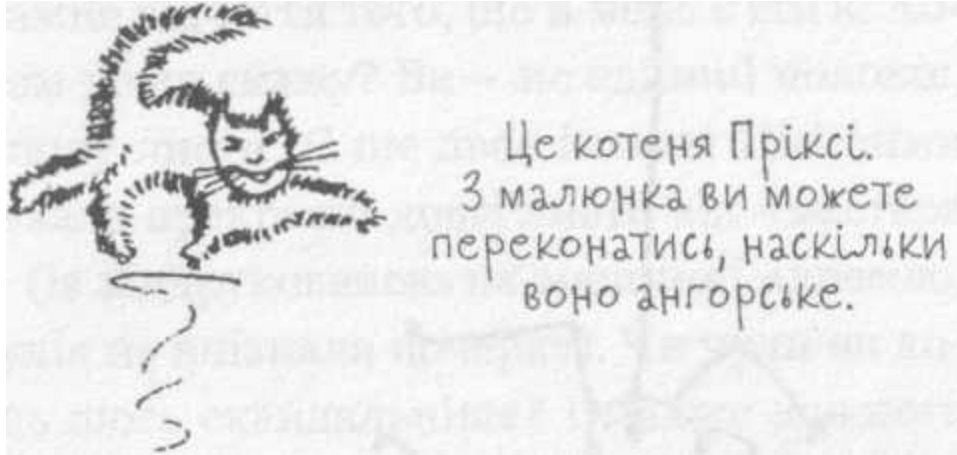


Боже мій, Дядечку, в мене якийсь кличний стиль сьогодні: сторінка так і рясніє вигуками!

Я мала на меті описати бруньки, що розпускаються на деревах та нову гареву доріжку на стадіоні; жахливий урок з біології, який у нас буде завтра, і нові каное на озері, і Кетрін Прентісс, котра має пневмонію, і ангорське котеня Пріксі, котре заблукало і якому надали притулок на два тижні в Фергюссен Холі, аж поки тамтешня покоївка не повідомила про це, і про три свої нові сукні - білу, рожеву і блакитну в горошок з відповідним капелюшком до неї - але дуже хочу спати. Я завжди користуюсь цим приводом, чи не так? Але дівочий коледж -

дуже напружене місце, і ми так втомлюємося під кінець дня! Особливо коли день починається на світанку.

*З любов'ю,  
Джуді.*



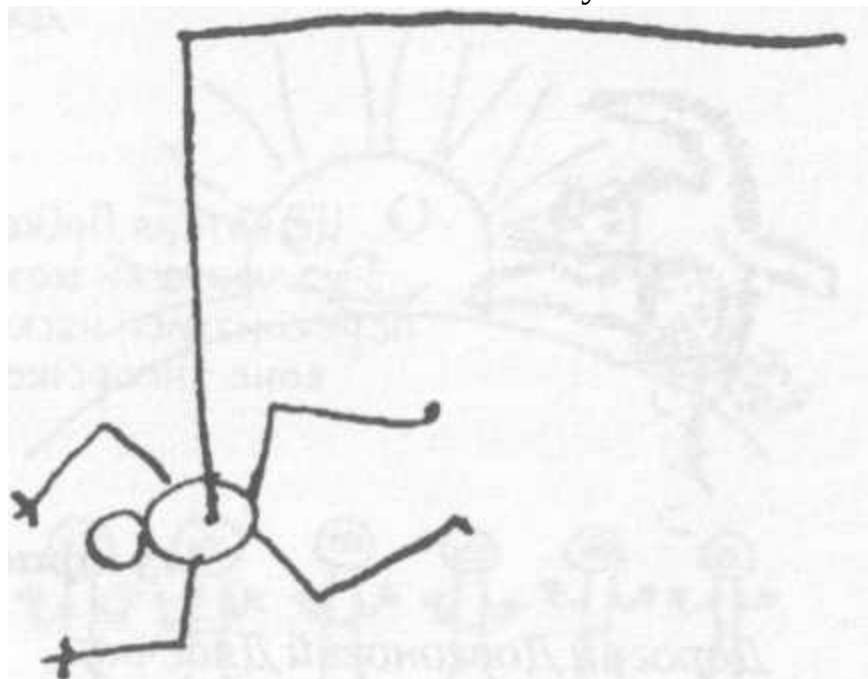
## 15 травня!

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Чи вважається це хорошими манерами - сісти в трамвай, втупитися поглядом просто перед собою і більше нічого не помічати?

Дуже гарна леді у дуже гарній сукні з оксамиту зайшла сьогодні в трамвай, і без жодного виразу сиділа впродовж п'ятнадцяти хвилин, незмигнуто дивлячись на рекламу чоловічих підтяжок. Мені здається, не дуже ввічливо ігнорувати оточуючих, неначе ти тут - єдина важлива персона. Бо в будь-якому випадку багато чого пропустиш. Поки вона була поглинута цією дурнуватою рекламою, я вивчила увесь трамвай, наповнений прецікавими людськими істотами чи то пак особистостями.

Наступна ілюстрація наводиться тут уперше. Хоча це й нагадує павука, завислого на кінчику павутиння, але це не так - це я, котра вчиться плавати в басейні гімнастичного залу.



Інструкторша протягує канат у кільце в мене ззаду на поясі, і пропускає його крізь шків на стелі. Це була б прекрасна система, якби повністю довіряти чесності інструкторші. Але я постійно боюся, що вона занадто ослабить трос, тож одним оком я весь час спостерігаю за

нею, а іншим дивлюся, куди пливу, і з таким розпорошеним інтересом мої успіхи не такі значні, якими б могли бути.

В нас останнім часом дуже мінлива погода.

Коли я розпочинала листа, йшов дощ, а зараз світить сонце. Ми з Саллі збираємося пограти в теніс на відкритому повітрі - і таким чином звільнитись із гімнастичного залу.

## ***Тижднем пізніше***

Я мала б закінчити цього листа давним-давно, але не зробила цього. Ви ж не заперечуватимете, Дядечку, якщо я писатиму не дуже регулярно? Насправді, я дуже люблю писати вам; це дає мені таке поважне відчуття того, що в мене є сім'я. Хочете, я вам дещо скажу? Ви - не єдиний чоловік, кому я пишу листи. Є ще двоє інших! Цієї зими я отримувала прекрасні довгі листи від «мастера Джерві» (із віддрукованою на машинці адресою, щоб Джулія не впізнала почерку). Чи чули ви коли-небудь щось скандальніше? І майже кожного тижня, написане дуже нерозбірливим почерком - зазвичай на жовтому аркуші, вирваному з блокнота - надходить послання з Принстона. І на обидва я відповідаю з діловитою розторопністю. Отож, ви бачите - я мало чим відрізняюсь від інших дівчат, бо також отримую листи.

Чи я вже вам розповідала, що мене обрали членом театрального клубу старшокурсниць? Дуже вишукане товариство. Там лише сімдесят п'ять членів із тисячі студенток. Чи повинна я, як послідовна соціалістка, до нього належати?

Як ви думаєте, до чого зараз прикута моя увага в соціології? Я пишу (*figurez vous!*<sup>[82]</sup>) роботу про догляд за дітьми, які перебувають на утриманні. Викладачка перетасовувала теми і розподілила їх у довільному порядку, і ця тема дісталась мені. *C'est drole ca, n'est pas?*<sup>[83]</sup>

Чути гонг, що скликає на вечерю. Я відправлю цього листа, коли прохочитиму повз поштову скриньку.

*З любов'ю, Дж.*

## 4 червня

*Дорогий Дядечку!*

Дуже напружений час - за десять днів церемонія вручення дипломів; завтра починаються екзамени; маса навчання, купа пакування, і надворі так гарно, що шкода сидіти в приміщенні.

Але, тим не менше, канікули стрімко наближаються. Джулія їде цього літа за кордон - вже вчетверте. Нема ніяких сумнівів, Дядечку, що блага розподіляються зовсім нерівномірно. Саллі, як і зазвичай, іде в Адірондакські гори. А що, по-вашому, робитиму я? Здогадайтеся з трьох спроб. «Кучерява Верба»? Неправильно. В Адірондакс із Саллі? Невірно. (Тут я більше і спроб не робитиму - минуле літо добряче мене розхолодило). Чи можете вимислити щось іще? Одначе ви не надто винахідливі. Я скажу вам, Дядечку, якщо ви обіцяєте мені не заперечувати. Попереджаю вашого секретаря заздалегідь, що я все вже твердо вирішила.

Я збираюся провести це літо на березі моря разом з такою собі місіс Чарльз Патерсон і займатися з її донькою, котра восени вступатиме до коледжу. Я познайомилася з нею через Мак-Брайдів, і вона просто чарівна жінка. Я також даватиму уроки англійської та латини її молодшій доньці, і в мене ще залишатиметься трохи часу й для себе; до того ж я зароблятиму п'ятдесят доларів на місяць! Чи не вражає вас ця сума, як надмірна? Місіс Патерсон сама її запропонувала; я б не змогла попросити більше двадцяти п'яти, не почервонівши при цьому.

Я пробуду в «Магнолії» (це місце, де вона живе) до 1-го вересня, і, ймовірно, проведу три тижні, що залишатимуться, в «Кучерявій Вербі» - мені так би хотілося побачити Семплів і всіх дружніх мені тварин.

То як вам моя програма, Дядечку? Ви бачите, що я стаю цілком незалежною. Ви поставили мене на ноги, і я майже впевнена, що зможу йти далі самостійно.

Церемонія вручення дипломів у Принстоні практично співпадає з нашими екзаменами - і це страшний удар. Ми з Саллі так хотіли встигнути на неї, але, звичайно, це цілком неможливо.

До побачення, Дядечку. Добре проведіть літо і повертайтеся восени

з новими силами і готовим до чергового року роботи. (Це саме те, що ви б мали писати мені!) Поняття не маю, що ви робите влітку, і як ви розважаєтеся. Не можу уявити, що і хто вас оточує. Чи граєте в гольф, полюєте, їздите верхи, чи просто сидите на сонці й медитуєте?

В будь-якому випадку, що б там не було, але бажаю вам добре провести час і не забувати свою Джуді.



## 10 червня

*Дорогий Дядечку!*

Це найважчий лист, який я коли-небудь писала, але вирішила, що мушу це зробити, і шляху назад нема. Це дуже мило, великодушно і гарно з вашого боку - бажати відправити мене в Європу цього літа: і лиш на мить ця ідея сп'янила мене; але, тверезо розміркувавши, я сказала собі «Ні!». З мого боку було б нелогічно спочатку відмовитися, щоби ви оплачували моє навчання в коледжі, а потім використати ці гроші для розваг! Ви не повинні призвичаювати мене до надлишкових розкошів. Ніхто не скучає за тим, чого не мав; але людині дуже важко обійтися без речей, які вона звикла вважати власними за природними правами. Проживання з Саллі та Джулією і так вже є випробуванням для мого стоїцизму. Вони обидві мали все з моменту народження; вони сприймають щастя, як щось дане. Вони думають, що Світ дасть усе, що їм потрібно. Можливо, й так -у будь-якому випадку, Світ визнає цей свій борг і сплачує його. Але що стосується мене, то Світ мені нічого не винен, про що він досить виразно сказав із самого початку. Я не маю права нічого брати в нього в кредит, бо настане час, коли Світ вимагатиме сплати цих боргів.

Здається, я заплуталася в морі метафор, але, сподіваюся, ви зрозуміли, що я хотіла сказати? Так чи інакше, але в мене склалося стійке переконання, що єдина чесна річ, яку я повинна зробити, це почати цього літа викладати й заробляти собі на життя.

## «МАГНОЛІЯ» Через чотири дні

Щойно я встигла все це написати, як - що б ви думали, сталося? Прийшла покоївка з візиткою «мастера Джерві». Він також збирається за кордон цього літа: і зовсім не з Джулією та її сім'єю, а сам-самісінький. Я сказала йому, що ви запросили мене поїхати туди з однією леді, котра супроводжуватиме групу дівчат. Він знає про вас, Дядечку. Тобто, він знає, що мої батько та мати померли, і один добрий джентльмен оплачує мою освіту в коледжі; але в мене не вистачило мужності розповісти йому про притулок Джона Траєра та про все решта. Він думає, що ви мій опікун на правах старого та цілком законного друга сім'ї. Я так йому й не сказала, що зовсім не знаю вас -бо це йому могло би видатися таким дивним!

У будь-якому випадку, він наполягав на моїй поїздці в Європу. Він сказав, що це складає частину моєї освіти, і що я й думати не повинна відмовлятися. Він також сказав, що буде в Парижі одночасно зі мною, і що ми час від часу могли б втікати від компаньйонки і вечеряти разом в затишних, кумедних іноземних ресторанчиках.

Знаєте, Дядечку, це так мені сподобалось! Я майже здалася - і якби він не був таким безапеляційним, то, можливо, цілком би здалася! Мене можна спокушати крок за кроком, але не можна ЗМУСИТИ силою. Він сказав, що я нерозумне, дурненьке, нерозсудливе, донкіхотське, твердоголове, вперте дитя (і це лише деякі з його образливих епітетів - решту я просто не запам'ятала), і що я сама не знаю, що для мене добре і повинна дати можливість вирішувати за себе старшим. Ми ледь не посварилися - я майже впевнена, що ми розсварилися цілковито!

Так чи інакше, але я швидко спакувала валізу й приїхала сюди. Вирішила, що краще спалю за собою мости до того, як закінчу писати вам. І тепер ці мости - суцільні руїни. І ось я на «Скелястій Вершині» (так називається котедж місіс Патерсон) із нерозпакованою валізою, і Флоренс (меншенька) вже воює з першою відміною іменників. І по всьому видно, що це таки боротьба! Це надзвичайно розпечене дитя; спочатку мені доведеться навчити її вчитися - вона в житті своєму ще не концентрувалася на чомусь серйознішому, ніж фруктові вода з морозивом.

За навчальну кімнату нам править затишний куточок скель - місіс Патерсон хоче, щоб я займалася з її дітьми на свіжому повітрі - але, скажу вам, дуже важко зосередитися, коли перед тобою розстилається блакитне море і пропливають кораблі! Коли подумаю, що могла б бути на одному з них, на шляху до заморських країн...але я НЕ ДОЗВОЛЮ собі думати ні про що інше, крім латинської граматики.

Прийменники а чи ab, absque, coram, cum, de e або ex, prae, pro, sine, tenus, in, subter, sub, super керують орудним відмінком.

Отож, ви бачите, Дядечку, що я поринула в роботу і старанно відвертаю очі від постійної спокуси. Не сердьтеся на мене, будь ласка, і не думайте, що я не ціную вашу доброту, бо я її таки ціную - завжди, завжди. Єдиний спосіб, яким зможу віддячитися, це стати Дуже Корисним Громадянином (Чи жінки вважаються громадянами? Гадаю, що ні). Ну, принаймні, Вельми Корисною Особистістю. І коли ви поглянете на мене, то зможете сказати: «Це я подарував світові цю Вельми Корисну Особистість».

Звучить чудово, чи не так, Дядечку? Але не хочу вводити вас в оману.

Мене часто охоплює відчуття, що в мене немає якихось особливих здібностей; чудово мріяти про кар'єру, але, найімовірніше, я нічим не відрізнятимусь від решти звичайних людей. Можливо, я скінчу тим, що вийду заміж за трунаря і надихатиму його в роботі.

*Ваша, як завжди,  
Джуді.*

## 19 серпня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

З мого вікна чудовий краєвид чи, радше, океановид: нічого, крім води та скель.

Літо триває. Я проводжу ранок із латиною, англійською, алгеброю та моїми двома нетямущими ученицями. Не знаю, як Маріон збирається вступити до коледжу і залишитись там після вступу. А щодо Флоренс, то вона безнадійна - але ж яка красуня! Не думаю, що має значення, розумні вони чи ні, якщо такі гарненькі. Правда, не можна не замислюватись над тим, як їхня бесіда набридатиме чоловікам - хіба що їм пощастить знайти таких самих безмозких супутників життя. Гадаю, що це цілком можливо; здається, світ переповнений нерозумними чоловіками: я зустрічала декотрих цього літа.

Після обіду ми здійснюємо далекі прогулянки до скель або плаваємо, якщо цьому сприяє приплив. В солоній воді я можу плисти цілком легко, тож бачите, що мої навички стають вже мені у пригоді.

Прийшов лист із Парижа від містера Джервіса Пендлтона; доволі короткий та стислий, бо мені все ще не пробачили того, що я не дослухалась до його порад. Однак якщо він повернеться вчасно, то ми ще проведемо кілька днів разом у «Кучерявій Вербі» до того, як почнуться заняття в коледжі; і якщо я буду чемною, лагідною та слухняною (на що мені натякають), то він поверне мені свою прихильність.

Є також лист від Саллі. Вона хоче, щоб я приїхала до них у табір на два тижні у вересні. Чи повинна я просити у вас дозволу, чи ще не досягла того моменту, коли зможу робити все, що хочу? Впевнена, що можу, адже, знаєте, я вже старшокурсниця. Пропрацювавши ціле літо, відчуваю, що в праві трохи відновити сили; я хочу побачити Адірондакси; хочу побачити Саллі; хочу побачити брата Саллі - він збирається навчити мене гребти на каное; і (тут ми підходимо до головного, низького мотиву), я хочу, щоб «мастер Джерві» приїхав у «Кучеряву Вербу», а мене там не було.

Я ПОВИННА довести йому, що він не може мені диктувати. Ніхто

не може мені диктувати -окрім вас, Дядечку, - і вам це не завжди  
вдається! Йду в ліси,  
*Джуді.*

# ТАБІР МАК-БРАЙДІВ

**6 вересня**

*Дорогий Дядечку!*

Ваш лист запізнився (кажу це із задоволенням). Якщо хочете, щоб ваші інструкції виконувались, то нехай ваш секретар надсилає їх не менш, ніж за два тижні. Як бачите, я вже тут; до того ж цілих п'ять днів.

У лісі чудово; й такі ж поля, погода, Мак-Брайди; й такий самий увесь світ. Я дуже щаслива!

Джиммі кличе мене, щоб я йшла кататися на каное. До побачення - шкода, що я вас не послухалась, але чому ви так затято не хочете, щоб я трохи розважилась? Оскільки я ціле літо працювала, то заслуговую на двотижневий відпочинок. Ви страшенно нагадуєте собаку на сіні.

Однак я продовжую любити вас, Дядечку, незважаючи на всі ваші недоліки.

*Джуді.*

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Я знову в коледжі і тепер старшокурсниця - а також редактор «Щомісячника». Здається неможливим - правда ж? - що така досвідчена особа усього чотири роки тому була вихованкою притулку Джона Граєра! Ми в Америці справді швидко вибиваємося в люди!

Що ви про це думаєте? Записка від «мастера Джерві», відправлена в «Кучеряву Вербу», була переслана сюди. Йому шкода, але цієї осені він не зможе туди приїхати; він прийняв запрошення друзів покататися на яхті. Висловлює сподівання, що я добре провела літо і мені подобається у селі.

І весь цей час він знав, що я у Мак-Брайдів, бо Джулія йому про це сказала! Вам, чоловікам, слід полишити інтриги жінкам: ви для цього недостатньо спритні.

У Джулії ціла валіза чудових нових суконь - вечірня сукня з крепу, «Ліберті»<sup>[84]</sup> усіх кольорів веселки, що могла б слугувати одянням ангелів у раю. А я ж думала, що мій власний одяг цього літа був

безпрецедентно (чи є таке слово?) гарним. Із допомогою недорогої кравчині я скопіювала гардероб місіс Патерсон, і хоча мої сукні й не вийшли точними копіями оригіналів, я була цілковито

щаслива, допоки Джулія не розпакувала свої речі. Але тепер - я живу, щоби побачити Париж!

Дорогий Дядечку, ви раді, що ви не дівчина? Гадаю, вам видається повною нісенітницею та метушня, яку ми здійсмаємо навколо суконь? Без сумніву, це так і є. Але в цьому суто ваша провина.

Чи чули ви коли-небудь про вченого Herr Professor (професора), який ставився з презирством до зайвих прикрас і був прихильником простих, функціональних суконь для жінок? Його дуже послужлива дружина навіть запровадила «реформу суконь» у життя. І що, ви думаєте, він зробив? Утік із хористкою.

*Ваша, як завжди.*

*Джуді.*

P.S. Покоївка в нашому коридорі носить синій картатий фартух із грубої тканини. Я збираюся натомість купити їй коричневий, а синій втопити на дні озера. Кожного разу, коли я дивлюся на неї, мене охоплює дроз спогадів.

## 17 листопада

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Такий занепад спіткав мою літературну кар'єру! Не знаю, чи слід вам про це розповідати, але мені потрібне співчуття - і, по можливості, мовчазне співчуття; не роз'ятрюйте рану знову, згадуючи про це в наступному листі.

Я писала книгу: всю минулу зиму вечорами, і все літо, коли не навчала латини моїх безмозких дітей. Я закінчила її якраз перед початком занять у коледжі і надіслала видавцеві. Він протримав її два місяці, і я вже була впевнена, що прийме її; але вчора зранку експрес-поштою надійшов пакет (вартістю тридцять центів) із поверненням та листом від видавця - дуже милий, по-батьківськи добрий, але цілком відвертий лист! Видавець сказав, що, судячи з адреси, я все ще навчаюся в коледжі, і якщо дослухаюсь до його поради, то він запропонував би мені направити всю енергію на навчання і дочекатись його завершення перед тим, як починати писати. Він долучив також думку читача. Ось вона:

«Сюжет вельми невірогідний. Описи характерів перебільшені. Діалоги неприродні. Багато гумору, але не завжди хорошого смаку. Порадьте їй продовжувати спроби, і з часом в неї може вийти хороша книжка».

Не надто утішно, правда ж, Дядечку? А я ж думала, що роблю вагомий внесок в американську літературу. Я справді так думала. Я мала на меті здивувати вас написанням великого роману ще до закінчення коледжу. І збирала матеріал для нього увесь час, поки минулого Різдва гостювала у Джулії. Але, боюся, що видавець має рацію. Можливо, два тижні — це таки замало, щоб спостерегти звички та звичаї великого міста.

Я прихопила рукопис учора з собою на прогулянку, і коли підійшла до котельні, то спитала в опалювача, чи можу скористатись його піччю. Він ввічливо відчинив заслінку, і я власноруч вкинула рукопис у топку. В мене було таке відчуття, ніби я піддала кремації своє єдине дитя!

Минулого вечора я лягла спати в дуже пригніченому настрої, бо



думала, що вже ніколи нічого не досягну, і ви даремно викинули на мене гроші. І що ви думаєте? Сьогодні зранку я прокинулася з чудовим новим сюжетом у голові, весь день розмірковувала над характеристиками і зараз надзвичайно щаслива. Ніхто ніколи не зможе звинуватити мене в тому, що я песимістка! Якщо б у мене був чоловік та дванадцять дітей і їх усіх котрогось дня поглинув землетрус, я вже наступного ранку з'явилася б на поверхні й почала пошук нової сім'ї.

*Любляча вас,  
Джуді.*

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Минулої ночі мені наснився дуже кумедний сон. Марилося, що я увійшла в книжкову крамницю, і продавець приніс мені нову книжку за назвою «Життєпис та листи Джуді Ебботт». Я дуже чітко її бачила - червона матерчата палітурка зі зображенням притулку Джона Граєра на обкладинці, мій портрет на титульній сторінці та підпис під ним: «Щиро ваша, Джуді Ебботт». І саме коли перегортала сторінки, шукаючи в кінці напис на власній могилі, я й прокинулася. Це було просто обурливо - я майже з'ясувала, за кого маю вийти заміж і коли помру.

Чи не вважаєте ви, що було б справді цікаво прочитати історію свого життя - написану цілком правдиво всезнаючим автором? І уявімо собі, що її можна прочитати лише за однієї умови: що ти ніколи її не забудеш, і що житимеш, достеменно знаючи наперед, що вийде з твоїх вчинків, і знаючи з точністю до години час власної смерті. Скільки людей, як ви думаєте, мали б мужність прочитати її тоді? І як багато з них могли б вгамувати цікавість та не прочитати її - навіть ціною того, що доведеться жити без надії та всіляких несподіванок?

Життя в кращому випадку достатньо монотонне: вам доводиться так часто просто їсти і спати. Але уявіть собі, яким СМЕРТЕЛЬНО монотонним воно було б, якби між прийомами їжі не траплялося нічого несподіваного. Боже мій! Дядечку, я поставила чорнильну пляму, але я вже на третій сторінці й не можу починати з чистого аркуша.

Цього року я продовжу вивчати біологію - дуже цікавий предмет; зараз ми проходимо травну систему. Ви би бачили, як мило виглядає в поперечному розрізі під мікроскопом дванадцятипала кишка kota.

Ми також почали студіювати філософію - цікаво, але ефемерно. Я

надаю перевагу біології, в якій ви можете пришпилити предмет, який розглядаєте, до дошки. Ось знову! І знову! Ця ручка просто плаче чорнилом. Будь ласка, вибачте їй сльози.

Чи вірите ви в свободу людської волі? Я, безумовно, так. І зовсім не погоджуюся з тими філософами, котрі вважають, що кожна дія є неминучою й абсолютною та виникає з поєднання непрямих причин. Це найбільш аморальна доктрина, яку я будь-коли чула, бо тоді нікого не можна ні в чому звинувачувати. Якщо б людина була фаталісткою, то вона б просто сиділа й повторювала: «На все Божа воля!» і сиділа так доти, доки не впала б замертво.

Я ж повністю вірю в свободу своєї волі та власну здатність чогось досягти - і це та віра, котра гори перевертає. Ви ще побачите, як я стану великою письменницею! В мене вже написані чотири глави книги, і ще п'ять - у начерках.

Цей лист дуже складний для розуміння - у вас ще не болить голова, Дядечку? Думаю, ми на цьому й зупинимось та приготуємо вершкову помадку. Шкода, що я не можу послати вам шматочок: вона буде надзвичайно смачною, бо ми збираємося приготувати її зі справжніх вершків та трьох кульок масла.

*Ваша любляча,*

*Джуді.*

P.S. У нас відбуваються костюмовані танці в приміщенні гімнастичного залу. На малюнку, що долучається, ви бачите, як неймовірно ми нагадуємо справжній балет. Остання в ряду - та, що виконує граційний пірует - це я. Справді.



## 26 грудня

*Мій дорогий, дорогий Дядечку!*

Чи є у вас хоч крупиця здорового глузду? Хіба ви НЕ ЗНАЄТЕ, що не повинні дарувати одній дівчині сімнадцять різдвяних подарунків? Я соціалістка і прошу це пам'ятати; невже ви хочете перетворити мене на плутократку<sup>[85]</sup>? Подумайте, як буде ніяково, якщо ми коли-небудь посваримося! Мені доведеться наймати величезний фургон, щоби повернути ваші подарунки.



Дуже жаль, що шалик, котрий я вам послала, такий нерівний; я зв'язала його власноруч (що ви, без сумніву, помітили з його недоліків). Ви змушені будете носити його в холодну днину ще й наглухо заціпати при цьому пальто.

Тисячу разів дякую, Дядечку. Думаю, що ви найкраща людина, яка будь-коли жила на світі -й найнерозважливіша!

*Джуді.*

Надсилаю вам чотирилисту конюшину з табору Мак-Брайдів - щоб вона приносила вам удачу в Новому році.

## 9 січня

Чи хочете ви зробити щось, Дядечку, що забезпечить вам вічне спасіння?

Тут є одна сім'я, котра перебуває у вкрай скрутному становищі. Мати, батько і четверо наявних дітей, бо двоє старших зникли у великому світі, аби сколотити багатство й не надіслали ні цента з нього. Батько працював на склоробному заводі і заробив сухоти - це страшенно шкідливе виробництво - і тепер його відправили в лікарню. Це з'їло всі їх заощадження, й утримання всієї сім'ї лягло на плечі найстаршої з сестер, якій двадцять чотири роки. Вона шиє сукні за півтора долара на день (коли вдається знайти роботу) та вишиває серветки увечері. Мати дуже слабка фізично, безвільна та набожна. Вона сидить склавши руки - втілення терплячої покірливості - в той час, як її донька добиває себе надмірною роботою, відповідальністю за долю сім'ї та клопотами, не знаючи, як пережити залишок зими - і я теж не знаю. Сто доларів дадуть їм змогу закупити вугілля на зиму, а також придбати взуття трьом дітям, щоб ті могли ходити до школи, і в них залишаться ще крихти, щоб прожити кілька днів у випадку, якщо робота їй не підвернеться.

Ви найбагатша людина, яку я знаю. Як ви гадаєте, чи змогли б ви витратити сто доларів? Ця дівчина потребує допомоги набагато більше, ніж я будь-коли. Я прошу про це лише заради дівчини - що станеться з матір'ю, мене не дуже хвилює - вона справжня амеба (така безхарактерна).

Мене дратує, коли люди закочують очі до неба, промовляючи при цьому «Можливо, це й на краще!», будучи цілковито впевненими в тому, що це не так. Покірність, смирення чи називайте це, як хочете - є нічим іншим, як безпомічною інертністю. Я - за войовничішу релігію!

Зараз ми проходимо найгідкіший матеріал із філософії - увесь Шопенгауер наавтра. Викладач, здається, не розуміє, що ми маємо й інші предмети. Він старий дивак - ходить, ширяючи десь у хмарах, і здивовано кліпає, коли йому зненацька доводиться спуститися на землю.

Він намагається оживити свої лекції нечастими дотепами - і ми з усіх сил намагаємося розсміятися, але запевняю вас, що його жарти

зовсім не смішні. Увесь вільний від занять час він проводить, намагаючись збагнути, чи матерія насправді існує, чи йому лише здається, що вона існує.

Впевнена, що моя швачка зовсім не сумнівається в її існуванні!

Як ви думаєте, де зараз мій новий роман? В кошику для сміття! Я й сама бачу, що він ні до чого; а якщо вже сам люблячий автор це бачить, то яким БИ БУВ присуд критично налаштованої публіки?

## ***Пізніше***

Я звертаюсь до вас, Дядечку, з одра болящого. Вже два дні я прикута до ліжка - в мене напухли мигдалини, і я не можу ковтати нічого, крім теплого молока. «І про що думали ваші батьки, коли не видалили їх вам ще в дитинстві?» - поцікавився лікар. Я, звісно ж, поняття не маю, але, здається, вони взагалі про мене не думали.

*Ваша, Дж. Е.*

## ***Наступного ранку***

Я щойно перечитала це перед тим, як заклеїти. НЕ ЗНАЮ, чому я накидаю таку туманну завісу на життя. Спішу вас запевнити, що я молода, щаслива та сповнена сил і сподіваюся, що й ви такі ж. Юність не залежить від днів народження - лише від БАДЬОРОСТІ духу; отож, якщо ваше волосся й сиве, Дядечку, ви все ще можете залишатись хлопчиком.

*Ваша любляча,  
Джуді.*

## 12 січня

*Дорогий містере Філантрон!*

Ваш чек для «моєї» сім'ї прийшов учора. Дуже дякую! Я втекла зі занять в гімнастичному залі й занесла гроші відразу після обіду: ви би бачили обличчя дівчини! Вона була така здивована та щаслива, й відчула таке полегшення, що виглядала майже молодою - а їй же лише двадцять чотири роки! Хіба ж це не викликає співчуття?

У будь-якому випадку, вона чується так, ніби все добре звалилося на неї одразу. Бо ще отримала стабільну роботу на два місяці вперед - хтось там виходить заміж і готує собі посаг.

«Хвала милосердному Господові!» - скричала мати, коли до неї дійшло, що маленький шматочок паперу - сто доларів.

«Однак це зовсім не Господь Бог, - заперечила я, - а Довгоногий Дядечко». (Містере Сміт, я назвала вас).

«Але ж це Господь Бог напоумив його», - проказала вона.

«Зовсім ні! Цю думку навіяла йому я», - одказала я.

Тим не менше, гадаю, що милосердний Господь винагородить вас за це. Ви заслуговуєте на те, щоб десять тисяч років перебувати поза чистилищем.

*Ваша, вельми вдячна, Джуді Ебботт.*



## 15 лютого

*Щоб потішити  
Вашу Вельмишановну Величність!*

«Цього ранку я з'їв сніданок, що складався з холодного пирога з індичкою та гусятиною, і послав за чашкою чаю (китайського напою), який я ніколи до того не пив».

Не переживайте, Дядечку, я не збожеволіла. Я просто цитую Сем'ла Піпса<sup>[86]</sup>. Ми читаємо його на історії Англії - у першоджерелі. Ми з Саллі та Джулією висловлюємося нині мовою 1660 року. Лише послухайте:

«Я вирушив до Чарінг-Кросс<sup>[87]</sup> подивитися, як повісять, випатрають та четвертують майора Гаррісона: вигляд у нього був достатньо життєрадісний - який лише може бути в людини в його становищі». Або ж таке: «Обідав з леді, яка носить премилу жалобу за братом, котрий помер учора від висипного тифу».

Нібито зарано починати веселитися, чи не так? Друг Піпса винайшов пікантний спосіб, як королю сплачувати свої борги - продаючи біднякам несвіжі, зіпсуті продукти. Що ви, як реформатор, думаєте про це? Не вірю, що в наші дні ми аж такі погані, як про це пишуть у газетах.

Семюел турбувався про свій одяг не менше, ніж будь-яка дівчина; він витрачав на нього вп'ятеро більше за свою дружину: то, напевно, був Золотий Вік чоловіків. Хіба ж його записи не зворушливі? Ви бачите, що він справді був щирим. «Сьогодні принесли мій чудовий плащ із камлоту<sup>[88]</sup> зі золотими гудзиками; він коштує великих грошей, і я молю Бога, щоби Він допоміг мені оплатити його».

Вибачте, що я так переповнена Піпсом, але я пишу про нього роботу.

І що ви думаєте, Дядечку? Асоціація самоуправління скасувала правило «десятої години». Тепер ми можемо не вимикати світла хоч усю ніч; єдина вимога - не турбувати інших, і ми не повинні надто гучно веселитися. Але досягнутий результат - чудовий коментар із приводу людської природи. Тепер, коли ми можемо лягати так пізно, як тільки

захочемо, ми цього не хочемо. Наші голови починають хилитися вже о дев'ятій вечора, а о пів на десяту ручка сама випадає з наших в'ялих пальців. Зараз дев'ята тридцять. На добраніч.

## Неділя

Щойно з церкви - слухали проповідника з Джорджії. Ми повинні остерігатися, каже він, щоб не розвивати свій інтелект за рахунок емоційності нашої натури - однак мені здалося, що це була «невдала, суха проповідь» (знову Піпс!). Не має значення, з якої частини Сполучених Штатів чи Канади проповідники приїжджають та якої вони конфесії, але ми завжди чуємо одну й ту саму проповідь. Чому, на Бога, вони не йдуть в хлопчачі коледжі й не закликають студентів, щоб ті не допускали, аби їхня чоловіча природа була розчавлена надто інтенсивним розумовим напруженням?

Прекрасний день - морозяний, дуже холодний і ясний. Відразу після обіду Саллі, Джулія, Марті Кін, Елінор Пратт (це мої подруги, але ви їх не знаєте) та я збираємося одягнути короткі спіднички і пішки прогулятися до ферми «Кришталеве Джерело» та повечеряти смаженими курчатами й вафлями, після чого господар ферми відвезе нас додому у відкритому візку. Ми повинні бути на території коледжу о сьомій, але сьогодні спробуємо відтягнути це на восьму.

Прощавайте, люб'язний сер. Маю честь підписатися -

*Ваша найвірніша найшанобливіша, найвідданіша та найпокірніша слуга,*

*Дж. Ебботт.*

## **П'яте березня**

*Дорогий містере Опікун!*

Завтра перша середа місяця - гнітючий день для притулку Джона Граєра. Яке полегшення вони відчують, коли проб'є п'яту годину, ви погладите їх усіх по голівці і заберетесь геть! Чи ви, Дядечку, особисто гладили мене коли-небудь по голові? Не думаю - в моїх спогадах залишилися лише гладкі опікуни.

Передайте, будь ласка, притулку мою прихильність - мою ЩИРУ прихильність. Я відчуваю справжню ніжність - коли озираюсь на нього крізь легкий серпанок останніх чотирьох років. Коли я вперше потрапила в коледж, то почувалась ображеною, бо була позбавлена нормального дитинства, яке мали інші дівчата; але тепер я в жодній мірі цього не відчуваю. А сприймаю це як доволі незвичну пригоду.

Це ставить мене у виграшну позицію, з якої можу спостерігати за життям збоку. Ставши дорослою, я отримую повну картину життя, котрої люди, виховані в його гущі, цілковито позбавлені.

Я знаю багатьох дівчат (Джулію, наприклад), котрі поняття не мають, що вони щасливі. Вони так до цього звикли, що їх здатність сприймати це притупилася; але що стосується мене - то кожної миті свого життя я цілком упевнена, що щаслива. І маю намір нею залишатися, які б неприємності на мене не чекали. Я збираюся ставитися до них (навіть до зубного болю!), як до цікавого досвіду, і радіти, дізнавшись, що при цьому відчуваєш. «У розбурханій безодні я скорить себе не дам!»<sup>[89]</sup>.

Однак, Дядечку, не сприймайте це нове почуття до П. Д. Г. надто буквально. Якщо в мене буде п'ятеро дітей, як у Руссо, то я не залишу їх на сходах притулку, аби їх виховали простими та скромними.

Перекажіть мої вітання місіс Ліппетт, (що, гадаю, цілком щиро, бо «любов» було б трохи занадто) і не забудьте розповісти їй, якою хорошою я стала.

*З любов'ю, Джуді.*

## «КУЧЕРЯВА ВЕРБА»

4 квітня

*Дорогий Дядечку!*

Ви звернули увагу на поштовий штампель? Ми з Саллі на час пасхальних канікул прикрашаємо своєю присутністю «Кучеряву Вербу». Бо вирішили, що найкраще, що можемо зробити з цими десятьма днями, це приїхати сюди і провести їх спокійно. Наші нерви напружені до краю, і ми не в стані більше витримати ще хоч одну трапезу в Фергюссені. Коли ти втомлений, то обід у приміщенні разом із чотирма сотнями інших дівчат - важке випробування. Стоїть такий шум, що не чути, що говорять дівчата за твоїм столом - якщо тільки вони не складають долоні рупором і не кричать. Це правда.

Ми гуляємо пагорбами, читаємо, пишемо і чудово, спокійно проводимо час. Цього ранку піднялись на вершину «Небесного пагорба», де одного разу ми з «мастером Джерві» готували собі вечерю - здається неймовірним, що це було майже два роки тому. Я все ще можу розгледіти місце, де дим від нашого багаття зачорнив скелю. Смішно, як певні місця пов'язуються з певними людьми і не можна туди повернутись без того, щоб не згадати їх. Я була дуже самотня без нього... хвилини дві.

Як ви гадаєте, Дядечку, чим я займаюсь останнім часом? Ви почнете думати, що я невиправна -бо пишу книгу. Почала її три тижні тому і просуваюсь вперед семимильними кроками. Я збагнула секрет - «мастер Джерві» і редактор мали слухність: найбільш переконливо ти пишеш про речі, які знаєш. І цього разу це книга про те, що я таки знаю - вичерпно. Здогадайтеся, де розгортається дія? В притулку Джона Граєра! Це справді добре, Дядечку, я сама в неї вірю - це про ті дрібнички, які траплялись там кожного дня. Я тепер реалістка: облишила романтизм, однак повернусь до нього дещо пізніше, коли почнеться моє власне майбутнє, сповнене пригод.

Нова книга буде завершена і надрукована! Побачите, що так і буде. Якщо ти чогось дуже хочеш і не полишаєш спроб цього досягти, то

зрештою доб'єшся свого. Протягом чотирьох років я намагалася отримати листа від вас - і все ще не полишила надію.

До побачення, Дядечку дорогий.

(Мені подобається називати вас «Дядечку дорогий» — це така гарна алітерація).

*З любов'ю, Джуді.*

P.S. Забула повідомити вам новини з ферми, але вони дуже сумні. Пропустіть цю приписку, якщо не хочете зранити свої почуття. Бідний Гроув помер. Останнім часом він не міг нічого жувати, і його змушені були пристрелити.

Минулого тижня дев'ять курчат загризла чи то ласка, чи то скунс, чи то, може, щур.

Одна з корів захворіла, і нам довелося викликати хірурга-ветеринара з Бонніріг Фор Корнерз. Амасай залишався коло неї всю ніч, даючи їй лляну олію та віскі. Але в нас закралася жахлива підозра, що бідна тварина не отримала нічого, крім лляної олії.

Сентиментальний Томмі (строкатий кіт) зник, і ми побоюємося, що він потрапив у капкан.

У світі так багато неприємностей!

**17 травня**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Цей лист буде надзвичайно коротким, бо в мене болить плече при одному вигляді ручки. Конспекти лекцій удень, безсмертний роман увечері - виходить надто багато писанини.

Церемонія вручення дипломів, рахуючи від наступної середи, відбудеться за три тижні. Гадаю, ви могли б приїхати і познайомитися зі мною - я вас зненавиджу, якщо ви не приїдете!

Джулія запрошує «мастера Джерві» - він член її сім'ї, Саллі кличе Джиммі Мак-Брайда - він член її сім'ї; але кого ж запросити мені? Лише вас та місіс Ліппетт, проте її я не хочу. Приїжджайте, будь ласка.

Ваша, з любов'ю та з письменницькою сверблячкою,  
*Джуді.*

## «КУЧЕРЯВА ВЕРБА»

**19 червня**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Я - випускниця коледжу! Мій диплом лежить у нижній шухляді комода разом із двома моїми найкращими сукнями. Церемонія проходила як зазвичай - з кількома потоками сліз у найзворушливіші моменти.

Дякую за бутони троянд. Вони були чарівні. «Мастер Джерві» та Джиммі Мак-Брайд також подарували мені троянди, але їхні я залишила у ванній, а ваші несла під час урочистої ходи нашого класу.

І ось я в «Кучерявій Вербі» на все літо - а може, й назавжди. Жити і харчуватися тут недорого; природа навкруги тиха й сприяє літературній творчості. Що ще потрібно авторові, який пробивається в житті? Я просто одержима своєю книгою. Думаю про неї, щойно прокинуся, й вона сниться мені по ночах. Все, що мені потрібно, це тиша і спокій, та побільше часу, щоб працювати (укупі з поживним харчуванням).

«Мастер Джерві» приїде у серпні десь на тиждень, і Джиммі Мак-Брайд загляне в один із літніх місяців. Він якимось чином пов'язаний з випуском облігацій та їздить країною, продаючи їх банкам. Збирається поєднати відвідання «Фармерз Нешнл» у Корнерз та мене в одній поїзді.

Тож бачите, що «Кучерява Верба» не зовсім позбавлена товариства. Я б очікувала, що й ви якось проїдете повз - якби не зрозуміла вже, що це безнадійно. Коли ви не побажали приїхати на мій випускний, я вирвала вас із свого серця і поховала назавжди.

*Джуді Ебботт, бакалавр гуманітарних наук.*

*Дорогесенький Довгоногий Дядечку!*

Хіба ж це не захопливо - працювати; чи ви ніколи цим не займаєтесь?

А особливо приємно, коли ви робите те, чим більше за все хотіли б займатись. Цього літа я щодня пишу так швидко, наскільки встигає за



мною перо, і єдине, що викликає мої нарікання - що дні недостатньо довгі, аби я встигла записати усі свої гарні, цінні та цікаві думки.

Я закінчила другий варіант книги і завтра зранку, о пів на восьму, маю намір почати третій. Це буде найчарівніша книга на світі - справді. Я більше ні про що не в стані думати. Вранці ледь можу дочекатися, щоб одягнутися, поїсти й почати писати; й тоді я пишу, пишу і пишу, аж поки мене не охоплює така втома, аж до знемоги. Тоді я виходжу з Коліном (новий собака, що стереже овець), блукаю полями та отримую свіжий запас ідей на наступний день. Це буде найкраща книга, яку ви коли-небудь бачили... о, пробачте, я вже це казала.

Ви ж не вважаєте мене зарозумілою, Дядечку милий?

Насправді я не така; просто зараз переживаю період ентузіазму. Можливо, пізніше охолону та стану критичнішою та в'їдливішою. Ні, впевнена, що такою не буду. Цього разу я написала справжню книжку. Лише заждіть і самі побачите.

Зараз спробую поговорити про щось інше. Я ж, здається, не писала вам, що Амасай і Керрі в травні одружилися? Вони все ще працюють тут, але, наскільки я можу судити, шлюб зіпсував їх обох. Раніше вона сміялася, коли він топав по грязюці, залишав скрізь брудні сліди чи скидав попіл на підлогу, але тепер - ви б почули, як вона свариться! І більше не накручує своє волосся. Амасай, котрий завжди був такий послужливий та витріпував доріжки й приносив дрова, тепер бурчить, коли його про це попросиш. І його краватки тепер якісь тьмяні - чорні та коричневі - тоді як раніше вони були яскраво-червоні чи пурпурові. Я вирішила ніколи не виходити заміж. Вочевидь, це руйнівний процес.

Більше новин із ферми нема. Всі тварини здорові. Свині винятково вгодовані, корови, здається, вдоволені, а кури прекрасно несуться. Вас цікавить домашня птиця? Якщо так, то дозвольте вам порекомендувати безцінний маленький poradnik - «200 яєць на рік від однієї курки». Я вже подумую наступної весни облаштувати інкубатор і вирощувати бройлерів. Бачите, я конкретно осідаю в «Кучерявій Вербі». І вирішила залишитися тут, поки не напишу 114 романів, як мати Ентоні Троллопа<sup>[90]</sup>. А коли я завершу працю мого життя, то відійду від справ і вирушу подорожувати.

Містер Джеймс Мак-Брайд провів із нами минулу неділю. Смажене курча та морозиво на обід - й обидві страви, здається, йому смакували. Я була страшенно рада його бачити, бо він в одну мить нагадав мені, що

за межами нашої ферми існує інший, великий світ. Бідний Джиммі переживає нелегкі часи, продаючи свої облигації. «Фармерз Нешнл» у Корнерзі нізащо їх не візьме, хоча вони й приносять шість відсотків прибутку, а часом навіть і всі сім. Думаю, що він скінчить тим, що повернеться у Бустер і почне працювати на фабриці свого батька. Він занадто відкритий, довірливий і м'якосердий, щоби стати успішним фінансистом. Але управитель процвітаючої фабрики з виробництва спецодягу - це дуже бажана посада, чи не так? Просто зараз він верне ніс від комбінезонів, але ще прийде до їх пошиття.

Сподіваюсь, ви оціните той факт, що це довгий лист від особи з письменницькою сверблячкою. Однак я все ще люблю вас, Дядечку дорогий, і дуже щаслива. Маючи в своєму розпорядженні чарівну природу, велику кількість їжі, ліжко на чотирьох підпірках, стос паперу для письма та пінту чорнила - що ще потрібно в світі?

*Ваша, як завжди, Джуді.*

P.S. Листоноша приніс деякі новини. Нам слід очікувати «мастера Джерві» наступної п'ятниці на тиждень. Це дуже відрадна перспектива - я лише побоююся, що книга моя постраждає. «Мастер Джерві» дуже вимогливий.

**27 серпня**

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Цікаво, де ви тепер?

Я ніколи не знала, в якій частині світу ви перебуваєте, але, сподіваюсь, що ви не в Нью-Йорку в таку жахливу погоду. Надіюся, ви десь на гірській вершині (але не в Швейцарії, а десь ближче), дивитесь на сніг і згадуєте мене. Будь ласка, думайте про мене. Я зовсім самотня і потребую, щоби про мене думали. О Дядечку, як би я хотіла познайомитися з вами! Тоді, почуваячись самотніми, ми могли б підбадьорювати одне одного.

Здається, я більше не можу витримувати «Кучеряву Вербу». І подумую про переїзд. Саллі збирається наступної зими працювати за контрактом у Бостоні. Чи не думаєте ви, що для мене було б добре поїхати з нею, аби знімати студію разом? Я могла б писати, поки вона ОБЛАШТОВУЄТЬСЯ, а вечори ми проводили б удвох. Вечори такі довгі, коли нема з ким поговорити, окрім Семплів та Керрі з Амасасем. Знаю наперед, що вам не сподобається моя ідея зі студією. Я вже подумки бачу лист вашого секретаря:

*Міс Джеруші Ебботт.*

**ШАНОВНА МАДАМ!**

Містер Сміт воліє, щоб ви залишалися в «Кучерявій Вербі».

*Щиро ваш, «ЕЛМЕР Г. ГРІГГЗ».*

Ненавиджу вашого секретаря. Я впевнена, що чоловік на ім'я Елмер Г. Гріггз просто огидний. Але, правда, Дядечку, я вважаю, що мені слід поїхати в Бостон. Я не можу тут залишатися. Якщо невдовзі щось не зміниться, то я з цілковитого відчаю кинусь у силосну яму.

О, Боже, як спекотно! Вся трава вигоріла, струмки пересохли і дороги запилені. Вже багато тижнів не було дощу.

Читаючи цей лист, може видатися, що в мене водобоязнь, але це не так. Я лише потребую сім'ї.

До побачення, мій найдорожчий Дядечку.  
Як би я хотіла знати вас,  
Джуді.

## **«КУЧЕРЯВА ВЕРБА» 19 вересня**

*Дорогий Дядечку!*

Сталося дещо, і мені потрібна ваша порада. Мені потрібна вона від вас і ні від кого більше. Чи не могла б я з вами побачитись? Набагато легше говорити, ніж писати; боюся, що ваш секретар відкриє листа.

*Джуді.*

P.S. Я дуже нещасна.

## «КУЧЕРЯВА ВЕРБА» 3 жовтня

*Дорогий Довгоногий Дядечку!*

Сьогодні від вас прийшла записка, написана вашою власною рукою - до того ж доволі тремтячою! Мені дуже шкода, що ви хворіли; я не потурбувала б вас своїми клопотами, якби це знала. Так, я розповім вам, у чому річ: це трохи важко писати, бо воно НАДТО ОСОБИСТЕ. Будь ласка, спаліть цього листа після прочитання.

Але перш ніж я почну - ось чек на тисячу доларів. Смішно, чи не так, що це я посилаю вам чек. Як ви думаєте, де я його взяла?

Я продала свою повість, Дядечку. Вона публікуватиметься частинами - усього сім частин - а потім цілою книгою! Ви можете подумати, що я збожеволіла від радості. Але це не так. Я цілковито байдужа. Звісно, я рада, що почала повертати вам гроші - адже винна вам ще більш аніж дві тисячі. Вони надходять частинами. Не наїжачуйтесь, відмовляючись отримати їх, бо для мене щастя їх повернути. Я винна вам набагато більше, ніж просто гроші - і цю решту я виплачуватиму все життя у вигляді любові та вдячності.

А тепер, Дядечку, про інше: будь ласка, дайте мені практичну пораду, незважаючи на те, сподобається вона мені, чи ні.

Ви знаєте, що в мене завжди було до вас особливе почуття; в певній мірі ви уособлювали всю мою сім'ю, але, гадаю, ви будете не проти, якщо скажу, що в мене ще особливіше почуття до іншого чоловіка? Думаю, ви без зусиль здогадаєтеся, хто це. Бо підозрюю, що в моїх листах віддавна було надто багато «мастера Джерві».

Я б хотіла, щоб ви зрозуміли, який він і як безумовно ми підходимо одне одному. Ми однаково думаємо про все - і боюся, що в мене з'явилася схильність підганяти свої думки під його! Він майже завжди правий; однак таким він і має бути, бо на чотирнадцять років старший за мене. В усіх інших аспектах він просто дорослий хлопчисько і потребує, щоб його доглядали - в нього не вистачає здорового глузду вдягнути калоші, коли йде дощ. Ми сміємося над одним і тим самим, а це ж так багато; жахливо, коли почуття гумору у двох людей протилежне. Не думаю, що вони коли-небудь подолають цей розрив!

І він є... ну, добре! Він - це він, і я скучаю, скучаю, скучаю за ним! Увесь світ видається пустим і відгукується болем. Я ненавиджу місячне світло, тому що воно гарне, а він не тут і не бачить його разом зі мною. Але, можливо, ви теж когось любили і розумієте, про що я? Якщо так, то мені нема потреби пояснювати; якщо ж ні, то я й не зможу це зробити.

В будь-якому випадку, це те, що я відчуваю - і я відмовилася вийти за нього заміж.

Я не сказала йому, чому; просто зберігала мовчання та була нещасна. Я не могла надумати, що йому сказати. І тепер він поїхав, виображуючи, що я хочу вийти заміж за Джиммі Мак-Брайда - а я цього зовсім не хочу. Я й не думаю про шлюб із Джиммі; він недостатньо дорослий для цього. Але ми з «мастером Джерві» страшенно заплутались в непорозумінні і зранили почуття одне одного. А причиною, чому я відіслала його геть, було не те, що він мені не подобається, а те, що надто сильно подобається. Я боялася, що він пошкодує про свій вчинок у майбутньому - а я б цього не пережила. І вважаю неправильним, щоб людина без роду і племені увійшла в таку сім'ю, як його. Я ніколи не розповідала йому про свій сирітський притулок, і не могла змусити себе розповісти, що не знаю, хто я. Розумієте, можливо, я ЧУДИСЬКО. А його сім'я така горда - але я також горда!

Я маю свого роду зобов'язання перед вами. Після того, як ви дали мені освіту, щоб я стала письменницею, я мушу принаймні спробувати нею стати; навряд чи це було б чесно - отримати від вас освіту, а потім зійти з дистанції, не використавши її. Але тепер, коли в мене з'явилась можливість повернути вам гроші, я відчуваю, що частково сплатила свій борг; крім того, я відчуваю, що могла б продовжувати писати, навіть вийшовши заміж. Ці дві професії не обов'язково несумісні.

Я дуже довго думала над цим. Звісно, він соціаліст і в нього не загальноприйнятні ідеї; можливо, він був би не проти одружитися з дівчиною з пролетарського стану, як деякі чоловіки. Можливо, коли двоє людей так підходять одне одному і завжди щасливі разом та самотні нарізно, то вони не повинні дозволити, щоби будь-що їх роз'єднало. Звісно, я ХОЧУ в це вірити! Але мені б також хотілося дізнатися вашу неупереджену думку. Можливо, ви також належите до Сім'ї і поглянете на це зі загальноприйнятої точки зору, а не просто суто

по-людськи співчуваючи... тож бачите, як відважно я все це виклала.

Припустімо, я поїду до нього і скажу, що причина зовсім не в Джиммі, а в притулку Джона Ґраєра - чи буде жахливо з мого боку так вчинити? І це потребуватиме великої мужності. Краще вже я буду нещасною до кінця своїх днів.

Це сталося майже два місяці тому; відтоді, як він був тут, я не отримала від нього ані рядка. І я вже почала звикати жити з розбитим серцем, коли прийшов лист від Джулії і сколихнув усе знову. Вона повідомила - доволі недбало - що «Дядечко Джер-віс» потрапив у грозу на полюванні в Канаді і цілу ніч провів під дощем: з тих пір він лежить із пневмонією. А я про це й не знала. Я просто відчувала образу, бо він зник в нікуди, не сказавши ні слова. Думаю, що він дуже нещасний - так само, як я!

То як, по-вашому, мені слід вчинити?

*Джуді.*



## **6 жовтня**

*Дорогесенький Довгоногий Дядечку!*

Так, звісно ж, я приїду - о пів на п'яту по обіді наступної середи. І, ЗВІСНО, я знайду дорогу. Я була в Нью-Йорку вже тричі; до того ж я не зовсім дитина. Не можу повірити, що справді побачу вас - я так довго вас ПРИДУМУВАЛА, так віддавна вас УЯВЛЯЛА, що мені не віриться, що ви реальний чоловік із плоті й крові.

Ви страшенно добрі, Дядечку, що піклуєтесь про мене, хоча самі ще не зміцніли. Бережіть себе і не застудіться знову. Від цих осінніх дощів така волога.

*З любов'ю,  
Джуді.*

P.S. Щойно у мене промайнула жахлива думка. Чи є у вас дворецький? Я боюся дворецьких, і якщо він відчинить мені двері, я зімлію просто на сходах. Що я йому скажу? Ви так і не назвали свого імені. То мені питати містера Сміта?

## Ранок четверга

*Мій найдорожчий «мастер Джерві» -Довгоногий Дядечко-Пендлтон-Сміт!*

Чи спали ви минулої ночі? Я - ні. Жодної хвилини. Я була така здивована, і схвильована, і збентежена, і щаслива. Не думаю, що колись знову зможу спати чи їсти. Та, сподіваюсь, ви спали: вам треба, тому що тоді ви швидше одужаєте і зможете приїхати до мене.

Дорогий мій, я й подумати не можу, який ви були хворий — і весь цей час я нічого про це не знала. Коли вчора лікар спустився, щоб посадити мене в таксі, то розповів мені, що впродовж трьох днів ви були між життям і смертю. О, мій найдорожчий, якби це сталося, світло б навіки згасло для мене. Припускаю, що колись у далекому майбутньому один із нас буде змушений залишити іншого; але принаймні в нас будуть за плечима наше щастя та спогади, якими житимемо.

Я хотіла підбадьорити вас - натомість маю підбадьорюватись сама. Бо, незважаючи на те, що щасливіша, ніж будь-коли могла про це мріяти, я тепер ще й більш розважлива. Побоювання, що щось може статися, тінню лягає на моє серце. Раніше я могла бути легковажною, безтурботною й безпечною, тому що мені нічого було втрачати. Але тепер я матиму Велику Турботу решту свого життя. Коли ви будете не поруч зі мною, я думатиму про всі автомобілі, які можуть вас переїхати, про всі рекламні вивіски, які можуть впасти вам на голову та про жахливі звивисті мікроби, які ви, можливо, ковтатимете. Мій душевний спокій полишив мене назавжди - але я й так не надто прагла банального спокою.

Будь ласка, одужуйте швидше-швидше-швидше. Я хочу, щоб ви були поруч - щоб я могла доторкнутися до вас і пересвідчитися, що ви реальний. А ми ж були разом лише коротких півгодини! Я навіть побоююся, чи не наснилося це мені. Якби ж тільки я могла бути членом вашої сім'ї (хоча б далекою чотириригідною кузиною), тоді змогла б навідувати вас щодня, читати вам, збивати подушки, розправляти ті дві маленькі зморшки на вашому чолі, і змусити кутики ваших уст

підніматися у славній веселій посмішці. Але ж ви вже знову життєрадісний, чи не так? Ви таким були, коли я була у вас. Лікар сказав, що я, певно, хороша доглядальниця і що ви виглядаєте на десять років молодшим. Сподіваюсь, що закоханість не кожного робить на десять років молодшим. Бо ж чи так само ви любитимете мене, любий, якщо виявиться, що мені лише одинадцять?

Вчора був найкращий день у моєму житті. Навіть якщо я доживу до дев'яноста дев'яти років, то й тоді не забуду жодної подробиці. Дівчина, котра полишила «Кучеряву Вербу» на світанку, була зовсім іншою, аніж та, що повернулася ввечері. Місіс Семпл зайшла, щоб розбудити мене о пів на п'яту. В темноті я зірвалася з ліжка цілком бадьора і першою думкою було: «Я побачу Довгоногого Дядечка!» Я проковтнула сніданок у кухні при світлі свічки і проїхала п'ять миль до станції крізь прекрасне жовтневе буйство барв. Дорогою встало сонце і затопило світлом клени та кизил, котрі запалахкотіли багряним та жовтогарячим, а кам'яні огорожі та кукурудзяні поля заіскрилися сивуватим інеєм; повітря було чисте та ясне і сповнене обіцянок. Я знала, що щось має трапитись. Всю дорогу в поїзді рейки виспівували: «Ти побачиш Довгоногого Дядечка!». І це давало мені почуття впевненості. Я вірила в здатність Дядечка все залагодити. І знала, що десь інший чоловік - дорожчий за Дядечка - також хотів мене бачити, і якимось чином відчула, що до кінця поїздки зустріну і його. Й бачите, так і вийшло!

Коли я під'їхала до будинку на Медісон Авеню, той виглядав таким величним, бронзовим та неприступним, що я не наважилась увійти; отож, обійшла квартал, аби набратися мужності. Але мені зовсім не слід було боятися; ваш дворецький такий по-батьківськи милий старий, що я відразу відчула себе як вдома.

«Ви міс Ебботт?» — запитав він, і я відповіла: «Так». Отож, мені не довелося питати містера Сміта. Він звелів мені почекати у вітальні. Це була дуже похмура, велична - суто чоловіча кімната. Я сіла на краєчок великого розкішного крісла, продовжуючи повторювати:

«Я побачу Довгоногого Дядечка!» «Я побачу Довгоногого Дядечка!»

Потім чоловік повернувся і люб'язно попросив мене пройти за ним у бібліотеку. Я була така схвильована, що ноги буквально не слухалися мене. Перед дверима той чоловік обернувся і прошепотів: «Він був дуже хворий, міс. Сьогодні йому вперше дозволили сідати. Ви ж не

залишатиметься довго і не хвилюватимете його?» І з того, як він це сказав, я зрозуміла, що він любить вас -і думаю, що він дуже милий!

Тоді він постукав і проголосив: «Міс Ебботт!»; я увійшла, і двері за мною зачинилися.

Після яскравого освітленого холу тут було так тьмяно, що якусь мить я нічого не могла розрізнити; тоді побачила велике м'яке крісло перед каміном та блискучий чайний столик і менше крісло поруч. І тоді я роздивилася, що в більшому кріслі, обкладений подушками, сидить чоловік, і ноги його вкриті пледом. До того, як я змогла його зупинити, він підвівся - доволі невпевнено -й обперся об спинку крісла, мовчки дивлячись на мене. І тоді - тоді! - я побачила, що це ви! І навіть тоді я не зрозуміла. Я подумала, що Дядечко змусив вас приїхати, щоби побачитися зі мною чи зробити мені сюрприз.

Отоді ви розсміялися, простягли руку і сказали: «Дорога маленька Джуді, невже ти не здогадалася, що Довгоногий Дядечко - це я?».

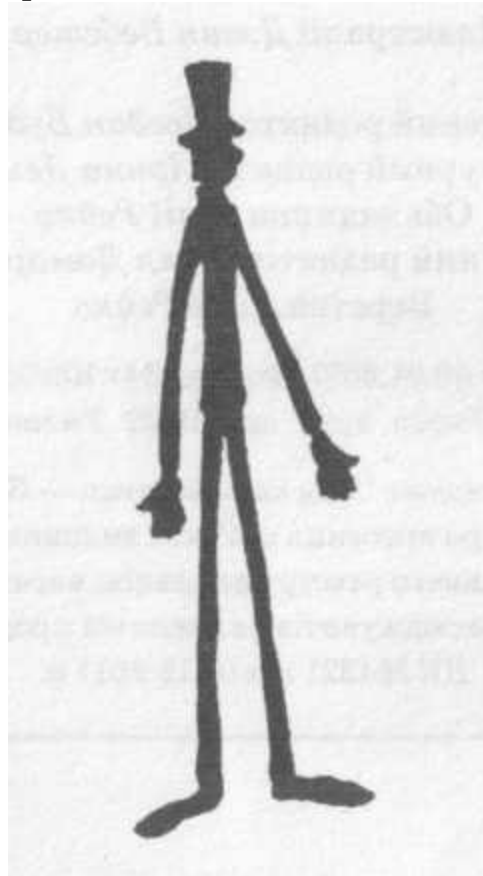
За мить я все зрозуміла. Ох, яка ж я була дурна! Тисячі дрібниць могли підказати мені це, якби я мала хоч краплю тямущості. З мене б вийшов не надто хороший детектив, правда ж, Дядечку... Джерві? Тож як мені тепер вас називати? Просто «Джерві» звучить без належної поваги, а я не можу бути нешанобливою до вас!

Це були дуже милих півгодини, аж поки не зайшов ваш лікар і не відіслав мене геть. Я була така вражена, що, діставшись станції, мало не сіла в поїзд до Сент-Луїса. Але й ви були достатньо приголомшений. Бо забули пригостити мене чаєм. Однак ми обидвоє були дуже, дуже щасливі, чи не так? Я їхала в «Кучеряву Вербу» в темряві, але, Боже, як же мені сяяли зірки! А цього ранку я разом із Коліном відвідала усі місця, куди ми з вами ходили разом, і згадувала, що ви казали та як при цьому виглядали. Ліс сьогодні запалав бронзою, а повітря наповнене морозною свіжістю. Це якраз погода для СХОДЖЕННЯ. Як би я хотіла, щоб ви були поруч і ми разом піднялися в гори. Я страшенно скучаю за вами, Джерві любий, але це щасливе відчуття, бо невдовзі ми будемо разом. Тепер ми по-справжньому належимо одне одному, а зовсім не удавано. Мені так незвично врешті комусь належати. І це дуже, дуже приємно.

І я зроблю все, щоб ви ніколи, жодної миті ні про що не пошкодували.

*Ваша навіки, Джуді.*

P.S. Це перший любовний лист, який я написала. Хіба ж не кумедно, що я вмію це робити?



---

---

**notes**

## **Примечания**

# 1

Джон Сміт - дуже розповсюджене ім'я в англomовних країнах (на кшталт Петра Петренка в Україні), а тому позбавлене будь-якої індивідуальності.

2

Вулиця в Нью-Йорку; центр його фінансової діяльності.



Дівчинка написала «Michael Angelo» («Майкл Анджело») замість Michelangelo, як зазвичай пишуть ім'я художника Мікела-нджело англійською.

Maurice Maeterlink (1862-1949), бельгійський письменник, драматург і філософ, автор філософської п'єси «Синій птах»; лауреат Нобелівської премії з літератури за 1911 рік.

5

Жовтувато-коричневий колір.

Озеро в Італії, в битві при якому в 217 році до нашої ери карфагенський полководець Ганнібал розбив військо римлян.

7

Переказ.

8

Англ. Abbott починається з першої літери алфавіту.

**9**

Уроджена (фр.).

**10**

Євангеліє від Іоанна 12: 8.



**11**

Територія коледжу.

Легка тканина простої в'язки з шовку чи шерсті.

**13**

Одяг, який відсилають багаті люди в притулки для бідних.

**14**

Дайте відповідь, будь ласка, — приписка в кінці листа (фр.).

У цього англійського короля було шість дружин.

Справжнє ім'я - Мері Енн Еванс - англійська письменниця XIX століття.

Інша назва цієї картини Леонардо да Вінчі - «Джоконда».

Альфред Теннісон - англійський поет XIX століття, улюблений поет королеви Вікторії.



Книга англійського письменника-сатирика Вільяма Теккерея.

Повна назва - «Прості оповідання з гір».

Сентиментальна повість для юнацтва американської письменниці  
Луїзи Олкотт.

Matthew Arnold (1822-1888) - англійський поет та культуролог.

Коли м'ясова маса (патока) трохи застигне, її витягують руками в мотузку, а потім розрізають на частинки ножицями.

**24**

Фут - приблизительно 30, 5 см; дюйм - 2, 5 см.

Цитата з «Євангелія від Матвія».

Йдеться про роман «Випробовування Річарда Феверела» англійського письменника вікторіанської епохи Джорджа Мередіта.



Американський філософ і письменник 19 століття.

Джон Гібсон Локхарт — шотландський письменник та видавець, автор біографії свого тестя Вальтера Скотта.

Едвард Гіббон - англійський історик 18 століття; повна назва книжки - «Історія занепаду та загибелі Римської імперії».

Італійський скульптор, живописець, ювелір, воїн та музикант епохи Ренесансу; повна назва книги - «Життя Бенвенуто Челліні, сина маестро Джованні Челліні, флорентійця, написана ним самим у Флоренції».

«Римська історія» Лівія.

«Про старість» (лат.).

«Про дружбу» (лат.).

Згідно з римським календарем; іди - середина будь-якого місяця.



Граматична конструкція в латинській мові.

Єдиний роман англійської письменниці XIX століття Емілії Бронте.

Переклад Ірини Дем'янової.

Роман американського письменника 19 століття Генрі Джеймса.

В оригіналі на «А» — на першу літеру алфавіту.

В англійській мові Z - остання буква алфавіту.

Тут і далі — Дорогий Довгоногий Дядечку! (фр.).

Добре (фр.).



Я ніколи тебе не забуду! (фр.).

Популярна на початку ХХ століття зачіска - волосся вкладалось акуратними хвилями за допомогою гарячих щипців; цей спосіб укладання волосся названий на честь французького перукаря Марселя Грато.

Звичне для Америки звертання слуг до молодих хазяїв.

Silva - ліс (лат.).

Катулл - один з найвідоміших поетів стародавнього Риму I століття до нашої ери. Лесбія - улюблена жінка Катулла, котру він оспівував у віршах.

Порода корів, виведена на англійському острові Джерсі, світло-коричневого окрасу, що дає молоко великої жирності.

Порода курей; виведена в місті Орпінгтон, Англія.

Види античних колон; іонічна - більш легка, витончена та струнка.



Переклад Ірини Дем'янової.

Одиниця ваги; дорівнює 453,6 г.

Тут: Ось так! (фр.).

На добраніч, дорогий (фр.).

Прийміть мої вітання (фр.).

З повагою (фр.).

Тут: залишаюсь (фр.).

Марія Башкірцева (1860-1884) - російська художниця, що жила за кордоном і залишила щоденник, виданий в 1887 році.



До побачення (нім.).

Дорогий (фр.).

**61**

Мир тобі (лат.).

«Заєць-собаки» або ж «Лис-мисливці з паперовим слідом» — це гра, коли один бігун вибирається зайцем, і, стартувавши першим, полишає по собі «слід» чи то «запах» — аркушки паперу, які відносяться вітром, утруднюючи переслідування «зайця» «собаками», чи то «гончаками», якими є інші гравці. Тут дівчата граються в її різновид з лисицею та мисливцями.

**63**

Амер. міра ваги.

1 фут дорівнює приблизно 30 см.

“Wot’s the hodds so long as you’re happy?”— цитата з роману «Трільбі» англо-французького письменника та карикатуриста Джорджа дю Морьє (Дюморьє ), на основі якого пізніше Гастон Леру написав «Привид опери».

Рання комедія В. Шекспіра.



**67**

Назва фешенебельного ресторану в Нью-Йорку.

«Отож, не журіться про завтрашній день; завтра за себе само поклопочеться. Кожний день має досить своєї турботи!» Євангеліє від Матвія, 6, 34.

**69**

1 ярд = 91,44 см.

Ви дуже (фр.).

Пташка ряду горобцеподібних, здатна пересуватися стовбуром дерева згори вниз.

Вілла Вайліма, садиба родини Стівенсонів у однойменному поселенні острівної держави Самоа в Тихому океані.

Уривок (фінальні рядки) з ранньої поеми англійського поета Альфреда Теннісона (1809—1892) “You Ask Me, Why, Thou’ill At Ease”; також картина з такою назвою є в англійського художника Едварда Ліра (1812 —1888).

Розгніваний або погрозливий вигук у книгах або фільмах про піратів; в 17 столітті це була команда припинити або перервати якусь дію.



Отож, ну ось (фр.).

Високоякісне біле тверде мило, зроблене винятково з оливкової олії.

В масі (фр.).

Книга Леонарда Гекслі; Генрі Гекслі - англійський зоолог, прихильник теорії Дарвіна.

Тут кумедна гра слів, бо ідіоматичний зворот, який вживає Джеруша, дослівно перекладається як «Дощ проливається кішками та собаками».

Члени «Фабіанського товариства» проповідують поступовий перехід до соціалізму, уникаючи революційних методів.

Вільям Вордсворт (1770—1850) - англійський поет-романтик;  
представник «Озерної школи».

Лише уявіть собі! (фр.).



Кумедно, чи не так? (фр.).

Ліберті - тканина для суконь із дуже блискучого натурального чи штучного сатину (атласу).

Людина, котра користується політичною владою і впливом завдяки своєму багатству.

Семюел Піпс (Пепіс) (Samuel Pepys) (1633 — 1703) - англійський чиновник морського відомства, автор знаменитого щоденника про повсякденне життя лондонців періоду Стюартовської Реставрації.

Перехрестя головних вулиць лондонського району Вестмінстер.

Довговічна водонепроникна вовняна тканина з шовковою ниткою, яку спершу виготовляли з верблюжої шерсті.

Цитата з вірша Джорджа Байрона «Томасові Муру», український переклад Дмитра Паламарчука; дослівно — «Яким би не було небо наді мною, я готова до будь-якої долі».

Ентоні Троллоп (Anthony Trollope) (1815 — 1882) - англійський письменник-романіст вікторіанської епохи.